

EGİAD

Yarın

EGE GENÇ İŞADAMLARI DERNEĞİ YAYIN ORGANI

Ekim 2013 Sayı: 39

ATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
TÜRK TARİH KURUMU YAYINLARI
XVI. DİZİ - Sa. 46*

İZMİR İKTİSAT KONGRESİ

17 Şubat - 4 Mart 1923

Dr. A. AFETİNAN

AkzoNobel
Tomorrow's Answers Today

BOYADA GÜÇLÜ ÇÖZÜM ORTAĞI

AHŞAP

BOBİN

OTO TAMİR

GENEL SANAYİ PLASTİK BOYALARI

AkzoNobel Kemipol A.Ş.
Ankara Asfaltı 25. km. 35730 Kemalpaşa / İZMİR
T: +90 (232) 877 00 30 F: +90 (232) 877 00 70
www.akzonobel.com/kemipol

AkzoNobel Kemipol A.Ş ürünleri Kansaj Altın Kemalpaşa İzmir Tesisleri'nde üretilmiştir.

FOLKARTOWERS

OFFICE • RESIDENCE • SHOPPING

"İzmir'in kalbi yükseklerde atıyor."

195.000 USD'den
başlayan fiyatlar

Konutlarda %1
KDV avantajı

Folkart Towers **30.kat**
manzarası

Örnek
dairelerimizi
ziyaret
edebilirsiniz

Burada,
her gün doğumunda,
güneş gibi sıcacık gülümseyen
İzmir'e günaydın demek,
her gün batımında, bütün yolların denize çıktığı
bu eşsiz kente gönlünüzce selam vermek var...
Sevdalısı olduğunuz nefis körfezi,
her gün bambaşka bir duyguyla içinize çekmek var...

Folkart Towers'ta,
kendiniz ve sevdikleriniz için hissettiklerinizi yaşayabileceğiniz,
hayal ettiklerinizi gerçekleştirebileceğiniz,
size ait, prestijli ve estetik yepyeni bir dünya var...

Kalbi İzmir için atanlara, İzmir'in kalbinde Folkart Towers var...

Manas Bulvarı Adalet Mah. No : 37 Bayraklı - İzmir www.folkart.com.tr

444 22 78

FOLKART
YAPI SANAYİ TİCARET A.Ş.

İçindekiler ekim '13

5 BAŞKAN'IN MESAJI

7 YAYIN TAKIMI

9 DÖNÜŞÜM SÜRECİNDE 5. ULUSLARARASI İZMİR İKTİSAT KONGRESİ

- 10** Yeni Dünya Düzeninde Türkiye Nerede Olacak?
Cevdet YILMAZ - Kalkınma Bakanı
- 12** Kongre, önümüzdeki yıllarda Türkiye Ekonomisi'nde uygulamaya konulacak olan ekonomi politikalarına yön verecek / Zafer ÇAĞLAYAN - Ekonomi Bakanı
- 14** 5. İzmir İktisat Kongresi / Mustafa TOPRAK - İzmir Valisi
- 16** "Mazi değil istikbal" / Aziz KOCAOĞLU - İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı
- 18** "İzmir İktisat Kongresi bir kazanımdır, önemsenmeli ve sahip çıkılmalıdır" / Doç. Dr. Ergüder CAN
- 22** "Türkiye'de 70 yıl daha devletin ekonomide yatırım yapması gerekiyor" / DR. Agah Oktay GÜNER
- 30** "Türkiye içine kapanarak, yalnızlaşarak büyüyemez" / Işın ÇELEBİ
- 36** Kongrenin hedefleri dar kapsamda tutulmayıp, daha da yüksek seviyelere çıkarılmalıdır / Ahmet Kenan TANRIKULU - MHP İzmir Milletvekili
- 38** İzmir İktisat Kongresi'nin 90. yılında İzmir ve Türkiye - Prof. Dr. Oğuz OYAN - CHP İzmir Milletvekili
- 42** "AB hedefinden vazgeçilmemeli, Türk cumhuriyetleri ile entegre olunmalı, İslam coğrafyası ile işbirliği yapılmalı" / Prof. Dr. Nevzat YALÇINTAŞ
- 50** "İktisat Kongreleri Göstermelik Yapılıyor" / Uğur YÜCE

GÖRÜŞLER

- 58** 5. İzmir İktisat Kongresi, Expo Oylaması Öncesinde Dünya Çapında Tanıtım Yapacak / Ekrem DEMİRTAŞ - İzmir Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı
- 59** Kongre, 10. Kalkınma Planı'nın Yeniden İrdelenerek Eksikliklerin Tespiti ve Giderilmesi İçin Bir Fırsattır / Ender YORGANCILAR - EBSO Yönetim Kurulu Başkanı
- 59** Beşinci İktisat Kongresi'nin İzmir'de Yapılması Tarihi Bir Fırsattır / Işın KESTELLİ - İzmir Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı
- 60** İzmir ve İktisat Kongreleri / Yusuf ÖZTÜRK - Deniz Ticaret Odası İzmir Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı
- 60** Kongre Ülkemiz İçin İyi Bir Şanstır Ve İyi Kullanılmalıdır / Zekeriya MUTLU - İzmir Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanı
- 62** Ekonomi Ve İhracatın Manevi Direği İzmir İktisat Kongresi Globalleşiyor / Mustafa TÜRKMEÑOĞLU -Ege İhracatçı Birlikleri Koordinatör Başkanı
- 64** "Kadın Dostu" ekonomi politikaları oluşturulmalı / Doç. Dr. Nevin YILDIRIM KOYUNCU
- 70** Beşinci İzmir İktisat Kongresi / Prof. Dr. Hüsnü ERKAN
- 72** "Türkiye'de bütüncül kamu ve özel sektör kalkınma modeli kurgulanmalı" / Prof. Dr. Eriç YELDAN
- 80** "Ev Ödevimizi Yaptık, Artık Meyvelerini Toplama Zamanı" / Prof. Dr. İsmail BULMUŞ
- 86** 1923'Te Yakılan Işık 2023'ü Aydınlatacak / Prof. Dr. Seyfullah ÇEVİK - Gediz Üniversitesi Rektörü

YENİ DÜNYA DÜZENİNDE TÜRKİYE NEREDE OLACAK?

10

"TÜRKİYE'DE 70 YIL DAHA DEVLETİN EKONOMİDE YATIRIM YAPMASI GEREKİYOR"

22

"TÜRKİYE'NİN İHRACATTA YENİ BİR MODELE İHTİYACI VAR"

42

"İKTİSAT KONGRELERİ GÖSTERMELİK YAPILIYOR"

50

87 5. Uluslararası İzmir İktisat Kongresi Ve Türkiye /
Prof. Dr. Sabri TEKİR - İzmir Üniversitesi İİBF Dekanı

88 HUKUK
Uyuşmazlığın Taraflarca Çözümü Arabuluculuk

92 EXPO 2020 SÜRECİ
EXPO Yarışında Son Dönemeç

94 VERGİ
E-Devlet Yolunda Yeni Bir Adım, E-Fatura

96 TEKNOLOJİ
Nike + Running Akıllı Telefon Uygulaması Değerlendirmesi

98 İNOVASYON
İnovasyon Hakkında Temel Bilgiler

102 FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ
EGİAD Finansal Risk Yönetimi Projesi

104 GEZELİM GÖRELİM
Angkor Kalıntıları

12. Dönem Projeleri

108 EGİAD Liderlerini Yetiştiriyor
Enerji Check-Up

109 12 Sektör 12 Görüş 12 Uzman

112 EGİAD Globalleşiyor

114 EGİAD Ankara Köprüsü

115 Bizim Çocuklarımız

116 Sosyal Etkinlikler

117 EGİAD Sektör Tanıtım Günleri Ve İş Zirvesi

118 EGİAD Girişimcilik

İmtiyaz Sahibi

EGİAD adına

Yönetim Kurulu Başkanı

Seda Kâya

Yayın Takımı

Deniz Sivri

İrem Pehlivanoglu

Mustafa Köstepen

Özgür Kılıncılar

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü ve Yayın Koordinatörü

Prof. Dr. Mustafa Tanyeri

Yayın Danışma Kurulu

Ahmet Yener Özkesen, Ahmet Kaplan,

Arda Küçükerciyes,

Betül Elmasoğlu, Bülent Zarfı,

Can Bosor, Cemal Sevgi,

Çetin Gürel, Deniz Sipahi, Erol Yaraş,

Gönül Soyoğul, Hamdi Türkmen,

Hasan Ege Tütüncüoğlu,

İlhan Bilgehan, İlyas Özgüven,

İsmail Uğural, Kemal Ertan,

Mehmet Akyar, Muammer Başkan,

Nafiz Gönen, Nazif Ulusoy, Necati Bahçeci,

Nedim Atilla, Nevzat Dönmez,

Orkan Sözer, Ömer Dincer,

Prof. Dr. Mustafa Tanyeri,

Selim Türsen, Serap Zeybek İhlamur

Sunay Akça Sun, Şebnem Bursalı,

Turan Gökkan, Ufuk Türkyılmaz

Yönetim Yeri

Punta İş Merkezi 1456 Sokak No:10 Kat:8

Alsancak / İZMİR

Tel-Fax: (232) 422 30 00 pbx

egiad@egiad.org.tr

www.egiad.org.tr

Editöryal Yönetmen

Seda Gök

Röportaj ve Editöryal Hazırlık

M. Cemal Tükel

Tasarım ve Baskı

Görsel Yönetmen

Nefise Yıldız Torun

Basım Yeri

Tükelmat A.Ş.

1571 Sokak No:16 Çınarlı/İZMİR

Tel: (232) 461 96 42

EGİAD YARIN, EGİAD'ın yerel yayın

organıdır. Dergide yayınlanan

görüşler ilgili yazarlara ait olup

EGİAD'ın görüşlerini yansıtmaz.

İzinsiz alıntı yapılamaz.

ISSN 1304 – 3269

Baskı Tarihi 31 Ekim 2013

Yerel süreli yayın

ACE®

Asansörde Can Emniyeti

www.aceasansor.com

Sevgili EGIAD Yarın Okurları,

30 Ekim -1 Kasım 2013 tarihlerindeki 5. İzmir İktisat Kongresi vesilesiyle özel sayı olarak yayınladığımız 39. sayımızla sizlere seslenmenin gururunu yaşıyoruz. Ulusumuzun yazdığı kahramanlık destanlarının en büyüklerinden biri olan Kurtuluş Savaşımızın hemen sonrasında ulu önder Atatürk'ün emriyle İzmir'de toplanan 1. İzmir İktisat Kongresi yeni bir milli mücadelenin temellerinin atıldığı dönüm noktasıdır. Bu yeni milli mücadele ekonomik kalkınma cephesinde verilecektir. Savaş yorgunu bir milletin savaşın acıları dinmeden kolları sıvayıp büyük bir heyecanla bu kongreye koşması büyük bir azim ve iradeyi ortaya koymaktadır. Bu kongrede Atatürk'ün davetiyle Türkiye'nin her yerinden yüzlerce kadının İzmir'de toplanması da çok anlamlıdır. İzmir'le özdeşleşmiş olan İktisat Kongreleri sürecinde birinci kongreden bugüne Türkiye ekonomik ve sosyal gelişme perspektifinden bakıldığında çok büyük mesafe kaydetmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarındaki ekonomik kalkınma hamleleri, temel mal ve hizmetlerin üretilmesi amacıyla devlet eliyle yapılan büyük yatırımlar, daha sonra özel sektör yatırımlarının başladığı hızlı kalkınma dönemleri, Devlet Planlama Teşkilatının kurulması ile başlayan planlı kalkınma dönemi, 24 Ocak 1980 kararları ve Piyasa Ekonomisi'nin benimsenmesi, ithal ikamesi politikasının terk edilerek ihracata dönük sanayileşme ve büyüme politikalarının uygulanmaya başlaması, Türkiye ekonomisinin dünyanın en büyük 20 ekonomisi arasına girmesi, büyük üretim ve dışsattım gücüne ulaşması çok önemli aşamalardır.

Ancak, bugün dünya ekonomisinin yapısı ve her geçen gün yeni oyuncuların katılımıyla daha kırcı hale gelen rekabet göz önüne alındığında Türkiye'nin rekabet gücünü koruması ve sürekli olarak geliştirmesi gerekmektedir. Bunun yolu da inovasyon, araştırma geliştirme ve girişimcilik konusundaki bireysel ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesi ve sürdürülebilir kılınmasıdır.

Bizler EGIAD üyesi genç iş insanları olarak Türkiye'nin 2023 hedeflerinin gerçekçi politikalar, doğru stratejiler ve kararlı uygulamalarla gerçekleştirilebileceğine inanıyoruz. Ancak, ekonomik kalkınma ve refahın ön koşulunun demokrasi olduğunu göz ardı etmemeliyiz. Demokrasi ikliminin ve hürriyetlerin hakim olduğu bir ortamda yerli ve yabancı sermaye yatırımlarının daha hızla arttığı bir gerçektir. 2023 hedeflerine ulaşmada bir diğer kritik başarı faktörü ise yer altı ve yerüstü zenginliklerimizin akılcı kullanımudur. Cari açığın önemli kaynaklarından biri enerji ithalatıdır. Bu dışa bağımlılığı azaltmak için bugünden başlayarak yenilenebilir enerji kaynakları yatırımlarına ağırlık vermeliyiz. Türkiye'nin en değerli varlığı insan kaynağıdır. Genç nüfusun üretime katılması ve işsizliğin azaltılması için yeni üretken yatırımlara destekler verilmelidir. Türk sanayiinin ithal hammaddeye dayalı üretim ve ihracat yapısı hızla dönüştürülmelidir. Bunun için etkin ve verimli iş modelleri, stratejik ortak yatırımlar ve teknolojik girdilerin üretimi desteklenmelidir. Küreselleşme olgusunun bütün hızıyla hüküm sürdüğü günümüz dünyasında Türkiye'nin hedefi gelişmiş çağdaş demokrasiler düzeyine ulaşmak ve yenilikçi, rekabetçi ekonomilerle bütünleşmek olmalıdır. Bu bağlamda, AB ile tam üyelik müzakerelerinin hızla tamamlanması,

mevzuatın uyumlaştırma çalışmalarının tamamlanması ve AB'nin siyasi ve bürokratik karar organları nezdinde ülkemizin bu konudaki kararlılığını göstermek üzere lobıcılık ve diplomasi yöntemlerinin en etkin şekilde kullanılması gerektiğine inanıyoruz. AB'ni bir hristiyan kulübü olarak görmek yerine bir medeniyet ve kültür kulübü olarak görerek laik ve Müslüman bir ülke olarak bu bütünleşmeye katacağımız değere odaklanmalıyız.

EGİAD olarak bir sivil toplum kuruluşu olmanın verdiği sorumlulukla İzmir'in ve Ege Bölgesi'nin gelişmesi, ülkemizin sosyal ve ekonomik kalkınması, enerji, tarım, sanayi, hizmetler sektörü, sağlık, eğitim ve adalet başta olmak üzere çok farklı alanlarda genç nesil iş dünyası üyeleri olarak entelektüel birikimimizi, vizyonumuzu ve fikirlerimizi, önerilerimizi toplumun her kesimiyle ve hükümetimizle paylaşıyoruz.

5. İzmir İktisat Kongresi'nin uluslararası boyutta düzenlenmesi Türkiye ekonomisinin dünya ile bütünleşmesi açısından önemli mesajlar içermektedir. Türkiye ekonomisi üretim, pazarlama ve finans başta olmak üzere çeşitli boyutlarıyla yerel bir ekonomi ölçeğinden çıkarak global bir aktör haline gelmiştir. Bu kongre, Türkiye ekonomisinin gelecek vizyonunu, yeni hedeflerini ve yönelimlerini belirlemek açısından çok önemli bir işlev yerine getirecektir. Başta Hükümetimiz, İzmir Milletvekillerimiz, İzmir Kalkınma Ajansı, İzmir Valiliği ve Büyükşehir Belediye Başkanlığı, üniversitelerimiz olmak üzere tüm diğer katkı sağlayan kişi ve kuruluşlara teşekkür ediyor ve kongrenin hayırlı olması dilekleriyle değerli EGIAD Yarın Okurlarına saygılar sunuyorum.

Seda KAYA
Yönetim Kurulu Başkanı

Sigorta Aracılık Hizmetleri Ltd. Şti.

**Görünmeyen
riski biz alalım!**

Star Advertising

Talatpaşa Blv. No.36 Aydınlı Apt. K.1 D.1 Alsancak İZMİR
T: 0 232 465 26 77(PBX) GSM: 0 549 747 65 51 F: 0 232 465 26 97
e-mail: info@kasigorta.com.tr www.kasigorta.com.tr

KA Sigorta bir kuruluşudur.

Özgür KILINÇLAR, Deniz SIVRİ, İrem PEHLİVANOĞLU, Mustafa KÖSTEPEN

Sevgili EGIAD Yarın Okurları,

EGİAD YARIN Dergimizin 39. sayısında sizlerin beğenisine önceki sayılarımızdan daha farklı bir içerikle çıkıyoruz.

Bu sayımızı, 30 Ekim -1 Kasım 2013 tarihleri arasında İzmir’de gerçekleşecek olan Beşinci Uluslararası İzmir İktisat Kongresi temasıyla hazırladık.

İzmir İktisat Kongreleri’nde katkısı ve şahitliği olan pek çok değerli politikacılarımız, iş adamlarımız ve profesörlerimizle yapılan keyifli söyleşiler bu sayıyı daha da özel kılıyor.

EGİAD YARIN Dergimizin alıştığımız köşelerinden ziyade özel konuklarımızın röportajlarına yer verilen bu sayıda ilk söyleşi 1. İktisat Kongresi’nin son derece tarihi ekonomik bir süreç olduğunu belirten Kalkınma Bakanımız Sayın Cevdet Yılmaz ile Ekonomi Bakanımız Sayın Zafer Çağlayan’ın ve İzmir Valisi Mustafa Toprak’ın kongrenin EXPO sürecine katkılarını anlattıkları röportajları Kalkınma Bakanımızın yazısının hemen ardından keyifle okuyabilirsiniz.

İzmir İktisat Kongresi’ne ev sahipliği yapacak olan İzmir Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Aziz Kocaoğlu ile de bu sayımızda İzmir İktisat Kongreleri’nin geçmişini ve önemini tartıştık.

EXPO seçimine haftalar kala bu yarışta kongrenin de önemi olduğunu vurgulayan Doç. Dr. Ergüder Can’a EXPO sürecinde 4 sayımızda da bizleri aydınlatan yazılarından dolayı ayrıca teşekkür ederiz.

Bu sayının diğer bir özel röportajı ise İzmir İktisat Kongresi üzerinden ülke ekonomimize ışık tuttuğumuz TESAV Başkanı Dr. Agah Oktay Güner ile...

Sayın Işın Çelebi, Sayın Ahmet Kenan Tanrıkulu, Sayın Prof. Dr. Oğuz Oyan, Sayın Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş gibi deneyimli politikacılarımızın ve bilim adamlarımızın röportajlarını da bu sayıda ardı arkasına bulacaksınız.

EKAM Müdürü Doç. Dr. Nevin Yıldırım Koyuncu ile kadınların gözünden iktisat kongresini ekonomi politikalarını inceledik.

“İktisat kongreleri göstermelik yapılıyor” başlığı altındaki Uğur Yüce röportajımızı ilgiyle okuyacaksınız.

Son olarak “görüşler” köşemizde yer alan Ekrem Demirtaş’a, Ender Yorgancılar’a, Işınsu Kestelli’ye, Zekeriya Mutlu’ya ve Mustafa Türkmenoğlu’na ayrıca İzmir’de iktisat eğitimi veren üniversitelerimizin değerli rektör ve öğretim üyelerine katkı ve görüşlerinden dolayı teşekkür ederiz.

İzmir İktisat Kongresi’ne bir parça da olsa ışık tutabileceğine inandığımız özenle hazırladığımız bu sayımızı keyifle okuyacağınızı düşünüyoruz.

**Sevgi ve Saygılarımızla,
Yayın Takımı**

Dönüşüm sürecinde

5. Uluslararası İzmir İktisat Kongresi

HAZIRLAYAN: Seda GÖK

Beşinci Uluslararası İzmir İktisat Kongresi, 30 Ekim-1 Kasım 2023 tarihleri arasında İzmir'de gerçekleştiriliyor.

Küresel ekonomik düzeyin önemli bir dönüşümden geçtiği süreçte, Beşinci Uluslararası İzmir İktisat Kongresi; ülkemizi 2023 hedeflerine ulaştıracak politika ve stratejilerin, uluslararası perspektifi de içerecek şekilde, yerli ve yabancı katılımcılarca tartışılmasına imkân sağlayacak.

Kongreden beklenen faydaların elde edilebilmesi için; akademisyenler, kamu ve özel kesim ile sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin katılımı önem taşıyor. Ayrıca yurt dışından uzmanların katılımı da ayrı bir değer katıyor. Kongrenin gerçekleştirilmesine yönelik genel koordinasyon Kalkınma Bakanlığı tarafından sağlandı.

Kongreye ilişkin olarak İzmir'de yapılacak çalışmaların koordinasyonu ise İzmir Valiliği ve İzmir Kalkınma Ajansı tarafından ortaklaşa yürütüldü. Kongre'nin düzenlenmesinde; İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı, İzmir'de yerleşik üniversiteler ile Ege Bölgesi Sanayi Odası, İzmir Ticaret Odası ve İzmir Ticaret Borsası Başkanlıkları başta olmak üzere, İzmir'de bulunan tüm kamu ve özel sektör ile sivil toplum

kuruluşlarının desteği de göz ardı edilemez. Kongre kapsamında Ege Genç İşadamları Derneği olarak bu serüveni yaşamış, Türkiye ekonomisinin şekillenmesinde rol üstlenmiş değerli büyüklerimiz ile YARIN Dergisi'nin ev sahipliğinde bir araya geldik. Onlardan Türkiye'nin planlı büyüme sürecine geçişi, bu süreçte karşılaşılan sorunları, neler yapıldığını ve bundan sonra neler yapılması gerektiğini dinledik ve sizlerle paylaştık. Kurtuluş Savaşı ile siyasi bağımsızlığını kazanmış Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 100. yılı olan 2023 yılı için belirlediği iktisadi hedeflere ulaşması için neler yapması ve yapmaması gerektiğini bir döneme ışık tutmuş kanaat önderlerinden dinledik.

Günümüz Türkiye'sinde artık 2050 yılı hedeflerinin konuşulması gerektiğinin vurgulandığı araştırmamızda enerji, tarım ve altyapı alanındaki yatırımların önemine dikkat çekildi. "Türkiye içine kapanarak, yalnızlaşarak büyüyemez" mesajı ile özellikle uluslararası alanda rekabet gücünün artırılarak büyüyebileceğimizin altı çizildi. Bu süreç içerisinde Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği hedefinden vazgeçmemesi gerektiği belirtilirken, Türk cumhuriyetleri ile entegre olunması, İslam coğrafyası ile işbirliği yapılması önerildi. Ama en önemlisi Türkiye'nin ihracatta

yeni bir modele ihtiyacı olduğu vurgulandı.

Türkiye'nin 2004 yılında düzenlenen İzmir İktisat Kongresi'nden günümüze kadarki süreçte belirlenen hedefler için gerekli çalışmaları yaptığını anlatan kanaat önderleri ancak bundan sonraki süreçte, siyasi istikrarın devamı halinde daha başarılı sonuçların elde edilebileceğine dikkat çektiler. Özellikle 2023 yılı için belirlenen iktisadi hedeflere odaklanılması gerektiğinde birleşen uzmanlar, bu yıl uluslararası nitelik kazanan kongrenin kimliğinde değişim yapılmasını da önerdiler ve Türkiye'nin öncelikli gündem maddelerinin enerji, tasarruf, bütçe açığı, bankacılık sistemi ve siyasi istikrar olduğunu belirttiler. Bu nedenle de Türkiye'de bütüncül kamu ve özel sektör kalkınma modeli kurgulanması gerektiği mesajını verdiler. 5. Uluslararası İzmir İktisat Kongresi'nin gerek Türkiye gerekse dünya ülkeleri açısından yol ayrımının olduğu bir dönemde yapıldığını vurgulanırken, "Kadın Dostu" ekonomi politikalarının oluşturulması gerektiği de ifade edildi.

İşte bu süreçte sizler için hazırladığımız araştırma dosyasında kamu, özel sektör, akademik ve sosyal hayatın kanat önderleriyle bir araya geldik ve Türkiye'nin iktisadi geleceğini onlardan dinledik.

Cevdet YILMAZ

KALKINMA BAKANI

Yeni Dünya Düzeninde Türkiye Nerede Olacak?

Onuncu Kalkınma Planının temel amaçlarından biri yeniden şekillenmekte olan dünyada milletimizin temel değerlerini ve beklentilerini esas alarak gerçekleştirilecek yapısal dönüşümlerle ülkemizin uluslararası konumunu yükseltmek ve halkımızın refahını artırmak olarak belirlenmiştir.

Tarihsel olarak Türkiye İktisat

Kongreleri dünyadaki önemli dönüşüm dönemlerinde ülkemizin kendi konumunu ve yapısını nasıl şekillendirmesi gerektiğinin tartışıldığı kongreler olmuştur. İlk Kongre savaştan çıkmış Türkiye'nin iktisadi envanterinin ve yol haritasının belirlenerek dünyaya duyurulduğu bir organizasyondur. 1981 yılında gerçekleştirilen ikinci kongrede ülkemizin ekonomik yapısını kökten değiştiren dışa açık büyüme stratejisinin geçişi kapsamında uygulanması gerekli politikalar tartışılmıştır. 1990 yılındaki üçüncü kongre soğuk savaşın bittiği ve yeni bir küresel dönüşümün başladığı dönemde ülkemizin küreselleşmeye dönük politikalarının mercek altına alındığı bir toplantı olmuştur. 2004 yılında düzenlenen dördüncü kongrenin ana eksenlerinden birini de ülkemizin Avrupa Birliği üyelik sürecinin nasıl şekilleneceği oluşturmuştur. Bu sırada Avrupa Birliği de Euro'ya geçme, genişleme ve ortak anayasa ile gerçek anlamda birliği sağlamaya yönelik önemli dönüşüm süreçlerini yaşamaktaydı.

ANADOLU KURTULUŞ HAREKETİNİN İKTİSADÎ YÖNÜNÜ GÖSTERMESİ BAKIMINDAN İZMİR'DE BU YÜKSEK VE MİLLÎ DUYGULARLA GERÇEKLEŞTİRİLEN 1'İNCİ İKTİSAT KONGRESİ, SON DERECE TARİHÎ BİR EKONOMİK DÖNEMEÇTİR.

Bu anlamda, Beşinci kongre de öncelilere benzer şekilde dünyanın ekonomik ve sosyal açıdan önemli bir dönüşümden geçtiği bir dönemde gerçekleştirilmektedir. Küresel krizin dünya ekonomisi üzerindeki olumsuz etkileri alınan önlemlere rağmen devam etmekte ve ülke ekonomilerindeki yavaşlama eğilimi sürmektedir. Küresel üretim ve ekonomik güç merkezi, başta Çin ve Hindistan olmak üzere Asya'ya kaymakta, Türkiye'nin de içinde bulunduğu gelişmekte olan ülkeler ekonomik dinamizmin yeni itici güçleri haline gelmektedir. Dünya ekonomisi, ABD, AB, BRIC ülkeleri ve Doğu Asya olmak üzere çok kutuplu bir yapıya dönüşmektedir.

Beşinci Kongrenin ana teması "Küresel Ekonomik Yeniden Yapılanma Sürecinde Türkiye Ekonomisi" olarak belirlenmiştir. Kongre oturumları paneller şeklinde gerçekleştirilecek olup küresel ekonomik gelişmeler ışığında Türkiye ekonomisi, yüksek ve istikrarlı büyüme hızı, sanayileşme, girişimcilik, AR-GE ve yenilik, nitelikli beşeri sermaye, bölgesel gelişme, rekabetçi ve yaşanabilir kentler, kapsayıcı kalkınma politikaları, nitelikli insan kaynağının geliştirilmesi, işgücü piyasası ve istihdam, sürdürülebilir kalkınma ve yeşil büyüme, kamu ekonomisi, kamu yönetimi reformları, bilişim politikaları, hizmetler sektörünün geliştirilmesi, tarım ve tarıma dayalı sanayide dönüşüm, uluslararası rekabet gücü, uluslararası ticaret konu başlıkları kapsamında tartışmaların yapılması ve stratejilerin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Her panelde kamu, üniversite, sivil toplum kuruluşu, özel sektör ve yurtdışından panelistlere birlikte yer verilerek farklı bakış açıları ile bütüncülüğün sağlanması hedeflenmektedir.

Diğer taraftan, Türkiye İktisat Kongrelerine ev sahipliği yapan İzmir, güçlü sanayi altyapısının yanında limanı ve stratejik konumu ile de en önemli ticaret merkezlerinden birini oluşturmaktadır. Ayrıca turizmi ile de öne çıkmaktadır. Daha da önemlisi, İzmir'in bugünkü durumuna göre çok daha fazla gelişme potansiyeli bulunmaktadır. Bu potansiyelin nasıl

hayata geçirileceğinin tartışılacağı Akdeniz'de Marka Kent İzmir Zirvesi, Kongrenin üçüncü günü gerçekleştirilecektir. Söz konusu panelin ardından İzmir'de yerleşik üniversite rektörlerini bir araya getiren, Ege medyasını bir araya getiren, Ege Bölgesini ilgilendiren tekstil, tarım ve gıda, otomotiv yan sanayii, lojistik, sağlık turizmi, finansal risk yönetimi gibi sektörel konulardaki uzmanları bir araya getiren paralel oturumlar düzenlenecektir. Ayrıca İzmir'de yaşam kalitesi ve ekonomi ilişkisinin ve İzmir Bölge Planının ve Ege ekonomisinde yapısal dönüşümün nasıl gerçekleştirileceğinin tartışılacağı paneller de gerçekleştirilecektir. Aynı zamanda İzmir'in EXPO 2020 adaylığına yönelik özel bir oturum düzenlenmesi ve Kongre boyunca aktif olacak EXPO standı oluşturulması öngörülmektedir. Kasım ayı içinde verilecek EXPO 2020 kararının hemen öncesinde, Kongreye katılacak olan dünyaca ünlü yabancı bilim insanları ve üst düzey uluslararası kuruluş temsilcileri nezdinde adaylığımızı tekrar vurgulamak ve destek elde etmek üzere önemli bir fırsat yakalanacaktır.

YENİ DÜNYA DÜZENİNDE TÜRKİYE...

Uluslararası dinamikleri iyi anlamak etkin ekonomi politikalarını saptamanın ön şartıdır. Aynı zamanda, Türkiye günümüz itibarıyla uluslararası dinamikleri sadece veri olarak almayan, bu dinamiklere yön veren ülkeler arasında yer alan bir ülke konumunda olmak durumundadır.

Türkiye bugün dünyanın 16., Avrupa'nın 6. en büyük ekonomisi haline gelmiş olup, ekonomisiyle ve bölge üzerindeki etkisiyle, bölgesel ve küresel denge ve barış ülkesi olma yönünde yıldızı parlayan ülkeler arasında yer almaktadır. Ülkemiz, rasyonel ve stratejik politikalar uygulanması halinde yakın bir gelecekte dünyanın gelişmiş ilk 10 ekonomisi arasına girmeye ve uluslararası düzeyde hem ekonomik hem de demokratik açıdan liderlik yapan bir ülke olmaya aday konumdadır. Ayrıca, Türkiye 2030 yılına kadar işgücü potansiyeli açısından demografik fırsat pencere-

sinden yararlanabilecek ender ülkeler arasındadır.

Bu doğrultuda, Onuncu Kalkınma Planının temel amaçlarından biri yeniden şekillenmekte olan dünyada milletimizin temel değerlerini ve beklentilerini esas olarak gerçekleştirilecek yapısal dönüşümlerle ülkemizin uluslararası konumunu yükseltmek ve halkımızın refahını artırmak olarak belirlenmiştir. 2023 vizyonumuz doğrultusunda, 2023 yılında GSYH'nın 2 trilyon dolara, kişi başına gelirin 25 bin dolara yükseltilmesi, ihracatın 500 milyar dolara çıkarılması, işsizlik oranının yüzde 5'e düşürülmesi, enflasyon oranlarının kalıcı bir biçimde düşük ve tek haneli rakamlara indirilmesi hedeflenmektedir. Küresel toplumun güçlü ve saygın bir üyesi olan ülkemiz, kalkınma hedefleri doğrultusunda ekonomik ve sosyal dönüşümleri gerçekleştirerek, daha fazla değer üretmeye devam edecek, küresel ve bölgesel sorunların çözümünde daha etkili olabilecektir. Türkiye'nin başta yakın coğrafyası olmak üzere dünya ülkeleriyle son yıllarda hızla artan ekonomik ilişkilerini yeni boyuta taşıma potansiyeli bulunmaktadır. Ülkemizin kalkınma sürecinde enerjiye, hammaddeye, nitelikli insan gücüne, sermayeye ve yeni teknolojilere olan ihtiyacı her geçen gün artmaktadır. Bu ihtiyaçların önemli bir kısmının iç dinamiklerimizden yararlanılarak karşılanması yönünde çabalar sürdürülürken, bu ihtiyaçların karşılanmasında etkin ve güçlü işbirlikleri yoluyla küresel fırsatlardan da azami ölçüde yararlanılması da hayati önem taşımaktadır.

Bu çerçevede, yeni dünya düzeninde Türkiye'nin yeri Beşinci İzmir İktisat Kongresi'nin ana temalarından birini oluşturacaktır. Özellikle, Kongrenin birinci günü gerçekleştirilecek olan Küresel Ekonomik Gelişmeler Çerçevesinde Türkiye Ekonomisi, ikinci günü gerçekleştirilecek olan Türkiye Yatırım Zirvesi ve üçüncü günü gerçekleştirilecek olan Uluslararası Ticarete Küresel Eğilimler ve Türkiye'nin İhracat Hedefleri panelleri yeni dünya düzeninde Türkiye'nin yerine ilişkin çok önemli görüşlerin ortaya konduğu oturumlar olacaktır. ●

Zafer ÇAĞLAYAN

EKONOMİ BAKANI

Kongre, önümüzdeki yıllarda Türkiye ekonomisinde uygulamaya konulacak olan **ekonomi politikalarına yön verecek**

Hepimizin de bildiği üzere, İzmir İktisat Kongresi ilk defa, 1923 yılında düzenlenmiştir. 1981 yılında ikincisi, 1992 yılında üçüncüsü ve 2004 yılında dördüncüsü gerçekleştirilmiştir. Bu sene beşincisi düzenlenecek olan Kongre, gerçekleştirilen diğer dört kongreden farklı olarak, uluslararası nitelikte olacaktır.

Bu çerçevede, 30 Ekim-1 Kasım 2013 tarihleri arasında İzmir'de gerçekleştirilecek olan "5. Uluslararası İzmir İktisat Kongresi"nin ülkemize ve İzmir'e getirileri oldukça fazla olacaktır. Öncelikle şunu vurgulamak isterim ki Kongreye, EXPO'da oy kullanacak delegelerin ve uluslararası şirket yöneticilerinin katılımı, Kasım ayında yapılacak

EXPO 2020 seçimleri öncesinde, aday kentimiz İzmir'e ciddi avantaj sağlayacaktır. Kongrede "Akdeniz'de marka kent İzmir" adıyla düzenlenecek özel oturum, İzmir'in daha da iyi tanıtılmasına yardımcı olacaktır.

Kongrenin temel gündem maddelerini, Türkiye ekonomisinin bugünü ve yarını oluşturacaktır.

Türkiye'nin bugün yakalamış olduğu istikrara nasıl ulaştığı ve uluslararası arenada nasıl yükselen bir yıldız haline geldiği ve 2023 hedefleri doğrultusunda yapmamız gereken şeylerin neler olduğu anlatılacaktır. Bu çerçevede, Kongrenin önümüzdeki yıllarda, Türkiye ekonomisinde uygulamaya konulacak olan ekonomi politika-

larına yön vereceğini söyleyebiliriz. Bugün, GSYH'sini 786 milyar dolara yükseltmiş; AB tanımlı borç stokunun GSYH'ye oranını %36,1'e, merkezi yönetim bütçe açığının GSYH'ye oranını %2'ye düşürmüştü; enflasyonunu %6,2'ye indirebilmeyi başarmış; ihracatını 152,5 milyar dolara yükseltmiş ve yaklaşık 390 milyar dolarlık bir dış ticaret hacmine sahip olmuş ve siyasi istikrarla beraber ekonomik istikrara da kavuşmuş olan bir ekonomiyiz. Global ekonomiden yıllar içinde aldığımız pay, giderek artmakla beraber, 2023 yılına geldiğimizde, 100. yılımızı kutlarken ekonomimizin hedeflediği ve hak ettiği yere ulaşacağını düşünüyorum. ●

NE İSTERSEN BANK'O SENDE

Yurtiçi ve yurtdışında tüm peşin alışverişlerinize 3 taksit, ilk alışverişinize 50 TL chip-para ve 12 aya kadar faizsiz, masrafsız, bedava 1.000 TL Taksitli Avans, Bank'O Card Axess'te ve sadece 1 TL!

**"Banko" boşluk T.C. kimlik numaranı
8444'e SMS at, hemen başvuru!**

*Kampanya, 31.12.2013 tarihine kadar geçerli olup, 1 TL kampanya ücreti ilk hesap özetine yansıtılacaktır. • 50 TL Chip-Para Kampanyası, kartın onaylandığı gün itibarı ile 30 gün içerisinde ve sadece yurtdışında Bank'O Card Axess kartıyla yapılacak ilk alışveriş için geçerli olup, 50 TL'nin altındaki alışverişler için yalnızca alışveriş tutarı kadar chip-para karta yüklenecektir. Chip-para ödül tutarı, takip eden ilk kredi kartı hesap özetine yansıtılacaktır ve chip-para ödülünün karta yüklendiği gün itibarı ile kullanım süresi 30 gündür. Kampanyada dağıtılacak toplam chip-para ödül tutarı 2.000.000 TL ile sınırlıdır. •1.000 TL Taksitli Avans Kampanyası'nda, bir müşteri tüm Bank'O Card Axess kredi kartları ile 3-12 ay vadeli toplam 1.000 TL ücretsiz ve faizsiz taksitli avans kullanabilecektir. Kullanılabilir nakit avans limiti dahilinde aynı gün içerisinde 100 TL ile 15.000 TL arasında taksitli avans kullanılabilir. Kampanya, 12 aya varan vadelerle yapılan ilk 1.000 TL'lik kullanım için geçerlidir; bu tutarın üzerindeki kullanımlar için bankanın cari ücret/faiz oranları uygulanacaktır. Kampanya toplam 20.000 taksitli avans işlemiyle sınırlıdır. • 3 Taksit Kampanyası, 100 TL ve üzeri yurtiçi ve yurtdışında yapılacak peşin harcamalar için geçerlidir. Odeabank tüm kampanyalarda değişiklik yapma hakkını saklı tutar. Detaylı bilgi: bankocard.com.tr

Mustafa TOPRAK

İZMİR VALİSİ

5. İzmir İktisat Kongresi

Bu yıl düzenlenecek Kongre, uluslararası düzeyde iktisat kuram ve politikalarında çok önemli tartışmaların ve kırımların yaşandığı bir dönemde toplanmaktadır. 1923 yılında düzenlenen ilk İzmir İktisat Kongresi'nin 90. yılını yaşıyor olmamız sebebiyle, tarihi bir anlam da taşımaktadır.

5. İzmir İktisat Kongresi, 30 Ekim-1 Kasım 2013 tarihleri arasında Kalkınma Bakanlığı'nın organizasyonunda gerçekleştirilecektir. Kongre hazırlık çalışmalarına yerelde Valiliğimiz ve İzmir Kalkınma Ajansı da destek vermektedir. İktisat Kongresi'nin 1923'ten bu güne gelen tarihçesine baktığımızda;

1. İzmir İktisat Kongresi, savaştan çıkmış Türkiye'nin iktisadi envanterinin ve yol haritasının belirlendiği ve dünyaya duyurulduğu bir organizasyondur.
2. İzmir İktisat Kongresi, ülkemizin ekonomik ve sosyal politikalarında köklü değişikliklere gidildiği bir dönemde, 1981 yılında gerçekleştirilmiştir. Kongrede dışa açık büyüme stratejisi ve bu stratejiye ilişkin politikalar ortaya konmuştur.
3. İzmir İktisat Kongresi, ekonomik ve sosyal dönüşümlerin hız kazandığı 1990'lı yılların başında, "21. Yüzyıla Doğru Türkiye" teması çerçevesinde 1992 yılında gerçekleştirilmiştir.
4. İzmir İktisat Kongresi ise 2004 yılında gerçekleştirilmiş olup, Türkiye'nin

uzun vadede bilgi toplumuna dönüşmesi ve AB'ye üyelik perspektifi Kongrenin ana temalarını oluşturmuştur. Bu yıl düzenlenecek Kongre, uluslararası düzeyde iktisat kuram ve politikalarında çok önemli tartışmaların ve kırımların yaşandığı bir dönemde toplanmaktadır. 1923 yılında düzenlenen ilk İzmir İktisat Kongresi'nin 90. yılını yaşıyor olmamız sebebiyle, tarihi bir anlam da taşımaktadır.

5. İzmir İktisat Kongresi'nin ana teması "Küresel Yeniden Yapılanma Sürecinde Türkiye Ekonomisi" olarak belirlenmiştir. Kongrede, küresel ekonomik gelişmeler ışığında Türkiye ekonomisi, yüksek ve istikrarlı büyüme, finans, sanayileşme, girişimcilik, Ar-Ge ve yenilik, nitelikli insan kaynağı, bölgesel gelişme, rekabetçi ve yaşanabilir kentler, kapsayıcı kalkınma politikaları, işgücü piyasası ve istihdam, sürdürülebilir kalkınma ve yeşil büyüme, tarım ve gıda, hizmetler sektörü, kamu ekonomisi, kamu yönetimi reformları, bilişim politikaları, uluslararası rekabet gücü, uluslararası

ticaret ve benzeri konu başlıklarında ülkemizin önümüzdeki dönem politikalarına ışık tutacak tartışmaların yapılması beklenmektedir. Kongre'nin 3. gününde ise çeşitli tema ve sektörlerde İzmir ve Ege Bölgesi'ne odaklanan oturumlar gerçekleştirilecektir. İzmir şehri olarak, uluslararası organizasyonlara daha fazla ev sahipliği yapma arzusundayız. İzmir İktisat Kongresi'nin zamanlaması EXPO 2020 adaylık süreci bakımından da önem taşıyor. Kongre ile İzmir'in bu tarz büyük organizasyonlara ev sahipliği yapma potansiyeli olduğunu bir kez daha kanıtlayacağız. Kongre kapsamındaki oturumlardan biri de EXPO 2020 başlığında olacak. Sayın Cumhurbaşkanımız, Sayın Başbakanımız ve Sayın Bakanlarımızın programlarının müsaitliği ölçüsünde katılarak onurlandıracağı Kongre'ye yurt içi ve yurt dışından geniş bir katılım gerçekleşecek. Bu bakımdan, tüm İzmirilileri Kongre'ye sahip çıkmaya ve çalışmalarına destek vermeye davet ediyorum. ●

**Sanayinin her alanında mutlaka bir
İZELTAŞ imzası vardır...**

İzeltaş

İZELTAS

Kemalpaşa Caddesi No: 41 Işıkkent - İZMİR
Tel: 0232.472 13 75 Fax: 0232.472 13 78
<http://www.izeltas.com.tr> e-mail: info@izeltas.com.tr

Aziz KOCAOĞLU

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI

“Mazi değil **istikbal**”

17 Şubat-4 Mart 1923 tarihleri arasında 1135 delege ile toplanan İzmir İktisat Kongresi, dünya kamuoyuna, “Uygar başka uluslar kadar uygarız” mesajını ilettili. “Milletimiz mazisinden değil, artık istikbalinden mesuldür” dedi ve bu anlayışın ekonomik sahadaki ilk icraatlarını ortaya koydu.

Bundan 90 yıl önce İzmir, Türk Uluğu'nun kaderini etkileyecek tarihi önem taşıyan bir kongreye ev sahipliği yaptı. Bu kongre, dağılmış imparatorluk topraklarında kurulacak yeni, bağımsız ve çağdaş cumhuriyetin rotasını belirleyecekti. Tarihe İzmir İktisat Kongresi olarak not düşülecek bu önemli toplantının, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin dünden bugüne ulaştığı noktayı anlamada ve yarınlara yön vermede çok büyük önem taşıdığı kanaatindeyim. Kongrede alınan kararların, ekonomik, toplumsal, siyasi ve hukuki bir belge olarak bugün de tam anlamıyla incelenmesi gerektiğini düşünüyorum. Belki de o gün alınan kararları hayata geçiren güçlü bir siyasi irade olmasaydı, bu tarihi kongre sıradan bir toplantı olarak unutulup gidecekti. Ama öyle olmadı. 17 Şubat-4 Mart 1923 tarihleri arasında 1135 delege ile toplanan İzmir İktisat Kongresi, dünya kamuoyuna, “Uygar başka uluslar kadar uygarız” mesajını ilettili. “Milletimiz mazisinden değil, artık istikbalinden mesuldür” dedi ve bu anlayışın ekonomik sahadaki ilk icraatlarını ortaya koydu.

PEKİ İZMİR İKTİSAT KONGRESİ NEDEN BU KADAR ÖNEM TAŞIYOR?

Kurtuluş Savaşı ile kazanılan bağımsızlığı, siyasi ve ekonomik bağımsızlıkla da birleştirmeyi hedefleyen yeni Türk Devleti, bu kongre ile öngörülen hedeflerin nasıl gerçekleştirileceğine karar verdi. İzmir İktisat Kongresi, filizlenmeye başlayan devrimin ilk olgunlaşma işaretiydi. 90 yıl sonra bugün 5.'si toplanacak İzmir İktisat

Kongresi, elbette değişen ve gelişen dünyanın mevcut gerçekleri doğrultusunda, yeni tespitler ve yeni hedeflerle geleceğe yön verme misyonunu en iyi şekilde yerine getirecektir. Ancak değişmeyecek tek şey o gün belirlenen hedef doğrultusunda, ulusumuzun Türkiye Cumhuriyeti'nin bağımsızlık, çağdaşlık ve yurtseverlik ideallerinin takipçisi olma misyonunun hala sürmesidir. Bugün güçlü bir dünya devleti olarak önderimiz Mustafa Kemal Atatürk'ün izinde ilerlemesini sürdüren Türkiye Cumhuriyeti ve onun batıya açılan penceresi İzmir, o günlerden aldığı güçle geleceğe güvenle bakıyor. Hedefimiz, dünyadaki en önemli organizasyonlardan biri olan EXPO 2020'nin ev sahipliğini üstlenebilmek, kentimizi, yüzlerce ülkenin bulunduğu bir dünya sahnesine dönüştürebilmektir. Hedefimiz, yerelde kalkınma stratejilerini tümüyle gerçekleştirmiş bir kent yaratmaktır. İzmir Büyükşehir Belediyesi, yerel ve bölgesel hedeflere yönelik görev ve sorumluluklarını bilmekte ve o bilinçle hareket etmektedir. İzmir Büyükşehir Belediyesi, “İzmir halkına daha kaliteli, verimli ve etkin hizmet sunabilme ve geleceğin İzmir'ini yaratma” yolunda çalışmalarını yoğun bir şekilde sürdürmektedir. Geçmişten bugüne güncelliğini ve geçerliliğini koruyan mesajlarıyla 1. İzmir İktisat Kongresi'ne imza atan Cumhuriyet kadrolarını ve çağdaş Türkiye Cumhuriyeti'nin mimarı Mustafa Kemal Atatürk'ü bir kez daha saygıyla anıyor, 5.'si düzenlenecek kongrenin ülkemize ve insanlığa faydalı olmasını diliyorum. 🌐

Fermuarlı Perde

Gölge oyununda uzman

humanlife

7 - 10 Kasım arasında **R+T TURKEY 2013**
Fuarı'ndaki standımıza sizleri de bekleriz.

Hall 1, E 103

e l e r o

RECASENS
BUN 1886

AVZ | ALUMINIUM
TOEPASSINGEN

croci

Serge Ferrari

Abdi İpekçi Caddesi 4076 Sokak No: 63/A Altındağ-İZMİR
Tel: 0232 435 68 90 Faks: 0 232 435 68 91
www.fatihpanjur.com e-mail: info@fatihpanjur.com

İzmir Kalkınma Ajansı (İZKA) Genel Sekreteri Doç. Dr. Ergüder Can, kongreye 10. Ulusal Kalkınma Planı'nın yön vereceğini söyledi

“İzmir İktisat Kongresi bir kazanımdır, önemsenmeli ve sahip çıkılmalıdır”

İzmir İktisat Kongresi, Lozan Konferansı'nın dağıldığı, Türk Heyeti'nin konferansı terk edip yurda döndüğü, ulusal sıkıntılarının “had safhada” olduğu bir sırada, Kurtuluş Savaşının noktalandığı İzmir’de, ülkenin birçok yerinden gelen, toplumu oluşturan sınıfları ve/veya “grupları” temsil eden 1135 delege ile toplanmıştır. İzmir İktisat Kongresi’ni açış konuşmasında, Atatürk, bilinçli bir biçimde “iktisat devri”, “milli iktisat” vs. kavramlarına yer vermiş, bir kurtuluş savaşı içinde doğan ve biçimlenmekte olan “Devletin” ekonomik düzeninin “milli iktisat düzeni” olacağına işaret etmiştir.

RÖPORTAJ: Seda GÖK

i

İzmir Kalkınma Ajansı (İZKA), bu yıl 5. kez düzenlenecek olan Uluslararası İzmir İktisat Kongresi’nin yerelde organizasyonuna destek veriyor. İZKA Genel Sekreteri Doç. Dr. Ergüder Can, “İzmir İktisat Kongresi, dünü anlamada, bugünü kavramada ve yarına bakmakta hala çok önemli ekonomik, toplumsal, siyasi ve hukuki bir belge olma niteliğini taşımaktadır. Yeni dünya ekonomik düzenini anlamak için tarihi iyi etüd etmek gerekmektedir. İzmir İktisat Kongresi, Lozan Konferansı’nın dağıldığı, Türk Heyetinin konferansı terk edip

yurda döndüğü, ulusal sıkıntılarının “had safhada” olduğu bir sırada, Kurtuluş Savaşının noktalandığı İzmir’de, ülkenin birçok yerinden gelen, toplumu oluşturan sınıfları ve/veya “grupları” temsil eden 1135 delege ile toplanmıştır. İzmir İktisat Kongresi’ni açış konuşmasında, Atatürk, bilinçli bir biçimde “iktisat devri”, “milli iktisat” vs. kavramlarına yer vermiş, bir kurtuluş savaşı içinde doğan ve biçimlenmekte olan “Devletin” ekonomik düzeninin “milli iktisat düzeni” olacağına işaret etmiştir. İzmir İktisat Kongresi bu sene de yeni ekonomik düzende Türkiye’nin artan ve önem kazanan rolüne dair mesajlar verecektir. Bu kongre İzmir

ve Türkiye için bir fırsat ve büyük bir kazanımdır. Bu kazanım çok önemsenmeli ve sahip çıkılmalıdır” dedi.

İzmir’in dünya kamuoyunda ismini daha fazla duyurması ve ‘**Kongreler Şehri**’ olması yolunda uluslararası organizasyonların büyük rol üstlendiğini ifade eden Can, bu gücü EXPO 2020 adaylık süreci için de değerlendirmeyi amaçladıklarını kaydetti. Bu kapsamda kongreye EXPO delegelerini de davet ettiklerinin altını çizen Can, ayrıca EXPO’ların geleceğine yönelik özel bir oturumun da organize edildiğini vurguladı. Can ile kongrenin içeriği ve hedefleri üzerine sohbet ettik.

5. Uluslararası İzmir İktisat Kongresi sürecinde İZKA'nın görevi nedir?

İzmir İktisat Kongreleri öncelikle "kalkınma ve sanayileşme stratejileri" ve "ülke içindeki farklı meslek gruplarının ortak bir hedefe kitlenmesi, toplumsal uzlaşa sağlaması" ve "katılımcı" nitelikleriyle tanınmaktadır. İzmir Kalkınma Ajansı'nın buradaki en önemli rolü yereldeki katılımı sağlama ve yerel organizasyona katkı vermesi olacaktır.

İzmir İktisat Kongresi en son 2004 yılında yapıldı. Öncelikle İktisat Kongrelerinde alınan kararların ulusal anlamda eyleme geçtiğini görüyoruz. Şu anda 10. Kalkınma Planı TBMM tarafından kabul edildi. 10. Kalkınma Planında ön plana çıkan başlıklar da kongreye de yön verecek. Sayın Cumhurbaşkanımız ve Sayın Başbakanımızın katılımının gerçekleşeceği kongreye uluslararası konuşmacılar anlamında baktığımızda özel isimlere ev sahipliği yapacağız. Gelmesi beklenen Dünya Bankası Başkanı Sayın Jim Yong Kim, IMF Başkanı Sayın Christine Lagarde ve çok sayıda

uluslararası örgüt lideri ile dünyadaki finans hareketlerini İzmir'de konuşacağız. Bu katılım profili tüm dünyanın dikkatini İzmir'e çekmek için önemli bir fırsat yaratmış olacaktır. Yani üç gün boyunca hem dünyayı hem Türkiye'yi konuşacağız. Yenilikçi Üretim Yapısına Geçişte Sanayileşme, Girişimcilik, Ar-Ge, Yenilik ve Ticarileştirme Politikaları, Türkiye'nin Rekabet Gücünün Geliştirilmesine Yönelik Stratejiler, Sürdürülebilir Kalkınma ve Yeşil Büyüme Uluslararası Ticarete Küresel Eğilimler temel konuları teşkil edecek.

Organizasyon sürecinden Kalkınma Bakanlığı sorumlu ama yerel çalışmalara destek oluyoruz. Kararların verilme süreci ve kalkınmanın artık yerelde olması gerektiğine düşünüyoruz. EXPO 2020 yarışındaki İzmir'de böyle bir etkinliğe ev sahipliği yapmamız da ayrı bir önem taşıyor. İzmir, EXPO2020 adaylığını ve sürecini de bir araç olarak görüyor. EXPO kalkınmada kullanabileceğimiz önemli bir araç. Uluslararası organizasyonlara daha fazla ev sahipliği yapma arzusundayız. İzmir

İktisat Kongresi zamanlama olarak da EXPO 2020 adaylık sürecinde İzmir'in güçlü bir yapısı olduğunu dünyaya göstermek için uygun bir zamanlamada gerçekleşiyor. Oturumlardan bir tanesi de EXPO başlığında olacak.

EXPO'ların geleceği mi ele alınacak?

Evet. Genel anlamda EXPO'lar konuşulacak. Bu konuda uzmanlar burada bir araya gelecek. Olimpiyatlardan sonra dünyadaki en büyük organizasyon olarak kabul edilen EXPO'ların gerçekleştirildikleri ülke ve kente olan katkıları, bu yapılanmadaki artılar ve eksiler ele alınacak. Bu organizasyona ev sahipliği yapmış olan kent yöneticileri de davetli olacak..

Özel sektör ayağında baktığımızda hangi başlıklar ön plana çıkacak?

Oturumlarda ulusal ve uluslararası konuları ele alacağız. Uluslararası konularda sermaye gündeme gelecek. Çünkü dünyadaki en önemli gündem maddesi, sermaye akışı, enerji, Tarım ve Tarıma Dayalı Sanayide Dönüşüm, tekstil, lojistik, otomotiv, sağlık gibi sektörlerdeki oturumlarda sektörün dünyadaki gelişim trendi, Türkiye'deki durumu ve gelecekteki gelişme potansiyeli derinlemesine konuşulacak. Burada Türkiye'nin avantajları tekrar gündeme getirilecek. Onun dışında sağlık önemli bir başlık. Bölgeler arası eşitsizlikleri giderilmesi ve bölgesel gelişme politikaları ayrı bir oturum konusu olacak.

Bu organizasyonda gençleri nerede nasıl göreceğiz?

Şu andaki planlanan kongrenin üçüncü gününde İzmir'deki İktisat Fakültesi olan 7 üniversitenin gençleri özel bir oturum yapacaklar. Gençler kendilerini ifade edebilecekler ve Türkiye'nin iktisat politikaları ile ilgili görüşlerini sunacaklar.

İzmir İktisat Kongresi kimlik olarak değişim süreci yaşamalı mı?

İzmir İktisat Kongresi, Kurtuluş Savaşı vermiş bir ulusun, bünyesine uygun bir pazar ekonomisi düzeni temel olmak üzere, uygar dünya ile bütünleşme iradesini ifade etmektedir. Küreselleşen dünyada ilişki ağları

İZMİR İKTİSAT KONGRESİ EN SON 2004 YILINDA YAPILDI. ÖNCELİKLE İKTİSAT KONGRELERİNDE ALINAN KARARLARIN ULUSAL ANLAMDA EYLEME GEÇTİĞİNİ GÖRÜYORUZ. ŞU ANDA 10. KALKINMA PLANI TBMM TARAFINDAN KABUL EDİLDİ. 10. KALKINMA PLANINDA ÖN PLANA ÇIKAN BAŞLIKLAR KONGREYE DE YÖN VERECEK.

gittikçe daha fazla önem kazanmaktadır. Kongrenin belli periyotlarda, uluslararası nitelikte hazırlanması önemlidir. Kongrenin kapsayıcı bir ana tema etrafında kurgulanması, tarihsel dönüşüm içerisinde farkındalık yaratabilmesi için çok önemlidir.

İzmir'deki hazırlık süreci nasıldı?

3 bin kişi katılacağı öngörülmüyor. İzmirli kongreyi sahiplendiler. İzmir İktisat Kongresi Danışma Kurulu olarak bu konuda ortak bir çalışma yürüttüler. Kongre tema ve konuşmacı isimlerine dair önerilerini dile getirdiler ve bu önerileri derleyip, raporlayarak Kalkınma Bakanlığı'nın değerlendirmesine sunduk.

Uluslararası niteliği bundan sonraki süreçte de devam ettirilmeli mi?

Neden bu toplantıları yapmaya karar verdiğimizden başlamamız gerekiyor. Mutlaka uluslararası kimliği devam ettirilmeli. İzmir'in kongreler ve fuarlar kenti yapmak istiyorsak, bu tip organizasyonları uluslararası boyutta yapmanız gerekiyor. 5. Uluslararası İzmir İktisat Kongresi'nde alınan kararlar diye beyanatlarda bile bilgi geçtiğinde büyük faydası olacaktır. 10 yıl sonrasında bile bir yerlere taşınabilir. Bu anlamda uluslararası olması bizi İzmirli olarak gururlandırıyor. Dünya Bankası ve IMF başkanın buraya gelip burada dünya basının yönünü çevirmesi de çok önemlidir.

İleriye dönük düşünceler tartışılıyor. Bölgesel bazı sistemler ortaya konulabilir mi? İzmir Kriterleri diye bir sonuç çıkarabilir miyiz?

Bunu kestiremiyorsunuz. Dönem ve konjoktürel anlamda içeriğini nasıl doldurduğunuz çok önemli. Ayrıca oradaki kararları da sonrasında sizin ne derece takip edip etmediğiniz önemlidir. Küresel Ekonomik Gelişmeler Işığında Türkiye Ekonomisi bu ayrı bir oturumdur. Dünya genelinde bir katılım olduğu için dünya ekonomisi

basınında da yer alacak. Dünyadaki Kamu Reformlarının Yönü ve Türkiye İçin Perspektifler, Türkiye'nin Büyüme Perspektifinde Medya Gözüyle Türkiye Ekonomisi, Kalkınmada Bilişim Politikaları, Küresel Kriz sonrası Kamu Ekonomisinde Yeni Beklentiler ve Eğilimler... Bu başlıkların hepsi çok önemli. Ayrıca nitelikli insan gücü dünyada bir sıkıntı, bu da toplantıda tartışılacak.

Her yapılan kongrenin tarihinde farklı süreçler yaşanıyor. 2005 yılında dünya 'Lale Devri'ni yaşıyordu. Şimdi ise Kriz Dönemi yaşıyor. Yeni bir çıkış yolu arayan dünya ekonomisi var. Aslında 5. Uluslararası İzmir İktisat Kongresi hangi misyonu üstlenecek? Krizde patikayı gösterebilecek mi?

Bazı şeyler süreç içinde geliyor. Toplantı esnasında öyle söylemler

çıkıyor ki ekonomi gündemine yön veriyor. Bunu yaşayıp göreceğiz. Referans çalışmaların ve konuşmaların olmasını diliyoruz. "Yeni makro ekonomi"de yaşanan kuramsal dönüşüm ve BM 'in 2015 Milenyum hedeflerinin revize edildiği ve yeni hedeflerin ilan edileceği yıl olması kongre açısından oldukça önemlidir. Bu konu İzmir İktisat Kongresi Danışma Kurulu'nda da dile getirilmiştir. İzmir İktisat Kongresi, ulusal ve uluslararası düzeyde iktisat kuram ve politika önermelerinde çok önemli tartışmaların ve kırılmaların yaşandığı bir dönemde toplanmaktadır. Küresel ekonomide 50-60 senelik devreler halinde yaşanan böylesi bir konjoktüre toplanma ayrıcalığı bulunan bu Kongrenin sadece Türkiye ekonomisinin konjoktürel sorunlarıyla kendisini sınırlamaması gerekmektedir.

Ekleme istedikleriniz...

Kongreler şehri olmak için önemli bir adım atacağız. İkincisi konuşmaların uluslararası basına yansımaları ile İzmir ifadesiyle dünyada tanınırlığımızı güçlendireceğiz. Uluslararası kongre ve konferansların İzmir'in tanıtımında önemli bir araç olarak kullanımını sağlamalıyız. Bu nedenle etkinlik sonrası planlama ve yönetim de çok önemli. İzmir ekonomik anlamda potansiyelini kullanırsa önemli bir liman ve ticaret kenti. 5. İzmir Uluslararası İktisat Kongresi bir fırsat olarak değerlendirilmeli ve yerelde de sahip çıkılmalıdır.

Türkiye Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Vakfı (TESAV) Başkanı Dr. Agah Oktay Güner, “Planlama ekonominin örümcek ağıdır, dokunduğunuzda her yeri titrer” diyor

“Türkiye’de 70 yıl daha devletin **ekonomide yatırım** yapması gerekiyor”

RÖPORTAJ: Seda GÖK

r. Ağâh Oktay Güner, siyaset hayatında yakın zamana kadar önemli roller üstlenmiş bir siyaset adamıdır.

Ama siyasetteki gücü

kadar ekonomi bilgisiyle de

Türkiye’ye yön veren isimler arasında yer alıyor. “İsraf Ekonomisi” başlığında kitabı ile Türkiye iktisadi hayatına farklı bir açılım getiren Güner, bu çalışması ile Türk cumhuriyetlerine de ışık tuttu.

Turgut Özal, Süleyman Demirel, Alparslan Türkeş ve Mesut Yılmaz ile ya bürokrat, ya bakan, ya da parti yöneticisi olarak çok yakın çalıştı. Bürokrat ve siyasetçi olarak Türk ekonomisi ve

siyaset hayatında her dönem “Doğrucu Davut” olarak bilindi. Ankara’daki ofisinde görüştüğümüz Dr. Agah Oktay Güner, DPT’de görev yaptığı dönemden itibaren Türkiye’nin planlı büyüme sürecine tanıklık etti. Güner, “Planlama, ekonominin örümcek ağıdır, dokunduğunuzda her yeri titrer” diyerek planlı büyümeden vazgeçilmemesi gerektiğine dikkat çekiyor. Türkiye’nin devletçilikten vazgeçemeyeceğini de vurgulayan Güner, “Türkiye 70 yıl daha devletin ekonomide yatırım yapmasına ihtiyacı olan bir ülkedir. Devlet geri kalmış yörelere yatırım yapmak zorundadır” diyor. Agah Oktay Güner ile İzmir İktisat Kongresi başlığı üzerinden Türkiye ekonomisine ışık tuttuk.

İzmir İktisat Kongresi'nin önemini sizden dinleyerek başlayalım mı?

Cumhuriyetimiz 29 Ekim 1923 yılında kuruluyor. Ancak öncesindeki ilk iş İktisat Kongresi'ni toplamak oluyor. Sonra da uzun bir aradan sonra Turgut Özal döneminde ikinci kez bu kongre yapılıyor.

Bu kongre vesilesiyle Türkiye ekonomisine ve Türkiye'nin sorunlarına toplu bir bakışla ulaşıyor. Türkiye'nin en büyük kaybı, sorunlara bakarken toplu bakış ufkuна sahip olmamasından kaynaklanıyor. Planlamanın en büyük görevi toplu bakış imkanı vermesidir. Toplu bakış mantığını yakaladığınızda aslında birçok şeyi görme imkanı yakalarsınız. İsrafı önleme imkânına kavuşursunuz.

Bakınız size bir anekdot anlatacağım. Lozan Görüşmeleri sırasında İsmet Paşa'nın önderliğindeki Türk Heyeti'nin karşımızda Clemenceau var. İsmet Paşa'nın kulağı ağır işitiyor. Zaten milli mücadele kadrosunun top ateşlerinin altında kalmaktan dolayı Atatürk hariç hepsinin kulağı ağır işitiyor. Fransız Senato Başkanı M.Hauriot'yu Türkiye'ye davet ediyorlar. İstanbul Valisi karşılıyor o da eski bir topçu subayı...M.Üstündağ Tercüman, senato başkanına "Yüksek sesle konuşun, kulağı ağır duyar" diyor. Senato başkanı da bağırarak konuşuyor. Sonra Ankara'ya geliyorlar. CHP Genel Sekreteri Memduh Şevket Esenal ile Dışişleri Bakanlığı Genel Sekreteri Numan Menemcioglu karşılıyor. O da ağır işitiyor. İsmet Paşa'ya gidiyorlar "Aman, bu en büyük sağırdır. Bağırın diyor!" onunla da bağırarak konuşuyor. Adanı son olarak Atatürk'e götürecekler. Ama senato başkanını ikaz etmeyi unutuyorlar. Atatürk gayet iyi duyuyordu. Görüşmeye giriyorlar ve bağıra bağıra konuşmaya başlıyor. Atatürk dönüyor "Bağırmayınız, gayet iyi duyuyorum. Bunların içinde tek sağır olmayan benim" diyor. Senato başkanı, Fransa'ya dönünce bir rapor yazıyor ve diyor ki, "Türkiye bir sağır ülkesidir, bir tane kulağı duyan adam bulmuşlar onu da cumhurbaşkanı yapmışlar." Bu yüzde 100 gerçek bir hikâyedir.

Lozan Müzakereleri'nde İsmet İnönü dinliyor, arkadaşlarıyla görüşüyor, o görüşme sonrasında konuşuyor. Bu da zaman alıp, sinir yıpratıyor. Lozan'da aşamadığımız en büyük handikap, Musul Petrolleri olmuştur. İngiltere'nin büyük oyunları ile Musul Petrolleri ilerde İngiltere ile Türkiye

"1963-1967 BİRİNCİ PLAN DÖNEMİDİR. TÜRKİYE BİR TARIM TOPLUMU OLARAK KABUL EDİLMİŞTİR. BİZİM SORUMLULUK ALDIĞIMIZ İSE İKİNCİ PLAN İDİ. 2. BEŞ YILLIK PLANLAMADA; 'TÜRKİYE ŞEHİR TOPLUMU OLACAKTIR VE SANAYİLEŞECEKTİR' DENİLİYOR. BU PLANIN DIŞ FİNANSMAN KAYNAĞI İSE YURTDIŞINDA YAŞAYAN İŞÇİLERİMİZİN TASARRUFLARINDAN ELDE EDİLMİŞTİR."

arasında çözülecek şekilde bir formüle bağlanmış ve mesele Lozan'nın dışına çıkarılmıştır. Emperyalist milletlerin Lozan'da aslında büyük başarısı vardır.

Nedir bu başarı?

Birincisi genç Türk Cumhuriyeti'ni petROLSÜZ kurdurmuşlardır. İkincisi ise ABD bütün müzakerelere başından sonuna kadar katılmasına rağmen Lozan'ı imzalamamıştır. Sebebi ise Ermenistan ve Kürdistan sınırları belli olmadığı içindir. ABD'nin bu tavrı

aşılammıştır. Şimdi bakınız, nereden nereye geldik. Lozan'ı imzalamayan ABD'ye Atatürk'ün kurduğu eliyle fiddan diktiği Atatürk Orman Çiftliği'nde büyük bir sefaret arazisi veriliyor. Ne günlere geldik. Tarih şuurunun olmaması ve eksikliği devletler için kayıp ve felakettir. Bu arazi tahsisini yapan insanlar Lozan'ı bilecek kadar tarih bilgisine sahip olsalardı, ABD'ye bu toprak verilmezdi. Ankara'da yer mi yok? Lord Curzon, müzakereler sırasında çok sinirlenir ve İnönü'ye dönüp

"İstedığiniz her şeyi aldınız ama paranız yok. Yarın bizden borç istemeye geleceksiniz. O gün gelecek biz size bugün verdiklerimizin hepsini geri alacağız" demiştir. Cumhuriyeti kuran kadronun en büyük dikkati borçlanmamak olmuştur. Kemal Tahir'in romanlarındaki anlatımıyla Mustafa Kemal için her seferinde "Sarı Paşa'nın eli çok sıkıymış" diye ifadeler kullanır. Doğrudur. Mustafa Kemal, Çankaya Köşkü'nün bahçesinde yetiştirilen sebze ve meyveyi tüketir. Dışardan bir şey alınmazmış. Bütçe hazırlanırken Atatürk; "Ne kadar paranız var, o kadar iş yapın!" demiş.

Yaşadıkları süreç etkili olabilir mi?

Evet. Ayrıca halkını çok iyi tanıyor. Millet 16 yıl savaşmış, can vermiş, kan vermiş ve para vermiş. İstiklal Savaşı sonlarında Meclis'in çıkardığı kanun 'Tekalif-i Milliye Kanunu'dur. Buna göre kimin iki işliği varsa birini, kimin iki öküzü varsa birini orduya verecek deniliyor. İki kilo bulguru olan bir kilosunu orduya verdi. Sonra bu kanunun uygulanması müfettişlerle denetlendiğinde görülüyor ki, bir tek suistimal yok. Böyle fedakâr, asil bir insan malzemesiyle 16 yıl savaşıyor-sunuz.

Bunu bize neden anlattınız?

İzmir İktisat Kongresi aslında ihtişamını buradan kazanıyor. Bu ne müthiş bir ufuktur. Ne müthiş bir düşünce modelidir ki, yokluk şartlarında bile İktisat Kongresi'ni düşünebiliyor.

Daha Cumhuriyet kurulmadan bu kongre yapılıyor. Tarih olarak erken değil mi?

Batı size ne verirse karşılığını istiyor. Tıpkı bugün olduğu gibi... Osmanlı'ya Batılı devletler aslında 1856 yılındaki Kırım Harbi'ne kadar borçlandıramadı.

Ne zaman ki, İstanbul'da Türk-İngiliz Ticaret Anlaşması imzalandı. Biz gümrüklerimizi İngilizlere karşı sıfırladık. Tarih 1838'dir. Kırım Harbi'nin sebebi Osmanlı'yı borçlandırmaktı. O güne kadar Osmanlı borçlanmadı. Mustafa Kemal ve yakın arkadaşları bu hesabı bilen insanlardı. 'Ayağımızı kaptırmamalıyız, borçlanmamalıyız' dediler. (İftihar Hatırası) diye bilinen, Milli Mücadele'nin bütün paşaları Çanakkale'de örs ile çekiç arasında dövüldüler. Yorgun bir halk ile savaşın yaralarını sarmak zorunda kaldılar. Mustafa Kemal "Paranız kadar iş yapın, borçlanmayın" diyor. Bütçede açığı kabul etmiyor. O dönemde eğitilmiş iş gücü yok. Sultan Abdülhamit'in açtığı okulların yetiştirdiği üç kuşak savaşta ölüyor. Çanakkale bizim için aslında büyük bir beyin gücü kaybıdır. Biz bunun sıkıntısını hala çekiyoruz. Bu şartlarda kaynakları en iyi nasıl değerlendirebiliriz meselesi gündemin birinci maddesi oluyor ve İzmir İktisat Kongresi bu sebeple yapılıyor. Atatürk emriyle kongrenin başına Kazım Karabekir Paşa getiriliyor. Çünkü Türkiye ekonomisine hakim bir isimdir. Kongrede sanayileşmeye önem veriliyor. Sanayi mallarının çok ucuz tarifeye taşınması, fabrika kurulurken malların ücretsiz taşınması desteği verilerek, sanayi yatırımlarını devlet destekler deniliyor. Organize sanayi bölgelerini de gören bir ufuk var. Özel sektör eliyle kalkınmak prensip olarak kabul ediliyor. Mustafa Kemal, ülkenin her yerindeki kalkınma sürecinin gelişmesini takip ediyor.

Özel sektör ön plana çıkarılıyor...

Evet. Mustafa Kemal, bir yoğurt imalathanesi kurulduğu için sevincinden kalkıp zeybek oynamıştır. Ulukışla'da süngü yapan bir tek usta var. Memleketin hali o günlerde buydu.

Peki beyin gücü...

1929'a geldiğinizde yurtdışına gönderdiğimiz gençler mühendis, iktisatçı olup, geri dönmüşlerdir. Bir tarafta Nasyonal Sosyalizm, öbür tarafta Marksizm var. Bu gençler 'devletçi ekonomi' modelini getiriyorlar. Dünya ekonomik buhranı, Türkiye'nin içinde bulunduğu şartlardaki yetmişmiş eleman sıkıntısı ve sermaye yetersizliği özel sektör eliyle bu işin yürüyemeyeceğini göstermiş ve bizi devletçiliğe götürüyor. Devletçiliğin tanımı çok güzel yapılmıştır. Vatandaş her türlü yatırımı yapar. O'nun yapamadığını devlet yapar. İşte bu şartlarda Sümerbank kuruluyor, Etibank kuruluyor. Gazi Paşa bunları kurarken, Anadolu'daki geleceğimizi görerek bunları yapıyor. "Biz Sümer-

AGAŞ OKTAY GÜNER KİMDİR?

Agah Oktay Güner Bayburt'ta doğdu. İlk, orta ve lise tahsilini Konya'da yapmıştır. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. 12 Eylül Darbesi öncesinde, Milliyetçi Hareket Partisi'nin önde gelen isimlerindendi¹. "MHP ve Ülkücü Kuruluşlar Davası"nda sanık olarak yargılandı. Eğitimi: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi; Avukat Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü; Kamu Yönetimi Uzmanı Paris Fransız Planlama Yüksek Okulu; Planlama Uzmanı Paris Sorbonne Üniversitesi Ekonomi Doktorası Görevleri: DPT Uzmanlığı ve Şube Müdürlüğü, Ankara Ticaret Odası Genel Sekreterliği, Milli Prodüktivite Merkezi Başkan Yardımcılığı, Ticaret Bakanlığı Müsteşarlığı, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Öğretim Üyeliği, 5. (XVI) Dönem Konya, XX. Dönem Ankara, XXI. Dönem Balıkesir Milletvekiliği ile Avrupa Konseyi Parlamentosu Üyeliği, Avrupa Konseyi Parlamentosu Bütçe Komisyonu Başkanlığı yaptı. Ticaret ve Kültür Bakanlıklar görevlerinde bulundu. Halen Türkiye Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Vakfı Başkanı'dır. Evli ve 5 Çocuk babasıdır.

MHP, ANAP ve DYP saflarında siyaset yaptı².

15 Ocak 2011 tarihinde yapılan Demokrat Parti kongresinde bu partinin genel idare kuruluna seçildi⁴. Ekonomiden sorumlu genel başkan yardımcısı oldu.

lerle buraya geldik” mesajını veriyor. Lozan’da “Sizin Anadolu’da ne işiniz var” denildi ya!... Onlara cevabı o günden düşünüp zamanı geldiğinde veriyor. Bu çok ufuklu bir şahsiyetin işidir. Türkiye devlet eliyle kalkınmaya gidiyor. Etibank ve Sümerbank’ın kurulması çok önemli kararlardır. Ülke müteşebbis yokluğunu, eleman yokluğunu aşmaya başlamıştır. Zira o dönemden önce sanayi kuruluşlarının başına geçirilecek adam yoktu ama şimdi pırıl pırıl genç kuşaklar vardır. Devlet sadece iktisatçı yetiştirmiyor. Genç sanatçılar da yetiştiriyor. Son dönemde artık Atatürk’ü tenkit etmek başarılı bir iş haline getirilmek isteniyor, ben bunlara ‘cahillerin cesareti’ diyorum.

Atatürk, Sakarya Savaşı’ndan Ankara’ya geliyor. Maarif Şurası’nı topluyor. Öğretmenlere “Genç nesil sizlerin eseri olacak” diyor. İşte devlet adamı dediğin budur.

Devlet ondan sonra fabrikalar kurmaya başlıyor. Nazilli İplik Fabrikası, Kayseri İplik Fabrikası, Şeker Fabrikası’nı kuruyoruz. En sonunda da fabrika kuran fabrikaları kuruyoruz. Haksız yanlış ve peşin

hükümlü kararlarla Türkiye’de devlet işletmeciliği perdesi kapatıldı. İktisadi devlet teşekküllerine yönelik kanun aslında ufku geniş bir kanundur. İngilizler bizden bu kanunu aldılar ve Kuzey İngiltere’nin sanayileşme sürecinde model olarak kullandılar. Türk iktisatçıların, uzun yıllar KİT çalışmaları ile tek düzen muhasebe sistemi kuruldu. Tek düzen muhasebe sistemi olmadan (milli hesap planı) yapamazsınız. Aynı düzen olacak ki, siz stokları, satışları ve kâr tespit edin. Planlamanın bünyesinde bu konu ciddi olarak ele alındı ve kıymetli çalışmalar yapıldı ve biz de elimizden geldiğince bir adım daha ileriye götürmek için uğraştık.

O döneme ışık tutacak anılarınızı bizimle paylaşır mısınız?

Bir gün Denizcilik Bankası’na gittim ve Taşkızak Tersanesi’ni geziyorum. Tersane, Abdülmecit zamanında yapılıyordu aynı dönemde İngiltere’de de yapılmış. İngiltere’de biletle girilen müzede... Bizdeki ise çöplük durumunda idi. Tarih burada önem kazanıyor. Çimento sektörüne girdik, demiryolları işine girdik.

O sırada 1971 Muhtırası verildi ve her şey durdu. Maalesef planlamanın sürükleyici fonksiyonu bitti. Süleyman Demirel, “Merkezi Hükümet Teşkilatının Yeniden Düzenlenmesi” sürecinde, 1960 Askeri Darbesi’nden sonra yedek subay okulundan alınıp, projeye dahil edilmiştir. O dönemde projenin sorumlusu Doç. Dr. Mümtaz Soysal’dı. Yetkilisi Süleyman Demirel idi ve bütün devlet kuruluşları elden geçirilmiştir. O zamana ilişkin çok hoş fotoğraflar var. İsmet Paşa, Tarım Bakanlığı’na gidiyor ve reorganizasyon projesini dinleyecek. ‘Tarım Bakanlığı ne iş yapar’ diye soruyor onlar da cevap veriyor. Odacıya para veriyor ve ‘Git bir kilo elma alıp gel’ diyor.

Elmayı kesiyor kurtlu, bütün hepsini kesiyor hepsi kurtlu çıkıyor ve dönüyor “Efendiler, ne zaman bu millet kurtsuz elma yiyecek” diye soruyor. Süleyman Bey, devletin çok pahalı ve verimsiz işlediğini görmüş. 1967 senesinde DPT’nin başına Turgut Özal’ı getirerek tam yetki vermiş. Planlamayı hızlı dönen bir çark haline getiriyor. 24 saat çalıştırıyor. Ağır ve verimsiz “Merkezi Hükümet Teşkilatı” hızlanıyor. Süleyman Bey’in büyük başarısı budur. Kalkınma hızını artırıyor.

Bunları hangi parayla yapıyorlar?

1963-1967 birinci plan dönemidir. Türkiye bir tarım toplumu olarak kabul edilmiştir. Bizim sorumluluk aldığımız ise ikinci plan idi. 2.Beş Yıllık Planlamada; ‘Türkiye şehir toplumu olacaktır ve sanayileşecektir’ deniliyor. Bu planın dış finansman kaynağı ise yurtdışında yaşayan işçilerimizin tasarruflarından elde edilmiştir. Onları bir kere daha minnetle yad ediyorum. Çünkü yerin altında 4 bin metrede kömür çıkarıp, domuz eti yememek için et yemeyen vatan evlatları sayesinde biz ikinci planı gerçekleştirdik. İkinci planın dış finansmanı tamamen yurtdışında çalışan Türk işçilerin ailele-

ISO 14001
ISO 16949
ISO 10002
OHSAS 18001

BUREAU VERITAS
Certification

DOĞAYI KORUMAK İÇİN ÇEVRECİ TEKNOLOJİ

CMS

www.cms.com.tr

rine gönderdikleri paraların varlığı ile olmuştur.

Kalkınma hızımız arttı, peki sonrası...

Turgut Özal'ın müsteşar olduğu dönemde planlama ekonominin beyni oldu, pusulası oldu. Süleyman Demirel o dönemde üç ayda bir Odalar Birliği, Esnaf Birliği, Türk-İş temsilcileri ile bir araya gelirdi. Sektör sorumlusu uzmanlar da bu toplantılara katılırdı. Kanun çıkartılması gerekirse çıkarılıyordu. Laf ayağa düşmezdi. Dert anlatıldığında çare bulunuyordu. 1960 darbesi sonrası gelen Demirel hükümetleri ile toplu iş sözleşmelerinin mükemmel gittiği bir Türkiye gerçek olmuştur. Planlama da bunu çok iyi uyguladı. Çok iyi bir şekilde kazasız belası iş Barışı sağlandı. Seyfi Demirsoy başta olmak üzere TÜRK-İŞ kadrolarının da bu işte büyük emeği vardır.

1981'e yılına kadar İktisat Kongresi düzenlenmemiş olsa da aslında ruhu hep ayakta tutulmuş diyebilir miyiz?

Aynen. İzmir İktisat Kongresi'nin ruhu hep diri tutuldu. Meslek kuruluşları düzeyinde çalışmalar aslında yapılmış. Bir de o dönemde planlamanın önemli bir tecrübesi oldu. Antalya Bölgesi'nin 'turizm bölgesi' ilan edilmesidir. Bu planlama uygulaması dünyanın önemli kuruluşlarından da ödül almıştır. O yıllarda tarım bir numaralı meşgale. O dönemdeki sorun köye giren para ile çıkan paranın dengelenmesi idi. Türkiye'de bu ihmal edilmiştir. 1980'den sonra tarım çok ağır darbe yemiştir. Batı bize "Gidin çiçek yetiştirin, sanayi ile ne işiniz var demişti." Tarış, Fiskobirlik, Güneydoğu Birlik gibi kooperatiflerimiz adım adım 1980'den sonra darbe yediler.

Kooperatifler doğru yönetilebildi mi?

Yönetim zafiyeti demek, siyasetin kooperatiflerin içine girmesi ve hakim olmasıdır. Unutmamalım ki, kooperatifler demokrasi okullarıdır. Köylü tüccarın insafına terk edilemez. Siz köylünün belkemiğini kırınız. Kooperatifler yok

oldu, şimdi köylü piyasaya terk edildi. Bu hükümetten önceki hükümet döneminde Avrupa Birliği bize "Siz tütün, şeker pancarı ekme" dedi. Türkiye, Fransa'nın şekerini ve ABD'nin tütün stoklarını eritmekle sorumlu tutuldu. Bizdeki cânım tütünümüzü terk ettik. Adnan Menderes şeker pancarı tarımı ile bu ülkede kalkınmayı başlattı. Onunla birlikte şeker pancarı tarımıyla çapayı, gübreyi ve tarlaya makineyi soktu. 27 Mayıs darbesinden sonra ABD'den profesörler geldi ve Adnan Menderes'in projelerini incelediler. Tarımı, projeleri, planlamaları tam not aldı. Bu plan ve programların raporları basıldı ve sonra da yok edildi. Devletin arşivlerinde varsa bunları bulmaya davet ediyorum. Bugün ise artık köylü piyasa şartlarına terk edildi. Köylümüz sadece sefaleti yaşıyor.

Planlamadan uzaklaşıyor muyuz?

Türkiye, bugün DPT'yi suç işlemiş bir çocuğun kenara itilmesi gibi itmiştir. Kalkınma ajansları ne yapabilir göreceğiz. DPT'nin toplu bakışından Türkiye mahrum edildi. Bu ülkede planlama esas itibarıyla koordinasyon faaliyetidir.

Kalkınma ajanslarının kurulması hata mıydı?

Hata değil ama hiçbir zaman DPT'nin yerini tutamaz. Planlama sonuçlarını da takip eder. Eskiden önce plan tartışılırdı. Bugün biz günübirlik ekonomik kararlarla idare ediyoruz. Bir rüya görüyoruz ve kanal yapıyoruz. Bunlar acıdır. Dünyanın en kaliteli pamuğunu üretiyoruz. Ancak yanlış anlaşmalar ve taahhütlerle pamuğumuzu öldürdük. Gidin Ege'nin köylerine pamuk tarlası yok. Tütün tarlası yok. Neden? Gümrük Birliği anlaşmasını gözden geçirme zamanı... Sürekli gümrükleri sıfırlamamız isteniyor. Bizi bu cinnet üçgeni içine soktular. Artık birkaç bakanımız "Artık GB anlaşmasını gözden getirme zamanımız geldi" deme çizgisine ulaştı. Bu sebeple Türkiye tekstil sektörünü kendi eliyle perişan etti. O pamuğumuz olsa biz daha güçlü olurduk. Pamukta ithalatçı konumuna geldik. Gümrüksüz giren mallar sebebiyle hem tarım ürünleri-

miz darbe yedi, hem de fabrikalarımız kapanmaya başladı.

Tekstil sektöründen örnekleme yapalım. Katma değerli ürünler üretmeye başladık. Bir açıdan fasoncu kimliğinden uzaklaşmaya başladık. Hala Türkiye'nin ikinci büyük sektörü... Koleksiyonlar üretiyor ve marka yaratıyoruz. "Tekstil sektörü yok oldu" demek acımasızca olmaz mı?

Tekstil sektörünün üretim kapasitesini yok ettik. Konfeksiyon yapıyor olabilirsiniz ama elin oğlu size ne kadar yapıp satıyor? İstanbul ve Ankara, Hint elbiseleriyle dolup taşıyor. Meselenin temeli; örümcek ağını görmemektir. Planlama örümcek ağı gibidir. Dokunduğunuzda ağın her yeri titrer. Örümceğin dehasıdır, bir mühendislik sırrıdır. Planlamada ekonomide bir örümcek ağıdır. Sız planlama suurundan kaçtığınız için bu darbeleri yiyorsunuz. Türkiye sanayi de büyük imtihan vermiştir ve ayakta kalmıştır ama ne pahasına? Bu kadar pahalı bedeller ödememeliydik. Avrupa Birliği'nin 3. ülkelerle imzalandığı gümrük indirimi anlaşmaları bize darbe vuruyor.

Bugüne geldiğimizde bu gerçekleri göz önünde bulundurduğumuzda sizce Türkiye'nin iktisadi açıdan kimliği nedir?

Bu ülke hem sanayi, hem tarım, hem de turizm ülkesidir. Tarih şehri olan İstanbul bugün boşuldu. Anadolu'dan Avrupa yakasına geçemiyorsunuz. Şehir planlamalarını dahi yapamadık. TOKİ, bütün illere bina yapıyor. Bu şehirlerin tarihi kimliği nerede? Bir köprü yapmışlar Haliç'e kulelerinden dolayı Süleymaniye Cami görünmüyor. Süleymaniye Cami, bir milletin iftiharındır. Onu görmeden İstanbul görülür mü?

Günümüz ekonomisine geldiğinizde nasıl bir iktisadi gerçek ile karşı karşıyayız?

Sanayimiz büyük sıkıntı içindedir. Sanayi kuruluşlarının hepsinin sermaye sıkıntısı vardır. 'Dövizi şurada tutacağım' demek ile döviz orada tutulmaz.

TÜRKİYE, BUGÜN DPT'Yİ SUÇ İŞLEMİŞ BİR ÇOCUĞUN KENARA İTİLMESİ GİBİ İTİMİŞTİR. KALKINMA AJANSLARI NE YAPABİLİR GÖRECEĞİZ. DPT'NİN TOPLU BAKIŞINDAN TÜRKİYE MAHRUM EDİLDİ. BU ÜLKEDE PLANLAMA ESAS İTİBARIYLA KOORDİNASYON FAALİYETİDİR.

Serbest Piyasa Ekonomisi'ni kabul ettiyseniz, bırakacaksınız kontrolü. Döviz kendi kendini dengeleyecek. Bu nasıl bir serbestlik? İkinci önemli başlık "güven duygusu"dur. Piyasaya güven duygusu vermek zorundasınız. Güven duygusu olmadan ekonomi gelişmez. Yatırım yapılmaz.

Türkiye'de son yıllar siyasi istikrardan dolayı büyüme oranları da istikrarlı... Ama siz buna karşılık güven oturmamıştır diyorsunuz.

Evet oturmamıştır. Bir yazar eğer Başbakan'ın hoşuna gitmeyen yazısı nedeniyle gazeteden atılıyorsa, Gezi Olayları'nda bir kısım bankalara ağır ithamlarda bulunuluyorsa, Türkiye'nin dev bir holdingine gaz bombaları atılıyorsa o ülkede güven duygusu yoktur. Ayrıca güven duygusu Hükümet'in adaletten ayrılmaması ile oluşur. Siz kendi siyasi düşüncenize yakın olanlara TOKİ'nin ihalelerini açar, diğerlerine iş vermezseniz ekonomide adalet olur mu? Her vatandaşından vergi alan devlet hizmet ve nimet dağıtırken de adaletli olmak zorundadır. Birinci İktisat Kongresi'nde borçlanmamak esastır. Bugün Türkiye akıl almaz borçlara ulaştı. Türkiye'nin borcunu bu yıl ve gelecek yıl nasıl çevirebileceği ciddi endişe konusudur. Türkiye, sıcak para ile ekonomisini çevirdi. Planlı bir ekonomi zihniyetiniz yoksa emperyalizmin size tayin ettiği görevi yüklenirsiniz.

1980 yılından sonra Türkiye'de hangi büyük sanayi yatırımı yapıldı? Erdemir, İskenderun Demir Çelik gibi bir tesis var mı? Yapılanlar da montaj odaklıdır. Ayrıca işçilerin çalışma koşullarını iyileştirmek zorundayız.

Peki ne yapılmalı?

Birincisi tarım kesiminde köylünün sahipsizliğine çözüm bulunmalı. Muğla köylerinde naylon torba içinde iki dilim ekmek ve kola ile öğle yemeği yiyen insanımız var. Köylü artık iliğini yiyor, bu bir faciadır. İkincisi, köylüyü köyde tutacaksınız. Köyler boşalıyor çünkü işsiz. Türkiye, sanayi kuruluşlarını bölgesel açıdan dağıtmamakla hata yapmıştır. Anadolu'da artık girişimci aile kalmamıştır. Yeni bir tarım ve sanayileşme anlayışına ihtiyaç var.

Teşvik paketleri yeterli değil mi? Bölgesel planlamayı yapamadık mı?

Yanlışlıklar var. Güneydoğu'ya yüzde 100 güven ve huzur gelmeden ba-

şarılı olamazsınız. Adamın şantiyesini yakıyorlar, işçisini öldürüyorlar. Hayvancılığa destek vereceksiniz. Kesim istasyonları açacaksınız. Köylünün hayvanlarını alıp karkas et olarak tüketim bölgelerine göndereceksiniz ihraç edeceksiniz. Et Balık Kurumu'nu, Süt Endüstrisi Kurumu'nu kapattınız neden? Bu bölgelerde ayakkabı sanayiye tekstil ve süt ürünleri sanayini geliştireceksiniz.

Altyapısı olmayan teşvik paketleriyle bu iş olmaz. Türkiye devletçilikten vazgeçemez. Türkiye 70 yıl daha devletin ekonomide yatırım yapmasına ihtiyacı olan bir ülkedir. Devlet az gelişmiş bölgelere yatırım yapmak zorundadır. Savunma sanayini bölgesel olarak dağıtacaksınız. Bunu nakliye maliyetini düşünmeden yapacaksınız. Çalışan nüfusumuzun yüzde 74'ü ilkökul mezunudur. Bu nüfus yapısıyla Avrupa Birliği'ne girdiğinizde süpürgecilikten başka ne yapacaksınız. O sebeple moda fikirlerin bize faydası yok. Türkiye'ye verim getiren projelere dönülmeli, yaşanmış tecrübelerden ibret alınmalıdır.

Sizce Türkiye'de yapılan hiç mi güzel birşey yok?

Tabii ki var. Ama yapılabilecek güzelliğin ne kadarı yapılabildi? Sadece zekatı yapıldı. Bu kadar gayretle, bu kadar gelirle, bu kadar güzel insan malzemesi ile daha muazzam işler yapılabildi. Burada müsrifçe hareket ettik. Türkiye'nin deniz gücü Fransa ve İtalya'yı geçmişti. Şimdi biz abuk subuk davalarla donanmamızı kırıyoruz. Siz bugüne kadar Türk sefareterlerine ateş açıldığını duydunuz mu? Ama artık oluyor. Yukarıdan bakıp hiçbir kurumu yaralamamak lazım. Hükümetin birinci yanışı budur. Yeni Torba Yasa ile dışarıdan elçiliklere büyükelçi atama yetkisi verildi. İlahiyat fakültesi çıkışlı biri ilim adamı Çad'a büyükelçi oldu.

Dış politika kültürü çok farklıdır. Bu olmaz, herkesi kendi uzmanlık alanında değerlendirmeli. Bakanlıkların kimyasını bozmak yanlıştır. Cumhuriyeti kuran insanlarımız 16 yıl atın üzerine konulan bir kilim parçasının, yamçının üzerinde yattılar. Devletin temeline her taşı bin dikkatle koydular. Bunu anlayalım ve kıymetini bilelim. Sanayide organize sanayi bölgelerine önem vermek lazım. Müsteşar olduğum dönem Konya'ya ilk organize sanayi bölgesini açtık. Şimdi 7. organize sanayi bölgesi yapılıyor. Sanayicimizi de faize boğdurmamak lazım. Yabancı ban-

kalar, köylere özel heyetlerle gittiler ve cömertçe kredi verdiler. Ama şimdi arazilerin büyük bölümü ipoteklidir. Yabancılara köylerde toprak satılamaz demiş Mustafa Kemal yaptığı kanunda, ama şimdilerde sorumsuzca arazi satılıyor.

'OSB'lere önem verilmeli' dediniz. Sizce bu konuda çok mu kötü noktadayız?

Önce mevcut olan OSB'leri doldur. Sonra akıllı projelerle yenilerini kur.

Gelecek 10 yıl içinde nasıl bir Türkiye görüyorsunuz?

Güzel olmasını istiyorum. Sıcak para ya dayalı büyümeyi terk eder ve kendi kaynakları ile sanayileşmeye tarıma ve enerji yatırımlarına yönelirse güçlü bir Türkiye gelir. Türkiye'nin coğrafyasında her gün şartlar değişiyor. Bizim bu yalnızlık içinde kapısını çalabileceğimiz komşumuz kalmadı. Devlet 100 yıl sonrası düşünülerek yönetilir. Türkiye, Avrupa Birliği ilişkisini bozmadan sabır politikasına devam etmelidir. Türk Dünyasına, Ortadoğu'ya açılmalıdır. Bu açılım teknoloji ile olmalıdır. Teknoloji üretmeye ağırlık vermeliyiz. Bunu yapabilirsek o zaman bizim Orta Asya'ya yönelmiş, Ortadoğu'yu kaplayan bir pazar gücümüz olacaktır. Artık yetişmiş kadrolarımız var. Diplomalı işsizlerimizde böylece iş sahibi olur. Atatürk; "Yurtta Sulh Cihanda Sulh" dedi ama ürettiğinde de Hatay'ı almasını bildi.

Işın Çelebi, Türkiye'nin uluslararası alandaki gelişmeleri doğru okuması gerektiğini söylüyor

“Türkiye içine kapanarak, yalnızlaşarak büyüyemez”

Işın Çelebi, “Türkiye, uluslararası alanda rekabet gücünü arttırarak büyüebilir” diyor

RÖPORTAJ: Seda GÖK

Işın Çelebi, Türkiye ekonomisinin değişim yıllarına mimarlık yapmış bir isim... Dört dönem boyunca ANAP İzmir milletvekili ve Ekonomi

den Sorumlu Devlet Bakanı olan Işın Çelebi, uzun yıllar DPT'deki göreviyle Türkiye'nin planlı büyüme sürecinde yer aldı. İktisat kongrelerinin Türkiye ekonomisindeki yerini konuştuğumuz Işın Çelebi, 5. Uluslararası İzmir İktisat Kongresi sürecinde Türkiye'nin uluslararası konjonktürünü doğru okuması gerektiğini söylüyor. “Türkiye, içine kapanarak yalnızlaşarak büyüyemez, uluslararası alanda rekabet gücünü artırarak büyüebilir” diyen Işın Çelebi, AB'nin içinde yer alarak Ortadoğu politikalarını geliştiren bir Türkiye'nin olması gerektiğinin altını çiziyor. “Gelecekte AB üyesi bir ülke olarak strateji geliştirmeliyiz. AB üyeliği için çalışmak ve bastırmak gerekiyor. Türkiye yalnızlaşmamalı.

Artık bütün dünyaya odaklanmamız lazım” diyen Işın Çelebi ile Türkiye'nin gelecekte iktisadi hayatını etkileyecek başlıklar üzerine konuştuk.

İzmir İktisat Kongresi ilk defa ikinci kez düzenlendiği Turgut Özal Hükümeti döneminde uluslararası nitelik kazanıyor. ANAP, kapalı ekonomiden dışa açılma sürecine giriyor. İhracat hamlesi yapılıyor. Bu süreçte İktisat Kongresi ne kadar etkili oldu?

Aslında önce iktisat kongrelerinin ne anlama geldiğine bakmak lazım. 1992 ve sonrası Türkiye için karanlık bir dönemdir.

1994 yılında özellikle faili meçhul cinayetler, ekonomik krizin, 5 Nisan kararlarının olduğu süreçtir. 1994 yılındaki İktisat Kongresi, devrimci nitelikte bir şey getirmemiştir. Sönük bir İktisat Kongresi idi.

Aslında 1981 tarihi de çok hoş bir tarih değil. Turgut Bey'in ilk dönemi idi. Bu tarihlerdeki Türkiye'nin dönüşüm

noktalarıyla aslında iktisat kongrelerinin tarihleri birbiriyle örtüşmüyor. İktisat kongrelerinin içi boş olmuş. 1929 yılında yaşanan dünyadaki büyük ekonomik buhranı ile aslında ilk iktisat kongresinde alınan kararlar da değişti. 1923 yılında yol haritası çiziliyor ama daha çok İktisat Kongresi piyasa ekonomisi oluşturmak için yapılmıştır. O dönemde dünyada devletçi bir yapı var. Türkiye’de de bir nevi yol haritası çiziliyor. Şimdi okuduğum anılardan hatırladığım kadarıyla Atatürk, bir yüzbaşıyı çağırıyor ve “İstifa et, sana para vereceğiz, sen şirket kuracaksın” diyor. Yüzbaşı “Yapmayın paşam” diyor. O yıllarda o kadar yabancı olduğumuz konular ki... 1929 ekonomik krizinden sonra dünyada devletçi ekonomi ortaya çıkıyor.

MKE, Karabük Demir-Çelik, Sümerbank, Şeker Fabrikaları’nın kurulma süreci de işte bu yıllarda başlıyor. Rusya’da başlayan devrim de burada etkili oluyor. Halbuki, İktisat Kongresi’nin sonuçlarına bakarsanız daha girişimci özel sektör odaklı bir yapı var. Burada temel nokta İktisat Kongreleri’nin Türkiye geleceğine yönelik yol haritası çizmesidir. Burada bir de 2004 yılındaki kongre kritiktir. 2004 arkasından 2005 yılında Avrupa Birliği tam üyelik müzakerelerinin başladığı süreç devreye giriyor.

Önümüzde 2023 yılı hedefleri var. Buna karşılık dünyanın içinde bulunduğu bir ekonomik durgunluk süreci var. Son 6 yıldır bu devam ediyor. Bu kongre, 2023 hedeflerimize ulaşmada yol gösterici olabilir mi?

Bu yıl yapılanın uluslararası nitelikte olmasını son derece doğru buluyorum.

Ekonomiler artık ulusal olmaktan çıktı. 2008 yılında yaşanan kriz, 1990’larda yaşanan teknolojik ve bilimsel devrimin sonucudur ve dünyada atlatıldı. AB, şimdi bunu yaşıyor. Genişleyici politikalar süreci devam ediyor. Burada sadece Almanya başarılı oldu. Ama diğer ülkeler ciddi sıkıntı içinde. AB’deki Akdeniz ülkelerinde sıkıntı daha fazla, Kuzeydeki ülkeler de sıkıntı o kadar fazla değil. 2013 yılındaki tema Türkiye’nin global kriz ortamında Türkiye’nin nasıl geliştireceğine odaklanmak zorundadır. Türkiye’nin şu anda uluslararası konjonktürünü doğru okuyabildiği kanatında değilim.

Ekonomi iyi yönetilmiyor mu?

Ekonomide sistemler doğru çalışıyor ama Türkiye’nin çevresindeki ülkelerle ilişkisinde yeni tutumlar var. Örneğin, ABD ile AB, global krize karşı yeni bir ticaret anlaşması yapıyor. Transatlantik Ticaret Anlaşması yapıyorlar. Türkiye’nin böyle blok ekonomilerin olduğu bir dönemde dünya ticaret sisteminde yalnız mı hareket edecek yoksa nasıl davranacak? Bu önemli. Türkiye’nin ABD ile olan serbest ticaret anlaşması ne olacak? AB ile olan Gümrük Birliği anlaşması ne olacak? Bu sorulara cevap verilmeli. Bütün ABD malı Türkiye’ye gümrüksüz girecek. Bu ayrıca ele alınmak zorundadır. İktisat Kongresi’nde uluslararası arenada dünya ticaretinden daha fazla nasıl pay alacağımızı konuşmamız gerekiyor.

İhracat odaklı bir program diyorsunuz.

Tabi... İçine kapanarak yalnızlaşarak Türkiye büyüyemez.

2023 yılında 500 milyar dolarlık bir ihracat hedefi ve dünyanın en büyük 10 ekonomisinden biri olmayı hedefledik. Bu günkü koşullarda böyle bir hedef ne derece gerçekçidir?

Gerçekleşebilir. Gerçekçi bir hedeftir. Burada temel olan Türkiye’nin piyasalarda ne yapacağını çok iyi belirlemek gerekiyor. Global krizden çıkmak için ABD ve AB güçlerini birleştiriyor. Karşılıklı gümrük duvarlarını indiriyorlar, anti-damping soruşturmalarını kaldırıyorlar, yaptıkları kamu ihalelerinde birbirlerine hak tanıyorlar. Yani müthiş bir işbirliği süreci var. 300 milyon nüfuslu ABD ile 500 milyon nüfuslu AB toplamda 800 milyon nüfuslu bir Pazar yaratıyor. Türkiye, ABD pazarında AB üyesi ülkelere tanınan imkânları kullanamıyor. Ayrıca ABD; Pasifik Ülkeleri başta olmak üzere Çin ve Hindistan ile temas halinde. Bunlar Türkiye’de konuşulmuyor. Uluslararası pazardan nasıl daha fazla pay alabiliriz biz buna odaklanmalıyız.

Siz bu süreçte hangi sektörleri ön plana çıkarırdınız?

Rekabet gücümüzün yüksek olduğu alanlarda devam ederdim. Makro bazlı bunu belirlemek zordur. Türkiye’de gelişmesi gereken sektörler de var. Türkiye’nin temel problemi enerji ithalatı... Onu ikame edecek modeller geliştirmek zorundayız ki enerji verimliliğini sağlamalıyız. İkincisi de tarımda gelişmeliyiz. GAP’ı bitirmek zorundayız. GAP rekabet gücümüzü arttıracak önemli bir unsurdur. GAP’ta hala 1 milyon 800 bin hektar alan sulanmayı bekliyor. Burada sadece 300 bin hektar alan sulanıyor. 2018 yılına kadar bitirilmeli. O zaman pamuk ve buğday

barcin.com

7/24

SPOR GIYİM
ALIŞVERİŞİ

Reebok

CONVERSE

Üretimimizi ikiye katlayabiliyoruz. Dünyada 2020 yılından sonra tarım ürünlerine talep artacak. Türkiye'nin ihracatında otomotiv, tekstil ve demir çeliktir tabii ki önemlidir ve geliştirilme-lidir ama katma değeri yüksek ürünlere yönelmek zorundayız. Uluslararası piyasalarda etkin olabileceğimiz alanlar geliştirmeliyiz. Sanayi ürünleri ihra-çatı odaklı bir gelişim gösteriyoruz. 500 milyar dolara geldiğimizde 300 milyar doları sanayi, 200 milyar doları işlenmiş gıda ürünleri olmalıdır. Dünya piyasalarında etkin olmalıyız. Modern bir sanayi ülkesi olmalıyız. Türkiye'nin artık yetişmiş insan gücü var. Bizim petrolümüz yok. Yetişmiş insan gücü-müzü kullanmalıyız. Aslında yeni bir Türkiye'nin gelişimini sağlayacak 10 yılı bu kongrede konuşmalıyız.

Batı ile doğu bölgeleri arasında yatırımlar konusunda uçurum var. Teşvik paketleri uygulandı ve teşvikler bölgelere ayrıldı. Bu tarz çalışmalar kalkınma hızını arttıra-bildi mi?

Türkiye'nin dönem dönem teşvik programlarını yeniden analiz etmesi gerektiğini düşünüyorum. Türkiye, 2013 yılından sonra katma değeri art-tırarak yapıları odaklanmak zorunda. Teşvikler verilirken de bu temel olmalı. Temelde söylediğim, tasarruf oranıdır. Tasarrufun GSMH'ya oranı yüzde 25 olmalı. Bu oran Çin'de yüzde 54'tür. Türkiye'de ise yüzde 12-14 arasında. Bu çok düşük bir oran. Ayrıca dünya ticaretinden aldığımız payı yüzde 1'in üzerine çıkarmak zorundayız. Buna göre teşvik sistemini yapmalıyız. AB müzakerelerini tamamlamalıyız. Hala 35 başlıktan 17 tanesi açıldı. Geri kalmamak için bunu yapmalıyız.

Büyüme sürecinde siyasi istikrar önemli bir başlıktır. Türkiye'nin büyüme rakamları yıllarca zik-zak çizmiştir. Son dönemde daha istikrarlı bir tablo ile karşılaşıyo-ruz. Siyaset ve ekonomi nasıl yol almalı?

Siyasi istikrarı korumak, "Her şeyi olduğu gibi kabul etmek" mantığından geçmiyor. Türkiye demokrasi geliştirir-ken hukuk sistemini sağlıklı işler hale getirmeli.

Ama yaratılan gündem "Başka kimse bu istikrarı sağlayamaz" boyutunda...

Hukuk bilinci gelişmeden ekonomi de gelişmez. Bu birbirleriyle iç içe girmiş durumda.

Güney Amerika ülkelerindeki tutum nedir?

Onunla ilgili çok özel tartışmalar var. Kanada, Meksika ve Türkiye'nin bu müzakere masasında olması gere-kiyor. Meksika'nın ABD ile serbest ticaret anlaşması var. AB ile de var. Kanada'nın ABD ile serbest ticaret anlaşması var, AB ile müzakere süre-cinde. Türkiye'de daha farklı... Sadece Gümrük Birliği anlaşmamız var. Bu üç ülkenin müzakere masasında oturup devam etmesi çok önemli... Örneğin, Meksika da Jetta'yı üretiyor, İspanya'ya gümrüksüz sokuyor, ora-dan da Türkiye'ye gümrüksüz geliyor. Trafik sapması oldu yani... Bu konu ele alındı ve bir vergi konuldu Jetta'ya. Sürekliliği olan bir anlaşmaya odakla-nılmalı. Türkiye, Brezilya pazarına çok benziyor. Brezilya'da bir kriz yok, bü-yüme oranları % 5.1 düzeyinde. 2013 yılında yüzde 4.6 büyüme gösterecek. 2012 yılından itibaren Türkiye'nin büyüme hızı düştü. Yeterince katma değer yaratamıyor.

Büyümede ihracat odaklı gelişme olmalı denildi. Alternatif pazarlar neler olmalı? Uygulanan ihracat politikamız doğru mu?

Doğru değil. Türkiye AB'nin içinde yer alarak Ortadoğu politikalarını geliştir-meli. AB üyesi ülke olarak strateji ge-liştirmeliyiz. AB üyeliği için asılmak ve bastırmak gerekiyor. Türkiye yalnızlaş-mamalı. Artık o Pazar bu Pazar değil bütün dünyaya odaklanmamız lazım.

Türkiye'nin zengin bir genç nüfusu var. Dünyada koruma ekonomisi çok büyüyor. Yani MOBESE'ler, telefon dinlemeleri, sağlık kontrolleri ile inanıl-maz bir endüstri ortaya çıktı. Dünya üretmekten vazgeçtiği için krize girdi. Üretkenlik için bu teknolojiyi kullanma-ya odaklandılar. Bu nedenle insanlık için üretmeliyiz ve GAP'ı bitirmeliyiz. Türkiye bazı hatalar yapıyor. Örneğin, VOB'u İzmir'den aldılar.İzmiriler buna sahip çıkamadı.

Sahip çıkamadığını mı düşürüyor-sunuz?

Sahip çıkamadılar. Lisanslı depoculuk ile birlikte VOB tarımın gelişiminde çok önemli bir rolü vardı. Bu misyonunu kaybettiler. İstanbul'a götürerek sıradan bir borsa haline getirdiler. Ege Bölgesi'ndeki tarımın gelişimini öldürdüler. Ege'deki insanlar buna sahip çıkamadı. Ver kurtul mantı-ğı ile hareket ettiler.

Kanun çıkarıldı ve eller kollar bağlandı...

24 milletvekili, Egenin diğer milletve-killeri var... Ciddi bir baskı yapama-dılar. Sonuçta, gitti. VOB, İzmir'den değil Ege'den gitti. Bundan sonra en azından lisanslı depoculuğun burada kalmasını sağlamak için uğraşmalıs-ınız. VOB sadece hisse senedi kağıdı alınıp satılan yer değildi. Ege, lisanslı depoculuğa sahip çıksın. Kendi varlığı-na sahip çıksın. Türkiye gelişirken, Ege'nin de önemli bir yeri var. İzmir, Manisa, Denizli ve Aydın'ın büyük bir ufku olmalı. İzmir de kendini sorgulamalı. VOB için dönemin İTB Başkanı Tuğrul Yemişçi ile bütün Türkiye'yi dolaşmışım. İzmir, Ege'den bağımsız değildir, ayrı ayrı dü-şünülemez. 2002 yılında Aydın-Denizli otobanını yaptıramadık, iptal ettiler. Bu otoyol bitmeli. İzmir İktisat Kongresi'nde İzmirde konuşulmalı. Lisanslı depo-culuğu İzmir'de merkez yapmalısınız. Farklı iller konuşulmamalı. En kısa vadede önce bunu yapmalı İzmir... ●

"MIKE, KARABÜK DEMİR-ÇELİK, SÜMERBANK, ŞEKER FABRİKALARI'NIN KURULMA SÜRECİ DE İŞTE BU YILLARDA BAŞLIYOR. RUSYA'DA BAŞLAYAN DEVRİM DE BURADA ETKİLİ OLUYOR. HALBUKİ, İKTİSAT KONGRESİ'NİN SONUÇLARINA BAKARSANIZ DAHA GİRİŞİMCİ ÖZEL SEKTÖR ODAKLI BİR YAPI VAR."

İzmir gibi ferah, İzmirli gibi şık!

Tamamı körfez manzaralı konutlardan ve ev-ofislerden oluşan iki kulesi, yarı açık alışveriş merkezi ve kentin tüm güzelliklerini içinde barındıran Ege Perla, sizi yepyeni bir yaşama davet ediyor.

Şimdi İş Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı'ndan beklenen değer Ege Perla, İzmir'in yeni kent merkezinde yükseliyor.

Ege Perla

44 İŞ GYO / 444 74 96

www.egeperla.com.tr

Ahmet Kenan TANRIKULU

MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ GENEL BAŞKAN YARDIMCISI
VE İZMİR MİLLETVEKİLİ

Kongrenin hedefleri dar kapsamda tutulmayıp, daha da **yüksek seviyelere çıkarılmalıdır**

Kurtuluş Savaşı'ndan sonra ekonominin alacağı yön ve biçim, Lozan Barış görüşmelerinin kesintiye uğradığı bir dönemde, 17 Şubat 1923'te İzmir'de toplanan Türkiye İktisat Kongresi'nde temel nitelikleriyle belirlenmiştir. Bu kongreye ticaret, sanayi, tarım ve işçi temsilcilerinden oluşan 1.135 temsilci katılmış ve kongre 4 Mart 1923 tarihinde İktisat Misakı olarak kabul edilmiştir.

Ege Genç İşadamları Derneği (EGİAD)'nin sürekli yayını olan 'YARIN' Dergisi vesilesiyle okuyucularımızla biraraya gelmenin mutluluğu içerisinde görüşlerimi paylaşmak istiyorum. İzmir'de bu yıl gerçekleştirilecek olan 5'inci Uluslararası İzmir İktisat Kongresi'nin temelini oluşturan ve anlam katan; 1'inci İzmir İktisat Kongresi'nin, ülkemizin dünü anlamasında, bugünü kavramasında ve yarına bakmasında hâlâ çok önemli ekonomik ve toplumsal yeri olduğuna inanmaktayım. Bu bağlamda; Kurtuluş Savaşının başında, Erzurum ve Sivas Kongrelerinde, ekonomik bağımsızlık özlemi dile getirilmiş, Mustafa Kemal Atatürk de yaptığı konuşmalarda bu durumu vurgulamıştır. Kurtuluş Savaşı'ndan sonra ekonominin alacağı yön ve biçim, Lozan Barış görüşmelerinin kesintiye uğradığı bir dönemde, 17 Şubat 1923'te İzmir'de toplanan Türkiye İktisat Kongresi'nde temel nitelikleriyle belirlenmiştir. Bu kongreye ticaret, sanayi, tarım ve işçi temsilcilerinden oluşan 1.135 temsilci katılmış ve

kongre 4 Mart 1923 tarihinde İktisat Misak-ı olarak kabul edilmiştir. Tüccar grubunun 134 madde, çiftçi grubunun 96 madde, sanayi grubunun 24 madde, işçi grubunun 34 madde halinde istekleri kongre tarafından kabul edilmiştir. Kongrenin bir başka özelliği de, ilk defa kadınlarımızın bu tip toplantılarda yer almalarıdır. Kısacası Anadolu kurtuluş hareketinin iktisadî yönünü göstermesi bakımından İzmir'de bu yüksek ve millî duygularla gerçekleştirilen 1'inci İktisat Kongresi, son derece tarihî bir ekonomik dönemeçtir. Bu kongreden sonra sırasıyla; 2-7 Kasım 1981, 4-7 Haziran 1992, 17-20 Şubat 2004 tarihlerinde İktisat Kongreleri gerçekleştirilmiştir. Ancak hiçbirinin 1'inci İktisat Kongresi kararları gibi etkili sonuçları olmamıştır.

1'inci İktisat Kongresi ve diğerlerine ev sahipliği yapan İzmir; İstiklal Mücadelesi'nin başladığı ve zaferle buluştuğu mukaddes bir şehrimizdir. Bu bakımdan İzmir kent kimliğini sindirmiş, kentli değerleri benimsemiş şehirlerimizin ilk sırasında yer almaktadır. Ancak uzunca bir zamandan bu yana hizmet bekleyen İzmirli, genel ve yerel yönetimlerin yetersizliği, beceriksizliği ve ilgisizliği yüzünden hak ettiği yere ulaştırılmamıştır. İzmir'in tarihi, kültür, sanat, ekonomik, fizikî potansiyeli ve her şeyden önemlisi insan kaynağının yeterliliğine rağmen, marka değeri maalesef korunamamıştır. İzmir'in içinde bulunduğu tüm

bu olumsuzluklar içinde toplanacak 5'inci Uluslararası İzmir İktisat Kongresi'nin; konuşmaların deşifre edilip bilgisayarda saklanan değil, hayata geçirilecek parlak projeleri ülkemizin önüne koyan, ülkemizin geleceğini güçlü şekilde yükseltecek kararların alındığı bir iktisat kongresi olarak gerçekleşmesini tüm İzmirli için istiyorum.

Çünkü bizler; 1999 yılında Sayın Genel Başkanımız'ın talimatıyla 8'inci Kalkınma Planı'nda 2023 yılına ilişkin Uzun Vadeli Strateji oluşturmuş bir anlayışı temsil etmekteyiz. 2023 yılına 24 yıl kala hazırlamış olduğumuz strateji hedeflerinin güçlülüğü ve realitesi nedeniyle stratejilerimizin öngörülerini, birbirinden kopuk hedefler halinde revize ettirilerek bugün Başbakan tarafından sahiplenilmektedir.

Ancak bugün 2023 yılına 10 yıl kalmış ve Hükümet hâlâ 2023 yılı perspektifiyle hareket edememektedir. Bu da ülkemizin uzun vadeli kalkınma hedefini daraltmaktadır.

Zaman daralmakta geldiğimiz noktada ülkemiz; diğer gelişmekte olan ülkelerden ekonomik anlamda artık negatif yönlü ayrılmaktadır. Resmî kurumlarımızın açıkladığı ekonomik verilerden de görüleceği üzere 2013 yılı ilk yarısı ekonomik anlamda bir başarısızlık öyküsüne konu olabilecek vaziyettedir.

Avusturyalı ekonomist Peter F. Drucker'ın da belirttiği gibi; 'Dünya artık emek-yoğun, malzeme-yoğun,

enerji-yoğun değildir; bilgi yoğun olmaktadır.' İstihdam odaklı sürdürülebilir ve kaliteli bir büyüme frekansının yakalanabilmesi için, 21'inci yüzyılın ihtiyaçlarına cevap veren nitelikte insan kaynaklarının yetiştirilmesi, planlanması ve buna mukabil işsizliğin azaltılması gerekmektedir.

Ülkemiz ekonomisinin küresel rekabet edebilirlik gücünü artırmak için; ekonominin potansiyel büyüme hızına ulaşmak, cari işlemler açığını ortadan kaldırmak veya makul seviyelere indirmek, yurtiçi tasarruf oranlarını artırmak, enflasyonu sürdürülebilir bir seviyede tutmak, kamu malî dengeğini iyileştirmek, yüksek teknoloji üretebilen seviyeye çıkmak ve böylece makro ekonomik ve finansal istikrarı sağlamak önem taşımaktadır. Kesintisiz ve istikrarlı refah seviyesini sanal ortamda değil, gerçek anlamda sürekli artıran, katma değer üreten kaliteli bir büyüme hedefine ulaşabilmek, beklentileri karşılama açısından bir zaruret olarak karşımıza çıkmaktadır. Ekonomimizin halen içinde bulunduğu dile getirmiş olduğumuz bu olumsuzlukların giderilmesine yönelik kararlar, 5'inci Uluslararası İzmir İktisat Kongresi'nde gündeme alınıp, ciddi bir hedef olarak ekonomimizin önüne koyulduğu takdirde, hepimizin hayalinde olan 'Lider Ülke Türkiye' gerçeğine ulaşılacaktır. Bu yüzden kongrenin hedefleri dar kapsamda tutulmayıp, daha da yüksek seviyelere çıkarılmalıdır. ●

ANADOLU KURTULUŞ HAREKETİNİN İKTİSADÎ YÖNÜNÜ GÖSTERMESİ BAKIMINDAN İZMİR'DE BU YÜKSEK VE MİLLÎ DUYGULARLA GERÇEKLEŞTİRİLEN 1'İNCİ İKTİSAT KONGRESİ, SON DERECE TARİHÎ BİR EKONOMİK DÖNEMEÇTİR.

Prof. Dr. Oğuz OYAN

CHP İZMİR MİLLETVEKİLİ

İzmir İktisat Kongresi'nin 90. yılında İzmir ve Türkiye

Türkiye'de 1920'lerin liberal politikaları sanayileşme adımlarına olanak vermediği için, 1930'larda dış dünya koşullarının yeni kısıt ve fırsatlar yaratmasının da etkisiyle, devletçi-korumacı-planlı politikalara geçildi ve öncelik, ülkenin birinci sanayileşme devrimi sürecini tamamlamasına verildi.

1923 yılının Şubat ayında İzmir'de toplanan Türkiye İktisat Kongresi, İzmir'in Kurtuluşundan sadece beş ay sonra, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucu siyasi anlaşması olan Lozan Antlaşmasının akdedilmesinden de beş ay önce toplanmaktadır. Aynı yıl, dokuz ay sonra da Cumhuriyet'in resmen kurulması gerçekleştirilecektir. Kongre'nin, iktisadi önemi kadar siyasi ve tarihi değeri vardır. İzmir'le öyle bütünleşmiştir ki, adı İzmir İktisat Kongresi (İİK) olarak belleklerde yer etmiştir.

Böylesine önemli bir ilk toplantı için İzmir'in neden seçildiği sorusuna verilecek en kestirme yanıt, İzmir'in, Kurtuluş Savaşı'nın sonuçlandırıldığı kent oluşudur. Bir adım ötesinde, İzmir'in ve Ege'nin, İstanbul'dan farklı olarak, işgale karşı direnişin öncülerinden ve simgelerinden olmasındandır.

Kuşkusuz bunları aşan bir tarihi, siyasi ve iktisadi arka plandan söz etmek de mümkündür. İzmir, çağlar, kültürler ve farklı ekonomik sistemleri aşan bir kent tarihine sahiptir. Neolitik dönemden eski çağa, ortaçağdan yeni çağa kadar yerleşim alanı olarak süreklilik taşıyan İzmir'in Cumhuriyet dönemine kalan özgün tarihi mirası kuşkusuz ağırlıklı olarak Osmanlı feodal yapısının ve bu yapının 18. ve 19. yüzyılların ticari kapitalizme eklenilen dinamiklerinin etkisini taşır.

Osmanlı'nın son iki yüzyılında İzmir'in iktisadi kimliği yeniden belirlenip önem kazanırken, sosyolojik yapısı da olduğundan daha kozmopolit bir yapıya evrilir.

Osmanlı tebası olmayan yabancıların yani lövantenlerin de demografik ve iktisadi ağırlıklarını arttırarak kent yaşamına katılmaları, kentin Osmanlı toplumsal formasyonu içindeki rolünü yeniden tanımlamıştır. Kentin çokkültürlü yapısı 19.yy'da böylece daha da çeşitlenmiştir. İzmir'in yakın kasabalarla birlikte nüfusu, 18. yüzyılda 100 bin dolaylarından 19. yy. ortalarından itibaren 200 binlik bir boyuta erişmiştir. 20.yy. başında, Yunan işgali öncesinde İzmir nüfusu 240-300 bin aralığında tahmin edilmektedir. İzmir Sancağı'nın toplam nüfusu ise, 1893 sayımına göre, 481 bin kişidir. Dönemi için çok önemli bir kent/il büyüklüğüdür.

Salgın hastalıklar, afetler ve savaşların etkisiyle önemli iniş çıkışları olan kent nüfusu ve nüfus bileşimi, etnik ve dinsel kökenler itibariyle heterojen yapıdadır; buna rağmen, Türk-Müslüman nüfusun bu iki yüzyıl boyunca ortalama yüzde 45 dolaylarında bir ağırlığı koruduğu görülmektedir. Ancak, nüfus bileşiminde birinci sırayı alan bu kesimin, kentin iktisadi yaşamında ve

üretilen ekonomik değer içindeki payı düşüktür. II. Meşrutiyet döneminde, İttihat ve Terakki'nin "Milli İktisat" politikası yönündeki girişimleri ise, sonucları cılız olsa da, yeni ve bağımsız bir iktisat politikasının öncülü olmak bakımından önemlidir.

İzmir İktisat Kongresi'ne her ne kadar dört ayrı sınıfın, belki de vurgulanmak istenen biçimiyle dört ayrı meslek grubunun temsilcileri çağrılıysa da, bunlardan sadece ticaret ve çiftçi kesimleri gerçek anlamda tabanlarını temsil eden bir kimliktedir. Buna rağmen, ticari sermayenin belirlediği işçi temsilcileri de Kongre sırasında sınıfların diğerleriyle çelişik taleplerini dile getireceklerdir. Hatta İzmir'den katılan amelelerin doğrudan doğruya işçi sınıfının içinden geldikleri görülecektir.

Türkiye iktisat tarihinin önemli ismi Prof. Boratav'ı izlersek, Mustafa Kemal, Kongre'yi açış konuşmasında, üyelere "milletimizi temsil eden halk sınıfları" diyerek hitap ediyor. Bunlar, Gazi'ye göre, "menfaatleri yekdiğerinden ayrı", ancak herbiri "yekdiğerine

muhtaç" sınıflardır. Dolayısıyla bu sınıfların birbiriyle bugünün koşullarında çatışan değil birleştirici özelliklerine vurgulama yapıyor". Başka deyişle, temel çelişkiyi milli sınıflar ile gayri-milli ve emperyalizme bağımlı unsurlar arasında görüyor.

Gene Boratav'a göre, Mustafa Kemal'in açış konuşması, Osmanlı tarihiyle kesin bir kopuşu ilan ediyor. Osmanlı'nın fetihçi karakterini eleştiriyor. İşgal edilen toprakların halkı kendi haline bırakılırken, daha ötesi onlara imtiyaz verilirken, onlar sabanla, üretimle yani ekonomiyle uğraşırken, Türk halkı cephelerde telef oldu diyebiliyor ve eski düzenden devrimci bir kopuşun açık ipuçlarını veriyor. Gerçi Kongrede alınan kararlar çok yeni sayılmaz, bir anlamda İttihatçıların Milli İktisat siyasetlerinin izini sürüyor. Yani iktisadi ve onun sonucu olarak siyasi bağımsızlık perspektifi Kongre'ye damgasını vuruyor. Ama bir farkla: İttihatçıların başarısız oldukları bu politikalarda, genç Cumhuriyet yöneticileri, kendi iç mücadelelerine rağmen, kararlılar. Yerli bir Türk-Müslüman

90 YIL SONRASININ TÜRKİYE'SİNDEN EN BELİRGİN FARKLILIK DA BURADADIR. BUGÜNÜN TÜRKİYE'Sİ, ÖNEMLİ GELİŞMİŞLİK FARKINA RAĞMEN, GELECEĞE UMUTLA BAKMA BAKIMINDAN 1923 ORTAMININ GERİSİNDEDİR.

burjuvazisi yaratma düşüncesi, emperyalizmin işbirlikçisi olan sermaye gruplarının yerine şiddet yoluyla değil, teşvik ve destekleme yoluyla hatta imtiyazlı pozisyonlar vererek yerli unsurları geçirme beklentisine dayanıyor.

1920'lere damgasını vuran iktisat politikalarının Kongre'de önemli ölçüde dile getirilmiş olduğu söylenebilir. Aşar'ın 1925'te kaldırılması bunun en somut ve güçlü örneklerinden biri olarak bilinir. Kuşkusuz bütçe gelirlerinin yüzde 25'ini sağlayan Aşar'ın kaldırılmasını sağlayan sadece İLK'de büyük ve orta çiftçi kesimleri tarafından talep edilmiş olmasına bağlı değildir. Osmanlı'nın bu feodal kökenli vergi kalıntısının tasfiyesi, öncelikle, anti-feodal devrim sürecinin ekonomi alanındaki çok önemli ve dönemi bakımından cüretkar bir aşamasıdır. Osmanlı'nın sadece yönetim anlayışından, siyasi yapılanmasından değil, ekonomik düzeninden de köklü bir kopuşun bilinçli olarak seçilmiş göstergesidir. Bir diğer nedeni, toplanması çeşitli haksızlıklar yaratan ve köylünün yaygın şikayetlerine konu olan bu çağdışı verginin tasfiyesi, yeni rejimin kendisine bir sosyal taban yaratma ve geniş köylü kesimlerin desteğini alma mücadelesinin de bir ürünüdür. Aynı şekilde, ağırlıklı olarak tarım ve kırsal kesim üzerinde bulunan vergi yükünün, daha müreffeh ve savaşların yıkımını daha az çekmiş, daha imtiyazlı kabul edilen kentli kesimler üzerine aktarılması çabası da dönemin siyasi tercihleriyle örtüşmektedir.

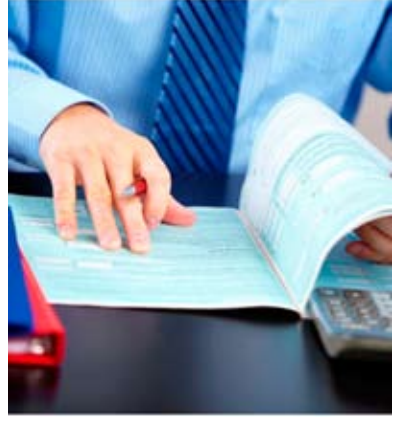
1920'lerde İzmir, savaşın getirdiği üretim gerilemesine büyük kent yangınının da eklenmesi sonucunda eski parlak dönemlerinin çok gerisine düşmüş gibiydi. Nüfus mübadelesinin kayıpları da bu durumu İzmir için daha da ağırlaştırıyordu.

Türkiye'de 1920'lerin liberal politikaları sanayileşme adımlarına olanak vermediği için, 1930'larda dış dünya koşullarının yeni kısıt ve fırsatlar yaratmasının da etkisiyle, devletçi-korumacı-planlı politikalara geçildi ve öncelik, ülkenin birinci sanayileşme devrimi sürecini tamamlamasına verildi. Tarım-ticaret-sanayi arasında organik bir bütünlük oluşturulmasına çalışıldı. (Tarım Satış Kooperatifleri Birlikleri ve tarımsal KİT'ler). İzmir, tarımsal ve ticari yetenekleriyle bu fırsatlardan yararlandı. Ayrıca dışa açık bir liman olma özellikleri, uluslararası bir fuarın temellerinin atılmasına fırsat

önemli gelişmişlik farkına rağmen, geleceğe umutla bakma bakımından 1923 ortamının gerisindedir.

Bunun temel nedeni, ekonominin dış kaynak bağımlılığının giderek artması, iç tasarruflarının güdüklüğü nedeniyle kendi ayakları üzerinde durma becerisini kazanamamış olması ve sanayileşme sürecinin kesintiye uğramasıdır. 1920'lerin bağımsız bir ekonomi yaratma ülküsü, bugünün kırılgan ekonomili Türkiye'sinde görece bağımsız bir mali-ekonomik yapının hayal bile edilemez olmasına dönüşmüştür. Kuşkusuz bu durum

hazırladı. Fırsat hazırlayan bir tarihi/mekansal özellik de, İzmir yangınının, İzmir'in merkezinde çok geniş bir alanın böyle bir amaç için ayrılmasını mümkün kılmış olmuştur. Böylece İzmir ve hinterlandını ekonomik ve sosyal ilişkiler bakımından önemli ölçüde etkileyecek, İzmir'in taşrasının ve kırsal kesimin büyük bölge kentiyeye olan ekonomik ve kültürel alışverişlerini yaygınlaştıracak, İzmir'in Ege bölgesinin başkenti özelliğini yeniden vurgulayacak bir gelişme filizlenmiş bulunuyordu. Uluslararası fuarcılığın Türkiye'deki başkenti durumuna gelen İzmir, bunu uluslararası ticari ilişkilerinin pekiştirilmesinde kullanma fırsatını yeniden yakalıyordu.

YENİ DÜNYA DÜZENİNDE TÜRKİYE

10 yıllık savaşlar zincirinin yol açtığı üretici güçlerdeki büyük gerilemeye karşı yeni bir siyasi liderlik altında, yeni bir devlet yapılanmasında, yeni bir çağa adım atışın umut verici coşkusu hem İzmir hem de Türkiye için çok geçmeden hızlı bir toparlanmanın ve geçmişi aşma yarışının başlatıcısı olacaktır. Belki de 90 yıl sonrasının Türkiye'sinden en belirgin farklılık da buradadır. Bugünün Türkiye'si,

aşılabilir değildir. Ancak, köklü bir zihniyet yapısı değişikliğine, siyasi-bürokratik kadroların yetkin, kendine güvenen, ülkenin bilim ve teknoloji üretme yetkinliğinin artırılmasına kararlı bir biçimde inanan unsurlardan oluşmasına bağlıdır. Bunun ilk adımı da, dinsel/skolastik düşünce yapısının ilköğretimden başlayarak örgün eğitim sisteminden dışlanmasıyla atılabilir. Demek ki, Cumhuriyetin aydınlanma devrimine bugün dünden daha az gereksinim yoktur. Üstelik bugün işler daha zordur; çünkü aydınlanma-karşıtı bir iktidar yapılanması ülkenin üzerine çökmüş durumdadır. Türkiye'yi bir bilimsel-teknolojik devrim sürecinden geçirecek bir zihniyet devrimi yapılamazsa ne olur? Türkiye ekonominin hiçbir manivelasına sahip olamayan tam bağımlı bir ülke konumuna geriler. Sadece ticaret ülkesi olur. Üretim, inşaat faaliyetleri dışında, fason üretim düzeyine geriler. Taşeron ülke konumu sadece ekonomiyle sınırlı kalmaz, bugünden işaretleri görüldüğü gibi siyaset alanını da tamamen teslim alır. Bu tür bir gelecek senaryosundan kurtulmak için hâlâ zaman ve fırsatlar tüketilmemiştir. Ama zaman giderek daralmaktadır. ●

KÂYAPRESTIGE®
Catering

Özel günler, özen ister...

Kaya Prestige Ziyafet Ekibi, organizasyonun içeriğine ve konseptine göre, gecenin eksiksiz ve mükemmel yaşanması, misafirlerimiz ve davetlilerinin keyifli ve mutlu anlar geçirmesi için etkinliği başından sonuna kadar planlar ve uygular. Size sadece dostlarımızla, eşsiz anları paylaşmak kalır.

“Türkiye’nin ihracatta yeni bir modele ihtiyacı var”

“**AB** hedefinden vazgeçilmemeli, **Türk cumhuriyetleri** ile entegre olunmalı, **İslam coğrafyası** ile işbirliği yapılmalı”

Cumhuriyet’in 100. yılı olan 2023’te 500 milyar dolarlık ihracat hedefine nasıl ulaşılabileceğinin cevabının verilmesi gerektiğine dikkat çeken Yalçıntaş, dış ticaret politikasında yeni bir sıçrama yapılması gerektiğini belirtiyor. Yalçıntaş, “Türkiye’nin ihracatta yeni bir modele ihtiyacı var” diyor.

RÖPORTAJ: Seda GÖK

Türk siyaseti ve ekonomi hayatının önemli isimlerinden Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş’ın birçok unvanı var. Bunlardan birisi de Atatürk’ün doğumunun 100. Yılı olan 1981 yılındaki İzmir İktisat Kongresi’nin uluslararası nitelik kazanmasına

mimarlık yapmış olması...

Yalçıntaş ile son dönemde Türkiye’nin içinde bulunduğu siyasi ortamı, Suriye’deki olası savaş sürecini ve Türk dış politikasının iktisadi hayata nasıl yansıtacağını 5. Uluslararası İzmir İktisat Kongresi başlığı üzerinden konuştuk.

Cumhuriyet’in 100. yılı olan 2023’te 500 milyar dolarlık ihracat hedefine nasıl ulaşılabileceğinin cevabının verilmesi gerektiğine dikkat çeken Yalçıntaş, dış ticaret politikasında yeni bir sıçrama yapılması gerektiğini belirtiyor. Yalçıntaş, “Türkiye’nin ihracatta yeni bir modele ihtiyacı var” diyor.

Öte yandan Türkiye’nin AB hedefinden vazgeçmemesini isteyen Yalçıntaş, Türk cumhuriyetleri ile entegre olunmasını ve İslam coğrafyası ile işbirliği yapılması gerektiğini

söylüyor. Yalçıntaş, “AB’den vazgeçemeyiz çünkü hakkımız var, niye vazgeçelim? Ama kapısının önünde de diz çökmeyelim. Türk milletinin bir şahsiyeti var. Bu süreçte dik durmasını biliyoruz. Sayın Bakan Egemen Bağış doğru bir şekilde yol alıyor. ‘Kızımızı vermeyiz’ diyorlarsa başka evde de kız var. Alternatifleri bırakmayacağız. AB’deki 50 senelik bir dönemin cılız da olsa bize getirdiği imkânlarımızdan vazgeçmeden ‘Türk Birliği’ hedefine doğru ilerlemeli ve bu birliğin inşasına katkıda bulunmalıyız. Bu yolda ‘millet’ ve ‘gelecek’ şuurumuzu daima güçlendirmemiz gerekiyor. Tarih sadece geçmişi öğrenmek için değil geleceği inşa etmek için de okunmalıdır” diyor.

Uluslararası niteliği ile ilk olma özelliği taşıyan 1981 yılındaki 2. İzmir İktisat Kongresi’nin organizasyonunda akademik sorumluluğunun size teslim edildiğini görüyoruz. O yıllardaki iktisadi hayatı sizin bakış açınız ile dinlemek isteriz... O yılları ve organizasyon sürecini bize anlatır mısınız?

2. İzmir İktisat Kongresi, Rahmetli Atatürk’ün

doğumunun 100. yılında hatırası için yapılmıştı. Ulusal değil uluslararası yapılması daha da faydalı ve manalıdır. Çünkü Türkiye artık uluslararası arenada ekonominin oyuncularında olma hedefini güdüyor. Dünyada ekonomik büyüklük olarak 16. sırada yer alıyoruz. Ancak hedef 10 büyük ekonomi arasında olmaktır. Bu eskiden beri söylenmiştir. İlk 10 büyük ekonomi arasında olmak aslında çok da iddialı bir hedef değildir. Bunu iddiayla söylüyorum ki, biz bu hedefe çoktan ulaşabiliydik. Ancak 10 yılda bir yapılan darbeler bize ağır maliyetler getirdi. O yüzden de şimdi Avrupa'da 6., dünyada ise 16. sıradayız.

Rahmetli Turgut Özal ile senelerce Devlet Planlama Teşkilatı'nda birlikte çalıştık. Onun isteği Türkiye'nin büyükler kulübünde bulunması idi. Bundan dolayıdır ki Başbakan olduğu 1981 senesinde Atatürk'ün 100. doğum yıldönümü idi. Hükümet, bu yılı muhtelif etkinlikler ile kutlama kararı almıştı.

Siz o yıllarda nerede görevliydiniz?

O yıllarda İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde profesördüm. Öğrencilerime ders veriyordum. Aynı zamanda gönüllü teşkilatlarda da görev yapıyordum. Bunlardan bir tanesi de Turgut Özal ile birlikte kurduğumuz Milli Kültür Vakfı idi. O dönemde TBMM Başkanı olan Ferruh Bozbeğli vardı kurucu üyeleri arasında yer alıyordum. Vakıftan burs alanlar arasında Abdullah Gül de var. Vakfın ismini son yıllarda daha fazla duyulmaya başladı. Onun gibi birçok değerli devlet adamamızın yetişmesine destek verdi. Turgut Özal, bir gün beni evden arayıp "Atatürk'ün 100. doğum yılı dönümü için İzmir İktisat Kongresi

YÜKSEK TEKNOLOJİYE ODAKLANMAK ZORUNDAYIZ. İKİNCİSİ DE ENERJİ BİZİM İÇİN ÖNEMLİ BİR BAŞLIKTIR. GAZ VE PETROL İTHALATIMIZ BÜYÜK MALİYETLERDEDİR. BU KONUDAKİ İTHALATA BAĞIMLILIĞIMIZI AZALTMALYIZ. BUGÜN SURIYE GİBİ BİR YERDE HARP OLMASI BİZİ CİDDİ ANLAMDA SARSAR. HEDEFLERİMİZİ REVİZE ETMEK ZORUNDA KALIRIZ.

yapılacak. Bunun ilmi organizasyonunu sen yapacaksın. İdari organizasyonunu da Dışişleri Bakanlığı'ndan bir büyükelçi yapacak" dedi. Delegelerin karşılanması, otellerine yerleşmesi ve program akışının sürmesi konusunda Dışişleri Bakanlığı sorumlu oldu. Bu arada yurtdışından ilgili iktisatçıları ve kurumların temsilcilerini bu organizasyona davet edilecekti. Böylesi bir organizasyon için çok sevindim ve heyecanlı idim. İktisatçıları ve temsilcileri seçerken çok özenli davrandık. Dünya Bankası,

OECD ve IMF gibi uluslararası kuruluşları çağırdık. Bunu da yaparken çağrılan kişilerin Türkiye'yi ve bölgeyi çok iyi tanımasına özen gösterildi. Çağrılan isimler hassasiyetle seçildi. Arka planı olmadan İktisat Kongresi olmazdı. Buna çok özen gösterdik. Bu işi kabul ettim. Ancak burada tebliğler çok önemli idi. Türkiye, Türkiye'nin geleceğine yön verecek sektörler, ülkenin ekonomik meselelerine yönelik sunumlar yapılacaktı. Türkiye'nin meseleleri ayrıntılı olarak incelenecekti. Üretim, tüketim, sana-

yileşme ve tarım ele alınacaktı. Bunu dışarıdan da takip edilmesini istedik. Atatürk'ün hatırası için yapıldığı için Atatürk döneminden 1981 yılına kadar olan sürecin ekonomik durumunun bir bilançosu çıkarılacaktı. Ama bunu yaparken ileriye yönelik de neler yapmamız gerektiğini ortaya koyduk.

Bir anlamda 60 yılın analizi mi yapıldı?

Evet. Aslında bu yıl yapılacak olan da ikinci kez uluslararası olacağı için 1981 yılından günümüze kadar olan sürecin aynen bu şekilde analiz edilmesi olarak değerlendirilebilir.

Arada iki kere ulusal nitelikte düzenlenen kongre var.

O zaman işleri çok daha kolay. Uluslararası olduğuna göre en azından dış ekonomik ilişkilerimiz, OECD ile olan ilişkilerimiz, Avrupa Birliği ile olan ilişkilerimiz, Nahçıvan Anlaşması sonrasında oluşan Türk Dili Konuşan Ülkeler Birliği ile ilişkilerimiz... Bunlar önemli başlıklardır. AB'nde bizi sürekli oyalıyorlar. Bizim de Avrupa Birliği'ne artık alternatiflerimizin olduğunu ciddi şekilde göstermemiz lazım.

Önceliğimiz hangisi olmalı?

Birinci önceliğimiz hiç kuşkusuz Türk cumhuriyetleridir. Astana, Bakü ve İstanbul hattı üzerinde bir birliktelik oluşturuldu.

Kongrede ön plana çıkarılması gereken başlıklar nelerdir?

Uluslararası yapılacağına göre daha önce yapılan ulusallarda bunlar değerlendirilmemiş olabilir. Burada IMF çok önemli bir başlık... Kamu borçlarımızın ödendiği bir dönem var. IMF borcumuzu kapattık. Bu incelenmeli. Bununla ilgili bir tebliğ hazırlanmalı.

IMF ile ilişkilerimize bir sınır koymalı mıyız?

Borçlanma dışında ilişkiler devam edebilir. Planlamanın başında Turgut

Abi varken daima borç mütevazı boyutta tutulmuştur. Uluslararası yapmak demek, uluslararası meselelerin kongrede konuşulması, ikincisi ise onların buraya iştirakidir. Buna çok özen gösterilmeli.

Sizin döneminizde nelere dikkat etmişsiniz?

O dönemde bürokratlardan ekonomi içeriği formasyonu olmayan kimseyi dahil etmedik. Bizim için ekonomi bilgisi ön planda idi. Sonunda kongre başarı ile gerçekleşti. Sonuç bildirisini hazırladık ve yayınladık. Çok ciddi tebliğler geldi. Bunlar gene

hassas bir ön elemenden geçti ve çok özel tebliğler sunuldu. Onlar da sonra kitaplaştı. Kapanıştan bir gün önce tebliği hazırlamam için Turgut Abi, beni görevlendirdi. Her kelimesi özenle seçilerek hazırlandı.

Sonuç bildirisini siz mi kaleme aldınız?

Evet. Efes Otel'i'nde Turgut Abi'nin odasında toplanılmıştı. Ben de organizasyon için koşturuyorum. Beni çağırdı, odaya gittim. "Tebliğ hazırlıyoruz ama sorunla karşılaşıyoruz" dedi. Bütün tebliğler benden geçtiği için hepsinin içeriğini ve yapısını biliyordum. Yazdıkları sonuç metnini benimle paylaştılar, bütün kelimelerin üzerinde hassasiyetle durdum ve gerekli noktalarda düzelttim. Bütün ayrıntılar ince ince ele alındı. Çünkü yanlış bir kelime kullandığınız anda her şey çirkinleşir. O nedenle hassas olmak gerekir. Sonuç bildirisini yazdım ve okudum.

Türkiye, 2023 yılı için hedeflerini belirledi. '500 milyar dolar ihracat yapacağız, 10 büyük ekonomi içinde olacağız gibi...' Bu hedefler gerçekçi mi?

Projeksiyon dediğimiz şey ileriye vakif tespitler demektir ve bizim senelerce Devlet Planlama Teşkilatı'nda yaptığımız bu idi. 5 yıllık bunları belirlerdik. Bir de 15 yıllık hedefler belirlersin. 2023 yılına bakarsak, 10 yıllık zamanımız kaldı. Bu 10 yıl için basit ortalama ile aldığımızda şu anda 150 milyar dolar ihracat yapabiliyoruz. Yani 350 milyar dolarlık bir ilave ihracat yapmamız lazım. 10 sene içinde her sene 35 milyar dolar artması lazım. Şimdiye kadarki rakamlara bakalım son yıllarda böyle bir performans var mı?

Hayır yok...

O zaman demek ki 10 milyar dolarlık artışlar var. Dolayısıyla basit hesap ile baktığımızda biraz iddialı bir hedef olarak görünüyor.

NEVZAT YALÇINTAŞ KİMDİR?

1933 Ankara doğumlu olan Nevzat Yalçıntaş, İstanbul Yüksek Ticaret ve İktisat Okulu'nu bitirdi, Fransa Caen Üniversitesi'nde Doktora, İngiltere Londra Üniversitesi London School of Economics and Social Sciences'de Doçentlik Çalışmaları yaptı. DSİve DPT'de Yönetici, TRT Genel Müdürlüğü, Türkiye Gazetesi Başyazarlığı, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Öğretim Üyeliği, Tercüman Gazetesi Yazarlığı, XXI., XXII. Dönem İstanbul Milletvekiliği ile AGİTPA Türk Grubu Başkanlığı yaptı.

O zaman gerçekçi bir hedef değil mi?

Ben ihtiyatlı konuşacağım. 'Gerçekçi değil' demek bizi yanıtlanabilir. Avrupa ve ABD daralırken, buna rağmen biz ihracat rakamlarımızda artış gördük. Global kriz yaşandı. Bugün Türkiye'nin ihracatının yüzde 40'ı hala Avrupa ülkelerine yapıyor. Dolayısıyla o pazarlar daralmasına rağmen biz ihracatımızı arttırdık. Çünkü yeni pazarları keşfettik. Bunlar Afrika, Türk dünyası ve Ortadoğu pazarları...

Benim sadece bazı tereddütlerim var. Şüpheli bakıyorum. Ancak karamsar bir havaya kapılmamalıyız. Tereddütleri giderecek dinamik bir politika oluşturulmalı. Yani dış ticaret politikamızda yeni bir sıçrama yapmanız lazım. Dünya daralırken, bir hamle yaptık. Pazar olmayan pazarları keşfettik. 130 ülkeye ihracat yapar hale geldik. Klasik ihracattan mamul-sanayi ihracatına odaklandık. Buna ağırlık vermeliyiz.

150 milyar dolara gerek pazar anlamında gerekse ihracat mamulleri anlamında büyük yeniliklerle yol aldık. Turgut Özal'ın müsteşar olduğu dönemler... Merkez Bankası'ndan "İhracatımız 2 milyar dolar oldu" diye bir haber geldi. Biz bayram ettik. Çok eskilerden bahsetmiyorum. Bu anlattığı olay 1970'lerin sonlarında yaşandı. Geldiğimiz nokta çok da kötü değil. Biz bir zamanlar '20 milyar dolar ihracat yapıyor' diye Kore'ye imrenirdik. Artık ihracatın yapısı değişti. Sadece fındık, tütün ve pamuk gibi değil yarı mamul ve mamul madde satmaya başladık. Artık İngilizlerin mutfaklarında Türk buzdolapları ve televizyonları

var. Kuzey Afrika'da bizim televizyonlarımız satılıyor. Örneğin Vestel... Dünyaya yayılıyor.

Bu kongrede işte bu 500 milyar dolar ihracatı gerçekleştirmek hususundaki tereddütlerin giderilmesi için yeni bir ihracat modeli geliştirmeliler. Bu model kongrede incelenmeli. Türkiye'nin ihracatta yeni bir modele ihtiyacı var.

Peki ne yapmalıyız?

Yüksek teknolojiye odaklanmak zorundayız. İkincisi de enerji bizim için önemli bir başlıktır. Gaz ve petrol ithalatımız büyük maliyetlerdedir. Bu konudaki ithalata bağımlılığımızı azaltmalıyız. Bugün Suriye gibi bir yerde harp olması bizi ciddi anlamda sarsar. Hedeflerimizi revize etmek zorunda kalırız. Biliyorum, çünkü ben ekonomiye ömrümü verdim. Çocukluktan beri ticaretin içindeyim.

Ticaret lisesinde okudum. O yıllarda her türlü almamız gereken ihracat ürünlerin numunelerini dersini gördüm. Sonra Fransa ve İngiltere'ye kadar uzanan eğitim süreci yaşadım.

Bu kongrenin en önemli başlıklarından bir tanesi Türkiye'nin kendisine belirlediği bu 500 milyar dolarlık ihracat hedefine nasıl ulaşacağıdır. İyi tebliğler hazırlanmalı.

İleri teknoloji dediniz ama bu konuda hala geriyiz...

Zamanla olacak. Enerjide hamle yapmamız lazım. Bağımlılığımızı azaltalım. Rüzgâr enerjisinden yararlanalım. Bu bağımlılığımızı azaltırsak ihracatın ithalatı karşılama oranını yükseltiriz. Biz gün geldi enerji de sattık. O günleri gördük.

İktisadi hayatımızda Kemal Derviş'in hazırladığı Yeni Ekonomi Programı önemli bir sürecin başlangıcıdır. Bu süreç, sonrasında Sayın Ali Babacan tarafında da istikrarlı bir şekilde sürdürüldü ve bugüne kadar gelindi. "Ekonominin iyi yönetilmediğine" dair eleştiriler de var. Siz bu eleştirilere katılıyor musunuz?

Makro açıdan somut şekilde bu savı doğrulayacak bir şey yok. Buna yönelik bir tenkite rastlamadım. İş yapan hata yapar ama ortadaki performans bunun böyle olmadığını gösteriyor. TL'nin istikrarlı bir seyir izlemesi bile bunun güzel bir örneğidir. Son olarak doların 2 TL'yi görmesi bizim kendimize has bir durum değildi. Büyük bir

problem yok. TL değerini kaybetmiyor. Piyasadaki insanlarda tabii ki bazı şikâyetler olur. Dalgalanmalar olabilir.

Siyasi istikrarın buradaki etkisi göz ardı edilemez. Son dönemde siyasi istikrarda ciddi endişeli bir tablo ile karşı karşıyayız.

Onu söylemeye çalışıyorum. Ekonomik performansın başarısında en başlıca tayin edici faktör 2002 yılından sonraki periyotta Türkiye'nin siyasi istikrara kavuşmuş olmasıdır. Çünkü yatırımcılar yatırım konusunda öngöründe bulunuyorlar. Yatırım yapma konusunda istikrarlı bir ortam görüyorlar. Döviz temini konusunda stoklarımız son derece iyidir. Dolayısıyla bu istikrar bir yatırımcıya ileriye görme imkânı veriyor. Ülkeye güveniyor ve kalıcı olmak için çaba harcıyor. İkincisi ekonomi politikalarında güven çok önemlidir. Sık sık kararlar değişmemelidir. Vergilerde, ithalat, ihracat rejiminde değişimler yapmamalısınız. İktisat politikasını yürüten kurumların önerileri ile politikalar şekillenmeli.

Ancak son dönemde büyüme değerlerimizde düşüş var.

Evet. Büyüme rakamlarında revizyon yapıldı. Bu sıkıntılar normal karşılıyorum ama sebeplerini normal karşılamıyorum. İç ve dış politikada aşırı bir gerginlik var. Bu gerginliği yapanlar öksürseler, ekonomideki insanlar nezle olmaya başlar. İçerde ve dışarda gerginlik... Seçimler yaklaşıyor, Anayasa süreci, Cumhurbaşkanının kim olacağı gibi soruların cevabı merak konusu. Türkiye şu anda çok ince bir ipin üzerinde yürüyor. Pamuk ipliği kadar olmasa da... Ekonomik olarak 2008, 2009 ve 2010 yıllarındaki kadar rahat bir Türkiye değiliz.

Neden?

Son dönemde bu tip tereddütler, yanlışlıklar ve kendimize fazla güvenmeler bürokraside gevşeklik getirdi. İhracatta da 500 milyar dolar ihracat hedefine nasıl ulaşabileceğimizi sorgular hale getirdi. Yatırımların büyük kısmı gayrimenkul kaydı ve ölü yatırımlardır. Duaların bu sürecin bir krize gitmemesidir.

Türkiye'nin dünya ekonomisinde ve siyasetinde yalnızlaştığını düşünüyor musunuz?

Ekonomik yalnızlık yaşıyor diyemem. Ekonomi kendi kuralları içinde işler.

30 yılda 100 bin kişiyi mülk sahibi yapan
Ege-Koop'tan İzmir Güzelbahçe-Urla'da

Dört Mevsim Yaşam Keyfi

Dört Mevsim Konakları'nda
kısmi yerleşim başladı

Güzelbahçe-Urla'da oksijen deposu çam ve zeytin ağaçlarının arasında, "Sağlık Serbest Bölgesi" yapılması düşünülen yarımada bölgesine ve "Expo Alanı"na 20 dakika mesafede eşsiz deniz manzaralı muhteşem konaklar sizi bekliyor.

189 m²-356 m² arasında değişen büyüklükteki
son 45 konaktan birine çok özel şartlarda
sahip olmak için acele edin...

EGE-KOOP
DÖRT
mevsim
KONAKLARI

2014'te teslim

© (0232) 484 07 07 - (0532) 111 7 888 - (0530) 930 77 67 - www.4mevsimkonaklari.com - www.egekoop.org.tr

Bir yalnızlaşma ihtimali de görmüyorum. Ancak siyasi yalnızlık dersenez, terim olarak da neredeyse oturdu bu laf Türkiye'ye.

Bugün ki yöneticilere duyduğum bir itimatsızlık yok. Bugün Türkiye'yi idare eden insanlar başarılı ve iyi niyetlidir. Ama Suriye meselesinde hata yaptılar. İşi aşırıya götürdüler. İlgili Bakanlıktan "Koalisyon yapalım" dediler. Olayları Bosna Hersek'teki sürece benzetmek ve koalisyon talep etmek çok yanlıştır. Türkiye'nin harbe girmesi ekonomimizi alt üst eder. Herkes fırsat gözlüyor. Herkes sevinir. Önce Atina sevinir. Bunu hiç düşünmemek lazım. Ekonomiye en büyük zarar böyle bir hamleden gelir.

Gelecekte gördüğünüz Türkiye'yi bana anlatır mısınız?

Barışı tercih eden bir Türkiye istiyorum. İkincisi kendi tabii bölgeleriyle entegrasyona varan bir iktisadi birlikler gerekiyor. Bunlar başta Avrupa Birliği... Katiyen bu hedeften vazgeçilmemeli.

Ama AB konusunda çok fazla yol alamıyoruz. AB Bakanı Sayın Egemen Bağış'ın buradaki net tavırları dikkat çekici...Bazı kesimler agresifde buluyor.

Bizim AB'ne girme konusunda ahdi anlaşmalara bağlı karşılıklı imzalarımız var. 2004 yılında Aralık ayındaki Zirvede ittifakla bu kabul edildi. Abdullah Gül o dönemde Dışişleri Bakanlığı görevindeydi. Üyelik kararı alındı ve müzakerelere başlandı. Oybirliği ile parlamentoda kabul ettiler. Sonra da gevşediler. "İmtiyazlı üyemiz olun" denildi. 1963 yılında Ankara Anlaşması imzalandı. Orada tam üyeliğimiz kabul edildi.

AB'den vazgeçemeyiz çünkü hakkımız var niye vazgeçelim. Ama kapısının önünde de diz çökmeyelim. Türk milletinin bir şahsiyeti var. Bu süreçte dik durmasını biliyoruz. Egemen Bağış doğru bir şekilde yol alıyor. 'Kızımızı vermeyiz' diyorlarsa başka evde de kız var. Alternatifleri bırakmayacağız. Bu kapsamda önemli olan Türk cumhuriyetleri ile entegre olacağız. Orası enerji kaynağıdır. Tarihimiz ve özümüz birdir. Türkün Türk'ten başka dostu yoktur. Bunu kabul ediyorum.

Üçüncüsü sahamız ise İslam Ülkeleri ile olan ekonomik ve siyasi ilişkilerimiz arttırmak yer alıyor. Biz Suriye ve Ürdün işini sürdürebilseydik, günümüzde büyük bir serbest ticaret bölgesi ortaya çıkmıştı. Onlar da istiyordu. 35 milyonluk yeni

bir pazar eklenecekti. Suriye'de olan olayların hedefi Türkiye'dir. Türkiye'nin bölgede gerçekten ekonomik kültürel ve siyasi güç olmasının yolunun açıldığını görenler bu şansın önüne geçmek için bu olayları çıkarmışlardır. Bizimkiler bu olayların üzerine benzin ile gidiyorlar. Herhalde oyuna geldik. Türkiye kendiliğinden genişlemiş bir bölgeye sahip olabilirdi. Bu fırsatı elimizden kaçırmak üzereyiz. Ayrıca düşmanlıklar da ortaya çıkarılıyor. Ümitsiz miyim, hayır. Ben uyarımı yapıyorum. O bölgeler 400 sene biz vardık. Batılı bilim adamları "Osmanlı Barışı" derler. Orada 72 milletten insan yaşar. Bunun üzerine başka bir şey söylemek istemiyorum. Bu önemli bir imkândı. ●

"TURGUT ÖZAL'IN MÜSTEŞAR OLDUĞU DÖNEMLER... MERKEZ BANKASI'NDAN "İHRACATIMIZ 2 MİLYAR DOLAR OLDU" DİYE BİR HABER GELDİ. BİZ BAYRAM ETTİK. ÇOK ESKİLERDEN BAHSETMİYORUM. BU ANLATTIĞI OLAYDA 1970'LERİN SONLARINDA YAŞANDI. GELDİĞİMİZ NOKTA ÇOK DA KÖTÜ DEĞİL. BİZ BİR ZAMANLAR '20 MİLYAR DOLAR İHRACAT YAPIYOR' DİYE KORE'YE İMRENİRDİK. ARTIK İHRACATIN YAPISI DEĞİŞTİ. SADECE FINDIK, TÜTÜN VE PAMUK GİBİ DEĞİL YARI MAMUL VE MAMUL MADDE SATMAYA BAŞLADIK. ARTIK İNGİLİZLERİN MUTFAKLARINDA TÜRK BUZDOLAPLARI VE TELEVİZYONLARI VAR. KUZAY AFRIKA'DA BİZİM TELEVİZYONLARIMIZ SATILYOR. ÖRNEĞİN VESTEL... DÜNYAYA YAYILIYOR."

Kaliteyi gösteren detaylardır.

T&T bir çok kalite kontrol testini üretim sürecine dahil ederek kaliteyi kapınıza getiriyor.

Kapı Kolları
Pencere Kolları
İspanyoletler
Aksesuarlar
Kepenk Aksesuarları
Çift Açılım Sistemleri
Katlanır Sürme Kapı Sistemleri
Paralel Sürme Sistemleri

PENCERE VE KAPI SİSTEMLERİ

Kazım Karabekir Cad No: 82
35170 Kemalpaşa - İzmir - Turkey
Tel: +90 232 877 09 94
Fax: +90 232 877 09 95
info@tandt.com.tr

Uğur Yüce, son üç kongrenin Türkiye'nin kalkınma planlarına temel olamadığının altını çiziyor

"İktisat kongreleri göstermelik yapıyor"

"Türkiye 8 tane plan dönemi yaşadı. Kırk yıl önce "Pilav mı lazım, plan mı lazım" diye tartışılırken ben o sıralar 30'lu yaşlardaydım. Ekonomi okumuştum ve o dönem inanılmaz derecede "Bize pilav lazım" diyenlere kızıyordum. Üzerinden kırk yıl geçti. Filmi geriye sarıp düşündüğümde şimdi 'O insanlar acaba başka bir şey mi söylemek istiyorlardı?' diyorum."

RÖPORTAJ: Seda GÖK

3.

İzmir İktisat Kongresi'nin yapıldığı dönemde Ege Bölgesi Sanayi Odası(EBSO) Yönetim Kurulu Başkanı olan Uğur Yüce, 4. İzmir İktisat Kongresi döneminde ise kurucusu olduğu EGEV'de bizzat hazırlık çalışmalarından sorumlu idi.

Kongrelerin gelişimi ve Türkiye'nin iktisadi hayatına etkisini birlikte analiz ettiğimiz Uğur Yüce, son üç kongrenin Türkiye'nin kalkınma planlarına temel olamadığına dikkat çekiyor.

"İktisat kongreleri göstermelik yapıyor" diyen Uğur Yüce, siyasetin bu tarz organizasyonlara hiçbir şekilde karıştırılmaması gerektiğinin altını çiziyor. Türkiye'nin önümüzdeki dönemdeki iktisadi gelişiminde bölgesel kalkınma modelinin ön plana çıkması gerektiğine vurgu yapan Yüce, ayrıca Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik sürecindeki hedefinden şaşmaması gerektiğini de söylüyor. Öte yandan Türkiye'nin öncelikli sorununun eğitim olduğunu ve bu konuda eğitmen kadrolarının güçlendirilmesini öneren Uğur Yüce ile 5. Uluslararası İzmir İktisat Kongresi organizasyonu üzerinden Türkiye'nin iktisadi hayatında gelişimi olumsuz etkileyen başlıklar, bu konuda yapılması gerekenlere ışık tuttuk.

Siz gerek EBSO başkanı olduğunuz dönemde gerekse EGEV başkanlığı göreviniz sürecinde iktisat kongrelerinin organizasyonlarında aktif olarak görev almış birisiniz. O günlerin iktisadi ve siyasi hayatında yaşadıklarınızı bizimle paylaşır mısınız?

3. ve 4. İzmir İktisat Kongresi'nin düzenlenmeleri sırasında aktif bir rolüm oldu. 3. İktisat Kongresi döneminde Ege Bölgesi Sanayi Odası Başkanı idim. Ayrıca 4.'sünü düzenleme görevi benim de kurucusu olduğum ve o dönem başkanlığını yürüttüğüm Ege Ekonomiyi Geliştirme Vakfı'na(EGEV) verilmişti. Biz İzmirliiler genellikle pozitif insanlarız. Ben olaylara pozitif bakan hep olumlu bir takım sonuçlar çıkacağına inanan bir yapıya sahibim.

Onun içinde bilhassa 3. İktisat Kongresi sırasında çok istekliydik, heyecanlıydık. Yani bu kongrede olan bütün çalışmaların, bununla ilgili ortaya koyulacak olan bütün değerli görüşlerin, Türkiye'nin gelişmesinde ve kalkınmasında da birer önemli rol oynayacak öğeler olacağını düşünüyorduk. Bu kongreden çıkacak olan sonuçların hakikaten değerlendirileceği ve ondan sonra yapılacak olan kalkınma planlarına bir baz teşkil edeceği gibi

beklentilerimiz vardı. Türkiye 8 tane plan dönemi yaşadı. Kırk yıl önce "Pilav mı lazım, plan mı lazım" diye tartışılırken ben o sıralar 30'lu yaşlardaydım. Ekonomi okumuştum ve o dönem inanılmaz derecede "Bize pilav lazım" diyenlere kızıyordum. Üzerinden kırk yıl geçti. Filmi geriye sarıp düşündüğümde şimdi 'O insanlar acaba başka bir şey mi söylemek istiyorlardı?' diyorum.

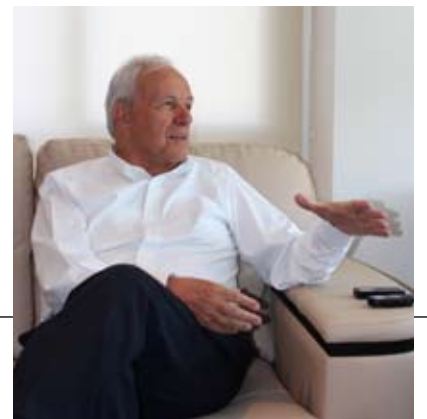
'Bize plan değil, pilav lazım' derken aslında kastettikleri; biz ülke olarak planlı kalkınmaya, bundan doğabilecek olan belirli bir ekip çalışmasına, bir konu üzerindeki görüş çeşitliliğine, bu çeşitlilikten doğabilecek karşı fikirlere, açık bir demokrasi kültürüne eriştik mi? Erişmedik mi? ..." Acaba bunları mı anlatmaya çalışıyorlardı mecazi yolla diye düşünüyorum.

Çünkü açıkçası bugüne kadar Ulu Önder Atatürk'ün neredeyse 4 hafta süren 1. İktisat Kongresi dışında ne 2., ne 3., ne de 4. kongrelerin Türkiye'de yapılan kalkınma planlarına baz teşkil eden, yönlendirici ufuk açıcı, gayri siyasi şekilde üzerine inşa edildiği bir temel olmadığını gördüm.

Ayrıca yapılan planların da doğru dürüst uygulanmadığını da yaşadım. Bunu da açıkça söylüyorum. İngiltere'nin bin sene, Hollanda'nın 400 senede ulaştığı yerlere siz 90 senede ulaşamıyorsunuz. Bu süreç

tamamen kültürel gelişme süreci ve bu kültürel gelişme süreci insanların yaşıyla, devletlerin yaşı arasındaki orantıyla ele alınması lazım. Bizler ortalama 75 - 80 sene yaşıyoruz. Ama devletler çok çok daha uzun ömürlü oluyor. Onların ömründe olayı mütalaa etmek lazım veya bizim üzerimizde mütalaa etmek gerekirse birkaç nesil geçmesi lazım. Bunun başka bir izahatını bulamıyorum. Buna bir küçük cümle daha ekleyebiliriz. Çünkü hakikaten çok katıldığım bir düşünce; bir takım haklar için (*tabii bununla kastettiğim demokrasi-nin getirdiği demokratik haklar*) bir toplum mücadele ederek bunları elde ettiği zaman bunların kıymetini biliyor, değerini biliyor, sahip çıkıyor. Eğer bunlar kendisine gümüş tepside sunulmuşsa bu bilincin gelişmesi için Gezi Parkı Olayları'nda olduğu gibi üç nesil bekliyorsunuz. Bunun değerini bilecek bir takım gençler Atatürk'ün bize sunduğu haklarımıza mı tecavüz ediyor, geriye mi gidiyoruz endişesiyle direnmeye başlıyorlar. Demokratik Gelişme sürecinde bu direniş çok önemli. Benim söylemeye çalıştığım teoriyi kanıtlar gibi olgunluk çağına erişmek ancak, bir kaç nesilde olabiliyor. Bunun güzel örneklerinden bir tanesi de Almanya'dır. Almanya'da çalışmaya giden Türk işçileri bundan 35-40 sene evvel giden ilk nesil; İstanbul'u,

Ankara'yı görmeden Almanya'ya gitmiştir ama bugün Almanya'daki üçüncü nesle bakın. Lütfen o kuşağı dedeleriyle, babalarıyla mukayese edin. İlk Almanya'ya gidenlerin hakikaten bilgi tecrübe kültür davranış düşünce yapıları ile bugün Almanya'da yetişmiş kuşak arasında büyük bir fark var. Büyük bir çoğunluğu orada doğmuş üçüncü nesil ama hepsi Türk olan ve Türklüğünü koruyan gençlerin durumuna, tutumuna, kafa yapısına, kültürel birikime bakın. 35 sene evvel Almanya'da çalışan yabancı işçiler sınıflandırmasında Türk işçiler 6. sıradayken, bugün birinci sırada. Diyebilirsiniz ki artık İspanyol'lar, Almanya'ya yabancı işçi olarak gitmiyor, bira içmeye gidiyor. Er geç bizim insanlarımızda o kalkınma sürecini yaşayacak, belirli bir yere gelecekler. Dolayısı ile şuraya gelmek istiyorum; Türk insanı çok yetenekli, intibak kabiliyeti çok yüksek, imkan ve fırsatları verdiğinizde çok hızla gelişiyor. OECD'nin bir raporu vardı. Bundan yirmi yıl önce diyor ki; eşek sırtından inip Mercedes'e binme hızı en yüksek ülke Türkiye. Hakikaten de öyledir yani önce traktör, dolmuş, otobüs, Mercedes'e geleşiyse kadar 6 -7 araba geçiyor ama bizde öyle olmadı. Bizde bu Almanya yolculuğuyla on binlerce insanımız Mercedes'in bir numaralı

BELGE OLARAK BÜTÜN TALEPLER, TEŞVİKLER HER ŞEY DOĞRU VE YERİNDE OLMASINA RAĞMEN HİZMETLE MÜKELLEF OLAN BİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ NEYLE UĞRAŞIYOR? HAKKINDA AÇILMIŞ DAVALAR, HAPİS TEHDİDİ, KAFASININ ÜSTÜNDE DEMOKLESİN KILICI... ADAMI SAĞINDAN SOLUNDAN BAĞLAMISLAR. BÖYLE BİR YÖNETİM MODELİNİN İÇERİSİNDE YAPILACAK İKTİSAT KONGRESİNİN AÇIKÇASI TÜRKİYE'YE NE SAĞLAYACAĞINI EN AZINDAN BİZE, İZMİR'E NELER KAZANDIRACAĞINI KESTİRMEK ÇOK GÜÇ.

müşterisi haline gelebildi. Eşekten indi Mercedes'e bindi ama bu aynı zamanda Türk insanının intibak kabiliyetini gösteriyor. Buradan sizin sorunuza dönecek olursak, biz ister demokrasi, ister planlı ekonomi ve kalkınma olsun, ister bir takım siyasi hakların kullanılması olsun, kağıt üzerinde söylenen her şeyin Türkiye'de hayata geçirilmesi konusunda biraz sabırsız olduğumuza düşünüyorum.

Bu beklentilerimizin hep iyi niyetimizden kaynaklandığını aramızdan bazılarının hayatın vermiş olduğu imkan ve fırsatlar nedeniyle Türkiye geneline göre çok daha erken ve çok daha fazla geliştirmiş onun içinde her şeyin Batı normlarına biran evvel ulaşması gerektiğini düşünüyoruz. İktisat kongreleri ile ilgili benim izlenimim şudur; Sayın Özal'ın döneminde yapılan 3. İktisat Kongresi'nin birinci gününü bunun çarpıcı bir örneğidir. Bir bütün gün hamasi ve siyasi açılış konuşmaları ile geçti. Bunun Dünya'da bir örneği daha yoktur. İsmi üstünde iktisat kongresi... Temel amaç, Ulu Önder Atatürk'ün ortaya koyduğu amaç olması lazım. Nasıl yapalım da bu ülkeyi bu çöküntüden kurtaralım. Şimdi o çöküntü rölaf olarak hiç bir zaman bitmedi.

Hala aslında kalkınmakta olan ülkeler sınıfındayız. Yani eskiden nezaket gösterilirdi. Denirdi ki; post endüstriyel ülkeler, kalkınmış ülkeler, kalkınma yönünde az gelişmiş ülkeler... Böyle bir şey kalmadı. G20 bile aldatmacadır. Dünyada G2 var. Amerika'yla Çin... Diğerlerine de ayıp olmasın diye 18 tane daha yanına almış. Ama 1960'lı yıllarda Jean Jacques Servan Schreiber 'Amerika Meydan Okuyor' kitabını yazmıştı. Meşhur bir kitaptır. Türkçe'ye tercüme edildi çok tartışıldı. Orada bir cümlesi vardı ve çok tartışıldı. Diyor ki; "Gelecekte post endüstriyel ülkeler ve diğerleri..." Başka bir

tabir de yok. "Diğerleri" lafından çok alındı bütün üçüncü dünya ülkeleri. 'Ne demek diğerleri, biz geliştik, biz geliyoruz' dediler. Halbuki bu doğru değil. Adamın haklı olduğu aşağı yukarı bir kırk elli sene sonra ayan beyan ortaya çıktı. Artık düz bir dünya, yuvarlaklığını da kaybetmiş yani global diyoruz ama artık global da değil.

Dolayısı ile böyle bir dünyada sizin yapacağınız iktisat kongreleri; daima sizin 10 yıllık geleceğinizi belirlemeli bu on yıl içindeki aradaki mesafeyi kapatmak için neler yapmanız gerektiğini tarif eden, bunun çözümlerini araştırın mümkün olduğu kadar siyasi olmayan bir yapıya sahip olması gerekiyor. Çünkü ekonominin artık siyasetle bir ilgisi kalmadı. Belki Berlin Duvarı yıkılıncaya kadar, Rusya dağılıncaya kadar vardı ama artık kalmadı. Çin'de bile komünizmle yönetilirken bir taraftan 'Kedi siyah mıdır, beyaz mıdır' diye sorulmaz diyor ve liberal ekonomiyi uygulayabiliyorsa demek ki ekonominin siyasetle politikayla falan etkisi yok. Şimdi bu yapı içerisinde iktisat kongreleri bu güne kadar Türkiye'de bu amaca birincisi hariç hizmet etmedi.

Dünyadaki gelişim ve ekonomideki gelişim sürecini örneklediniz. Türkiye burada kendisine nasıl bir çalışma programı belirlemeli?

Ülkelerin gelişme ve kalkınmasında tarif edilmemiş teşvik ve tespit edilememiş model kalmadı. Ülkenin iki şeyine bakacaksınız. Nerede bir rekabet gücü var. Nerede mukayeseli bir üstünlüğü var?

Ülkenin mukayeseli üstünlüğü ve rekabet gücü diyoruz. Şimdi Türkiye'nin mukayese üstünlüğü ve oralardaki rekabet gücünü tespit edeceksiniz ondan sonra bunları katma değer yaratan sektör niteliğine dönüştürecek-

siniz. "Çağın yine gereği olan bilim ve teknolojiyi buraya nasıl entegre ederim, dolayısı ile de diğerlerinden daha hızlı nasıl gelişirim ve nasıl kalkınırım?" bu sorulara cevap bulacaksınız.

Kalkınma hızımız yeterli seviyede mi?

Önemli olan kalkınma hızı değil. Kalkınmanın dengeli olarak dağılmasıdır. Bugün normal bir beyaz yakalının başındaki CEO, çalışandan 243 misli para kazanıyor ise oturup da hesaplamak lazım. Adam aylık 3 bin dolar alıyorsa bir CEO 750 bin dolar alıyor demektir. Yani senede 8- 9 milyon dolar kazanıyor. Bu gelirin paylaşımı veya refahın topluma yayılması konusunda eğer adaletsiz, haksız, dengesiz bir yapı varsa o zaman bir yanlış var. Çünkü devletler ne için var? Devletler insanların kendi kendilerini daha iyi idare etmek için kurdukları birer mekanizmadır. Devletin de bir tek amacı olması lazım onları oraya getiren, seçen insanların refah ve mutluluğu... Haksızlık ve dengesizlik varsa insanlarda reaksiyonel bir ruh yavaş yavaş oluşmaya başlıyor. İktisat kongreleri netice itibarıyla bir ülkenin nasıl daha iyi kalkınabileceğini tarif etmek için, bunun çözüm yollarını bulmak için yapılır. Toplum çıkan sonuçlardan hiçbir şekilde yararlanmıyor, netice itibarıyla Ankara odaklı bir grup insan kendi bildiğini okuyorsa ve bu kendi bildiğini okurken de aynı zamanda yandaş paydaş felsefeyi ön planda olmak üzere yani ülkede refahın tabana yayılması, rahatça paylaşımı değil yani Ali'den alıp Veli'ye vermek şeklinde düşünülüyorsa o iktisat kongresi göstermelikten başka bir şey değildir.

Bazı şeyler göstermelik yapılmamalı diyorsunuz

Göstermelik yapılmamalı tabi ama öyle yapılıyor.

O zaman siyasi malzeme olarak da kullanılmamalı...

Kesinlikle kullanılmamalı. Çünkü ismi üstünde netice itibarıyla bu ekonomi kongresi...

Aslında hiçbir siyasi farklılık gözetmeksizin tüm kesimler tarafından ekonomik olarak algılanması, ele alınması ve önümüzdeki 10 yılda Türkiye'nin daha ileri ve gelişmiş ülke konumunu gelmesi için neler yapılması gerektiğini tarif ettiği bir kongre olmalı. Bununla ilgili açıklacağı çok fazla ümidim yok.

Neden yok?

3. ve 4. kongreleri yaşamış bir insan olarak ve onların bu on yıl içindeki uygulamalarını görmüş bir insan olduğum için...

Bir kongre yaparsanız, belirli bir takım kararlar alırsınız. Tabii ki raporlar, bu tebliğler bununla ilgili yapılan çalışmaların üzerine bina inşa etmek zaman alabilir. Ama yaptığımız 4. İktisat Kongresinde mesela şöyle bir karar alındıysa ve bu da aklı başında herkes tarafından paylaşıldıysa; Türkiye'yi artık Ankara'dan idare etmek imkânsız hale gelmiştir. Bölgesel Plan ve Kalkınma Modeline geçilmelidir.

67 vilayet değil 81 vilayet olduk. Nüfusumuz 70 milyona doğru gidiyor. Dolayısı ile artık bu mümkün olduğu kadar tabandan yukarıya doğru gelen sistemde bir bölgesel kalkınma modelinin üzerine oturtulmalı. Bunun Dünya'da çok başarılı örnekleri var. Batıda pek çok ülke bu politikalarla kalkınmış ve gelişmiş.

Bugün Türkiye'nin gerçeğine bakıyorsunuz, eskiyi mumla arıyorsunuz. Eskiden tamam Türkiye Ankara'dan yönetiliyordu ama netice itibarıyla en azından 3. İktisat Kongresi sırasında Sayın Turgut Özal'a başbakan olduğu için ve ondan sonra Sayın Süleyman Demirel'e tüm görüşlerimizi, tüm eleştirilerimizi, önerilerimizi sunabiliyorduk. Şimdi mümkün mü? Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a ulaşmak mümkün mü? Sayın Erdoğan'a bakanları ulaşamıyor. Dolayısıyla merkezi gücün mümkün olduğu kadar dağılması, paylaşılması ve yapılacak olan bütün planlama çalışmalarımız yukarıdan aşağı değil aşağıdan yukarı gelmesi lazım.

Yani bir iletişim kopukluğu mu var?

İletişim değil yönetim. İzmir'in senelerdir belli bir takım talepleri var İzmir'in kendine özgü bir takım sorunları vardır. Sorunlarının başında mesela en önemli şeyi nedir? İzmir Limanı...

Özelleştirilmesi de becerilemedi.

Ayrıca o da bir başka rezalet. İzmir'in bir yığın sorunu var. İzmir'in sorunlarına bakın bunlarla ilgili acaba devlete herhangi bir konuda yaptırım gücünüz var mı? Yok? Belge olarak bütün talepler, teşvikler her şey doğru ve yerinde olmasına rağmen hizmetle mükellef olan bir büyükşehir belediyesi neyle uğraşıyor? Hakkında açılmış davalar, hapis tehdidi, kafasının üstünde demoklesin kılıcı... Adanı sağından solun-

dan bağlamışlar. Böyle bir yönetim modelinin içerisinde yapılacak iktisat kongresinin açıkçası Türkiye'ye ne sağlayacağını en azından bize, İzmir'e neler kazandıracağını kestirmek çok güç.

Şimdi iletişimci mantığıyla baktığınızda Dünya Bankası başkanı, Avrupa Merkez Bankası başkanı gibi belli isimler burada gelip konuşma yapacak. Bu konuşmaların dünya basınındaki yansımalarını düşününce şehrin tanıtımı bakımından EXPO sürecinde bize bir artıları olmaz mı?

Olmaz hiçbir geri dönüşü olmaz.

Neden?

Hep beraber kongreden sonra bütün dünya yayın organlarını izleriz. En ufak bir olumlu haber dahi çıkacağını düşünmüyorum.

Netice itibarıyla Türkiye yalnız, Türkiye'nin ekonomisi Kemal Derviş döneminde IMF'in de yardımıyla belli bir raya oturtuldu.

Ali Babacan gibi disiplinli ve bu prensiplere sahip çıkan ve taviz vermeyen biri ile yol alındı. Mehmet Şimşek'in vergi politikalarını istediğimiz kadar eleştirelim. Uyguladığı politika doğrudur. Türkiye çok iyi bir yere gelmişti. Ta ki, iktidarın vermiş olduğu sarhoşluk ile Başbakanın kalkıp "Çamlıca Tepesi'ne cami yapacağım, Taksim Meydanı'na kışla yapacağım, Osmanlı'yı canlandıracağım" gibi insanlar üzerinde yaratmış olduğu güvensizlik olmasaydı, o güvensizliğin

tasarlıyoruz, üretiyoruz.
Hayallerinizi denize indiriyoruz.

Merkez : İçmeler No:20/B Bodrum, Muğla
Tel : +90 252 3160437
Fax : +90 252 3160457
E-mail : info@arkyat.com

Şube : Doğu Marina 37/15 Didim, Aydın
Tel : +90 256 8134376
Fax : +90 256 8134776
E-mail : didimmarina@arkyat.com

ARK YACHT
www.arkyat.com

üzerine herşeye rağmen gezi olaylarında çıkıp da “Şaka mı ediyorsunuz ben bütün Türkiye’nin Başbakanıyım, gelin bakayım sizi bir kucaklayayım. Dolmabahçe Sarayı’ndaki ofisimde yarın sizi bekliyorum” deseydi muhtemelen bir 10 sene daha başarılı olurdu. Hayatının fırsatını kaçırdı. Türkiye’de yüzde 65 oyu ile Cumhurbaşkanı seçilecekti. Meclis iktidarının da aslında açıkçası iktisat kongresinden çıkacak kararlara sahip çıkıp, uyum sağlayabilecek yapıda olmamasından dolayı, 6 metre-karelik mezar yerinin tayini ve tespiti için bile bu ülkede Başbakanlıktan izin almak gerekiyorsa artık ülkenin nereye gelmiş olduğunu siz takdir edin.

Eee o zaman kongre nedir ki?

Kongrede oturacağız, enine boyuna Türkiye’nin tüm ekonomisini konuşacağız, tartışacağız. Başbakan kendisine yazılan üç paragraf notu okumuyor, Başbakan ne bir kitap, ne bir kitap özeti, ne bir raporu kısacası hiçbir şeyi okumuyor ki kongreden çıkan sonuçları mı okuyacak. Başbakan bir tek prompteri okuyor. Prompter bozuldu mu o da bitti.

Burada seçim öncesi bir malzeme, gövde gösterisi olarak mı kullanılacaktır?

Bazıları kullanacaktır. Örneğin, benim oturumumda Cambridge Üniversitesi’nde bir Prof. görünüyor. Ben kendisine bir mail attım, gayet kapsamlı bir mail. Adam cevap bile vermedi. Kalkınma Bakanlığı’nı aradım şu adamın bana diğer koordinatlarını yollayın diye. Nasıl ulaşıcağım diye on gündür oradan da cevap yok. Türkiye çok farklı bir yönetim modeliyle yönetiliyor şu anda bu yönetim modeliyle iktisat kongresinin nasıl bağdaşacağını şu anda göremiyorum.

Bu kongreden İzmir için hiç mi bir artı çıkarmayız?

Her krizde fırsat vardır. Benim burada

gördüğüm tek fırsat iki gün kongreyi izleyeceğim. Bununla ilgili tebliğleri dinleyeceğim. Olsa olsa biraz daha bilgimiz görgümüz artar. Bizim düşünce yapımız biraz daha zenginleşir. Belki şimdiye kadar düşünmediğimiz açılardan bakma fırsatı verir ama uygulanabilirliği konusunda benim endişelerim var. Yoksa mutlak surette oraya gelecek insanlar çok değerli insanlar, yapacakları çalışmalar, sunacakları tebliğler mutlaka bir çalışma ürününün olacaktır. Entelektüel değeri mutlaka yüksek olacaktır. Burası bir üniversite var. 120-130 bin öğrenci var. Sadece onların izlemesi bile bundan yararlanması bile bir fırsattır.

Aslında üniversitelere önemli bir mesajınız var...

Aksini hayatta düşünmüyorum. Onlar açısından ayaklarına kadar üç gün boyunca gerek dünyadan, gerek Türkiye’den son derece değerli insanlar gelecek. Onları izlemek ve dinlemek gençler için büyük bir fırsattır.

Sizin farklı kimliklerimiz var. Enerji konusuna da hakim bir işadamsınız. Kongrede sektörel olarak hangi konu başlıkları ele alınmalı? Hazırlanan çalışmalarda neleri eksik gördünüz? Enerji politikası böylesi bir kongrede ele alınmalı mı?

Türkiye geneli için söylüyorsanız, tabi ki çok önemli. Neden önemli? Tamamen ithale dayalı bir enerji politikası var. Dolayısı ile Türkiye’nin enerji politikalarını bugüne kadar olmadığı nispette milli baza tekrardan indirebilecek ve bunun yollarını ve çözüm yollarını arayacak çalışmalar olmalı Türkiye’nin en büyük sorunlarından bir tanesi enerji de dış olan bağımlılığı... Irak ile olan, Cezayir ile olan enerji alışverişimiz semboliktir. Çok büyük çapta Rusya ve İran olmak üzere dış

bağımlısınız. Şimdi bu bağımlılıklar sonucu nüfusu bugün 70 milyon, yarın 90 milyon olacak bir ülkede o ülkenin geleceği sürekli ipotek altında demektir. Dünyada güneş enerjisi git-tikçe ucuzluyor ve ekonomik olmaya başlıyor. Türkiye bu konuda şanslı bir ülke yani mevcut güneş konusunda geleceği çok parlak ülkelerden bir tanesi ve rüzgar konusunda da avantajlı bölgelere sahip. Ege, Hatay ve Antakya çevresi, Trakya... Bizim Selanik koridoru dediğimiz bölge var ve bu Bodrum’a kadar uzanıyor. Türkiye’nin yenilenebilir enerji ve kendi öz kaynaklarıyla enerji üretmek konusunda çok ciddi bir politikaya ihtiyacı var. Nükleeri bunun için bir çözüm olarak göremiyorum. Yani nükleerden akli başında bütün dünya ülkeleri kademeli olarak uzaklaşmaya çalışıyor. Sadece Türkiye’nin 30-60 yıllık bir perspektifte savunma sanayi gibi uranyumun zenginleştirilmesi ve buradan belirli bir takım diğer nükleer güçlere gitmesi konusunda bir basamak, bir okul olarak görüyorum. Sadece bir tane nükleer santralimiz olmalı. Aslında Türkiye’nin asıl problemi enerji değil eğitimidir.

Örnek vereyim, Türkiye’de devletin 52 bin tane İngilizce öğretmeni var. Bir çocuk liseyi bitirinceye kadar 1600 saat lisan eğitimi alıyor liseyi bitirince İngilizce olarak “Ben mezun oldum şu kapıdan çıkıyorum” diyemiyor. Bunun böyle olduğunu biz senelerdir biliyoruz. Ve yine her sene aynı sistem üzerinde ısrar ederek, milyonlarca çocuğu eğitmeye çalışıyoruz. Bunlara lisan öğretmeye çalışıyoruz. Bunun mümkün olmadığı ve böyle bir sistemle de hiçbir şekilde gerçekleşmeyeceği ayan beyan ortada iken hala bunun üzerinde ısrar ediyorsak, biz zaten o çocukların lisan öğrenmesini istemiyoruz demektir. Teknolojinin eğitim içindeki payı yani çocuğun eline verdiğiniz tabletin, çocuğun sizin

TÜRKİYE’DE DEVLETİN 52 BİN TANE İNGİLİZCE ÖĞRETMENİ VAR. BİR ÇOCUK LİSEYİ BİTİRİNCEYE KADAR 1600 SAAT LİSAN EĞİTİMİ ALIYOR LİSEYİ BİTİRİNCE İNGİLİZCE OLARAK “BEN MEZUN OLDUM ŞU KAPIDAN ÇIKIYORUM” DİYEMİYOR. BUNUN BÖYLE OLDUĞUNU BİZ SENELERDİR BİLİYORUZ. VE YİNE HER SENE AYNI SİSTEM ÜZERİNDE İSRAR EDEREK, MİLYONLARCA ÇOCUĞU EĞİTMEME ÇALIŞIYORUZ. BUNLARA LİSAN ÖĞRETMEME ÇALIŞIYORUZ. BUNUN MÜMKÜN OLMADIĞI VE BÖYLE BİR SİSTEMLE DE HİÇBİR ŞEKİLDE GERÇEKLEŞMEYECEĞİ AYAN BEYAN ORTADA İKEN HALA BUNUN ÜZERİNDE İSRAR EDİYORSAK, BİZ ZATEN O ÇOCUKLARIN LİSAN ÖĞRENMESİNİ İSTEMİYORUZ DEMEKTİR.

amaçladığınız anlamdaki katkısı yine yüzde 3-5'lerde. Şimdi o parayı tablete harcayacağınıza öğretmenlerin eğitimine harcasanız ya... Öğretmenleri yetiştirmeye gayret etmeniz belki de Türk milli eğitimine olabilecek en büyük katkı yapacaksınız. Çünkü eğitimin özünde yatan birinci faktör öğretmendir. Siz öğretmenlerinizi doğru dürüst eğitemiyorsunuz. Ama eğitim derken anaokulundan başlayan bir eğitimi kastediyorum. Yani çocukları meraklı kılan araştırmaya, her şeyden şüphe etmeyi öğreten, yani ne bileyim her anaokulunda bir tane elektronik mikroskop olsun, çocuk onu kullansın, her şeyi gözlemlesin. Bambaşka bir dünya olduğunu keşfetsin. Felsefe dersleri mecburi olsun. Artık felsefe okunmuyor. Türkiye' de halbuki felsefe çok önemli. Öte yandan demokratikleşmesinin önündeki en büyük engel aslında Türkiye'deki siyasi partiler yasası ve seçim kanunlarıdır.

Türkiye'nin zamana ihtiyacı var.

Tabi ama çok iyi bir lidere de ihtiyacı var.

Belirttiğiniz bu şartlar dahilinde 2023 yılında Türkiye'yi nerede görüyorsunuz?

Ben artık 2023'ten bahsetmekten hoşlanmıyorum. 2050 yılını konuşmak lazım. Dünyada da bütün geleceğe yönelik projeksiyonlar 2050'ye göre yapılıyor. Bizde oturup tekrardan 2050'yi hedefleyen bir takım çalışmalar, planlamalar yapmamız lazım. Bunu da tabi dünyanın konjonktürüyle orantılı yapmamız lazım. Yani 2050 yılında 9 milyar nüfus olacak. Dünyada yeni yaratılan kaynaklar, azalan kaynaklar ortada, dolayısıyla bu gelişmesiyle ve bu nüfus artışıyla 2050 yılında dünyada gıda ve beslenme konusunda yüzde 50-55 kadar bir açık bekleniyor. Dünyada enerji konusunda yüzde 90 yüzde 100'lere varan bir açık bekleniyor.

Yani enerji ve tarım bu noktada kilit durumunda...

Ama sağlık konusunda yüzde bin 800'e varan bir açık bekleniyor. 18 katı. Şimdi bu sektör mesela Türkiye için, ya da İzmir için bir fırsat olabilir. "herkes için sağlık" EXPO2020'nin sloganı doğru bir slogan. Dünya nüfusu bir taraftan artarken bu arada ortalama ömürde tıptaki gelişmeler sayesinde artıyor. Son 20 yılda 12

sene artmış önümüzdeki 20 senede de bir 12 yıl daha artacağı söyleniyor. Gittikçe yaşanan bir nüfusa doğru gidiyoruz, gittikçe artan bir sağlık talebi ve bununla ilgili her türlü alanda talep anlamına geliyor. Türkiye aslında Orta Doğu ile Avrupa arasında muhteşem bir uçak gemisi.

Dünyadaki gelişmeleri değerlendirirken global kriz sonrasında Avrupa birliğiyle ABD'nin ciddi bir güç birliğine gittiğini görüyoruz. Ekonomik anlamda ticari anlaşmalar, serbest ticari anlaşmalar vs süreçler işliyor. Türkiye ise bu süreçte yalnızlaşıyor. 2023 hedefi 500 milyar dolarlık bir ihracat hedefi belirleniyor. Böylesi bir ortamda Türkiye'nin belirlediği hedefler ne derecede gerçekçi?

Türkiye'nin bugün gelmiş olduğumuz noktada Avrupa Birliği'nin tam üyeliği dışında bir hedefi asla olmaması lazım.

Ama soğuma dönemini yaşıyoruz.

O dönemler yaşanır. Soğuma dönemi yaşanır, oradan çıkılır, aşka dönüşür. Yani insanlar değişir, konjonktür değişir, şartlar değişir. İngiltere'nin, İspanya'nın tam üye oluncaya kadar ki geçirdiği safhaları biliyoruz. Bize zaman zaman gelmiş olan imkân ve fırsatları biliyoruz. Yani Türkiye'nin bir tek gerçeği vardır. Helsinki Zirvesi'nde Türkiye Avrupa Birliği üyesi olarak kabul edilmiştir. Ama girmesi için o zaman 84 bin sayfa olan şimdi 106 bin sayfaya çıkmış olan bir kurallar manzumesi vardır. Buna uymak ve ya uymamak diye bir şey vardır. Bu bizim

içinde aynıdır, Romanya, Bulgaristan için yarı Sırbistan içinde aynıdır. Avrupa Birliği başarılması asla mümkün olmayacak şeyleri başarmış. Gümrük Birliği'ni başarmış, hukuk birliğini başarmış, parasal olarak Euro'yu başarmış ve hala ayakta tutuyor. Bugün 2 lira 65 kuruş. Bir tek siyasi birliği kalmış. Siyasi birliğini de başardığı gün Avrupa Birleşik Devletleri diye bir devlet çıkacak. ABD tarihini okuyun, 112 sene sürmüş 11 tane eyaletin bir araya gelmesi. Şimdi Avrupa'ya bakın. Avrupa'da netice itibariyle yürüyen bir kürenin üstünde tren saatte 240-300km'yle gidiyor. Giderken bir taraftan onarmaya, birleştirmeye çalışıyorsunuz.

Bu hedeften şaşmamak lazım diyorsunuz

Asla şaşmamak lazım... Bende çok isterim Arap dostlarımı kucaklamak ama Arap dostlarım benden nefret ediyor. Hele yine Türk olarak bir dereceye kadar ama Osmanlı'yı tekrar canlandıracağım dediğiniz zaman tüyleri diken diken oluyor adamların. Bu kadar gayri realist, bu kadar uygulama kabiliyeti olmayan bir politikayı uygulayacağım diye ısrar edersen Türkiye'yi bugün olduğu yere götürürsün.

Ekleme istedikleriniz...

EGİAD'ın değerli üyeleri, kongreye katılın ve sahip çıkın. İnsanların ayağına 5-10 senede bir böyle bir fırsat gelir. Yani bilginizi ve görgünüzü arttırmak için bu bir fırsattır. Lütfen Kongreyi dikkatle izleyiniz. Bir de çıkar orda fikrinizi de söylerseniz mükemmel olur. ●

Ekrem DEMİRTAŞ

İzmir Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı

**5. İZMİR İKTİSAT KONGRESİ, EXPO OYLAMASI ÖNCESİNDE
DÜNYA ÇAPINDA TANITIM YAPACAK****Güzel İzmir için oda olarak belirlediğimiz hedef bir "Dünya Kenti ve Marka Kent" olmaktır.**

İzmir'in 8500 yıllık kesintisiz tarihi, doğal ve kültürel zenginlikleri, büyük ekonomik potansiyeli ile birebir uyumlu bu hedefe ulaşmak için pek çok çalışma, proje yürütüyoruz. Kuşkusuz İzmir'in bu hedeflere giden yolunu kısaltacak, kentimize büyük sıçrama yaratacak projelerin başında ise EXPO 2020 adaylığımız geliyor. Dünyanın en büyük organizasyonu olan EXPO'ya üst üste iki kez aday olmak dahi İzmir'e büyük bir heyecan getirmiş ve büyük düşünmeyi yeniden hatırlatmıştır.

Böylesine büyük bir organizasyona talip olurken büyük potansiyelimizin yanısıra kentimizin köklü fuarcılık geleneğinden, Anadolu'nun dışa açılan kapısı olmasından ve güçlü ekonomik yapısından da güç alıyoruz. Bize güç veren bu özelliklerimizin temelinde yer alan en önemli yapı taşlarından birisi de kuşkusuz İzmir İktisat Kongresi'dir.

Kurtuluş Savaşı'nın hemen ardından Cumhuriyet'in kuruluşundan önce 17 Şubat – 4 Mart 1923 tarihleri arasında Büyük Atatürk tarafından kentimizde ne yazık ki bugün koruyamadığımız Banka Han'da düzenlenen İzmir İktisat Kongresi veya I. İktisat Kongresi için bir araya gelen 1135 delege ile yeni Türkiye'nin ekonomik sorunları tartışılmıştır. O gün alınan ve bazıları bugün dahi güncelliğini koruyan kararlar Türkiye Cumhuriyeti'nin temellerini oluşturmuştur.

Diğer yandan Cumhuriyet'in ekonomik bağımsızlığını ve karakterini belirleyen bu kongre için Büyük Atatürk'ün çok sevdiği İzmir'i seçmesi kesinlikle bir rastlantı değildi. İmparatorluktan devralınan ekonomik miras içinde İzmir'in ithal ettiğiinden fazlasını ihraç etmesi, binlerce yıllık bir liman kenti olması, Anadolu'yu ticari açıdan dışarıya bağlaması nedeniyle özel bir yeri vardı ve Atatürk de bu yüzden İzmir'i seçmişti.

Birinci İktisat Kongresi'nin açılış konuşmasında Atatürk "Bu şehirden sergiler açın, kongreler düzenleyin" talimatı verirken de kentimizin önüne

büyük hedefler koymuştu. Bu sözleri talimat kabul eden Odamızda İzmir Dokuz Eylül Sergisi'ni düzenleyerek İzmir Enternasyonal Fuarı'nın temelini atmış ve fuarı kentimize hediye etmiştir. Daha sonraki yıllarda İzmir İktisat Kongresi'ne yeterli önem verdiğimizizi, bu mirasa sahip çıkarak düzenli aralıklarla yeniden düzenlediğimizi hatta kongrenin düzenlediği binayı bile koruyamadığımızı kabul etmemiz gerekiyor.

En sonunda 1981 yılında 2. İzmir İktisat Kongresi düzenlenerek bu önemli miras ayağa kaldırılmış ve yaklaşık 10'ar yıllık periyotlar halinde tekrarlanmıştır. Küreselleşmeye paralel olarak kongrenin uluslararası bir boyut kazanması ile dünya ekonomisine yön veren isimleri, teorisyenleri de ağırlamaya başlamış, küresel anlamda bilgi üretilen bir konuma kavuşmuştur. Bugün 30 Ekim-2 Kasım 2013 tarihleri arasında düzenlenecek olan Uluslararası 5. İktisat Kongresi'ne ev sahipliği yapmanın heyecanını yaşıyoruz. Cumhurbaşkanımız Sayın Abdullah Gül

ile Başbakanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın özel ilgi ve destek gösterdiği kongre sadece ülkemiz ekonomisinin tüm yönetim kademesini ve ekonomimize yön veren isimleri değil dünya ekonomisinin en önemli kuruluşlarının başındaki isimleri, akademisyenleri de ağırlayacak. İzmirli olarak Atatürk'ün en önemli miraslarından biri olan İzmir İktisat Kongresi'ne tekrar evsahipliği yapmakta büyük mutluluk ve onur duyuyoruz. Zamanlamaması açısından ise kongrenin ayrı bir önemi var. Kasım ayı sonunda yapılacak olan ve EXPO 2020'ye ev sahipliği yapacak olan kentin belirleneceği oylamanın hemen öncesinde İzmir böylesine büyük uluslararası bir organizasyona ev sahipliği yaparak, EXPO 2020'yi de düzenleyecek yetkinlikle olduğunu tüm dünyaya göstermiş olacaktır.

Tabii ki bu vesile ile şunu da belirtmek gerekiyor ki artık Türkiye'nin ve İzmir'in en önemli markalarından birisi haline dönüşmüş olan İzmir İktisat Kongresi'ne yaklaşık 10 yıla denk düşen, düzensiz periyotlar halinde değil çok daha sık ve düzenli periyotlar halinde ev sahibi olmak istiyoruz. Kongreyi uluslararası boyutta ve sürekli bir organizasyon haline dönüştürmek, İzmir'e ve Türkiye'ye büyük bir prestij kazandıracaktır. İzmir İktisat Kongresi periyodik aralıklarla, uluslararası ölçekte hazırlanan, Karadeniz, Doğu Akdeniz, Güney-Batı Avrupa ve Asya ve Afrika'ya yönelik Davos Zirvesi benzeri bir buluşmaya dönüştürülebilir. Bu gerçekleştiği takdirde Batı, Doğu ve Ortadoğu'yu buluşturan uluslararası siyaset ve küresel ekonomi açısından büyük bir kongre yaratılmış olacaktır.

5. İzmir İktisat Kongresini düzenlerken bir kez daha bu kongreyi ilk defa düzenleyen Büyük Atatürk'ü ve tüm katılımcılarını minnet ve şükranla anarken, ülkemiz ve dünya ekonomisi için çok önemli tartışmaların yapılacağı, yeni ufukların açılacağı kongrenin EXPO 2020'de oylaması öncesinde kentimize büyük bir ivme ve güç kazandırmasını diliyorum. ●

Ender YORGANCILAR
EBSO Yönetim Kurulu Başkanı

KONGRE, 10. KALKINMA PLANI'NIN YENİDEN İRDELENEREK EKSİKLİKLERİN TESPİTİ VE GİDERİLMESİ İÇİN BİR FIRSATTIR

30 Ekim–1 Kasım tarihleri arasında düzenlenecek olan 5. İzmir İktisat Kongresi'nin gerçekleştiriliyor olmasından çok büyük mutluluk duyuyoruz. Çünkü 2010 yılında Yönetim Kurulumuz ile birlikte Ankara ziyaretimizde özellikle Sayın Cumhurbaşkanımız ve Sayın Ali Babacan ile görüşmelerimizin ana konularından biri de İzmir İktisat Kongresi idi. Bu anlamda Sayın Cumhurbaşkanımızın ve Sayın Başbakan öncülüğünde Kabinemizin Kongreye katılıyor olmasını İzmir adına çok önemsiyor ve teşekkürlerimizi sunuyoruz. Türkiye'yi ilk 10 büyük ekonomi arasında görmemizi sağlayacak 2023 hedefleri açısından da, İzmir İktisat Kongresi'nin farklı bir misyonu olduğuna inanıyoruz. Mustafa Kemal ATATÜRK'ün "Askeri zaferler ne kadar büyük olursa olsun iktisadi zaferlerle taçlandırılmazlarsa kazanılan zaferler yaşayamaz, kısa zamanda söner" sözü ile tam olarak anlam

kazanan İzmir İktisat Kongreleri, ilk günden bugüne kadar milletimizin ve uluslararası toplumun içerisinde bulunduğu ekonomik durum ve konjonktürün ortaya koyduğu senaryolar dahilinde, geçmiş ve geleceğin sentezlenmesini sağlamıştır. Bugün, küresel krizin tüm dünyayı etkisi altına alması sonrasında uzayan belirsiz ve çalkantılı bir sürecin içindeyiz. Öyle bir süreç ki, ülkeler borç çıkmazı içinde, firmalar ve bankalar ve son olarak şehirler iflas etmekte, uzmanlar açısından geleceğe dair isabetli tahmin çok zor görünmektedir. Böyle bir süreçte Türkiye, AB'ye göre daha başarılı bir ekonomik performans sergilerken, rekabet halinde olduğu gelişmekte olan ülkelere göre de daha zayıf bir görünüm içinde yer almaktadır. O nedenle İktisat Kongresi'nde paylaşılacak çok değerli fikirler, tartışılacak konular geleceğe ışık tutması açısından büyük önem arz etmektedir.

Global krizden en az zararla çıkan ve hatta fırsata çevirebilen ülkeler üretimi, teknolojiyi, Ar-Ge ve inovasyonu ülke ekonomisinin anahtar simgeleri haline getirmişlerdir. Kongre bu vesile ile bir kez daha hem Bölgemiz, hem de ülkemiz için üretmek büyümenin ne kadar önemli ve kritik olduğunu yapılacak sunumlarla, ulusal ve uluslararası paylaşılacak görüşlerle kamuoyuna sunacaktır. Diğer yandan, EXPO sürecindeki İzmir'imiz için son derece faydalı geçeceğini düşündüğüm ve bu tarihi görevin 5. kez arasının gerçekleştirileceği Kongre organizasyonu, uluslararası niteliği ile ülkemizin ve İzmir'in tanıtımı açısından ayrıca önem arz etmektedir. BİE yetkililerinin de davet edileceği, 5. İzmir İktisat Kongresi'nin ülke ekonomimizin, sanayi ve ticaretimizin ihtiyaç duyduğu yapısal reformlara ışık tutacağı, Onuncu Kalkınma Planı'nın yeniden irdelenerek eksikliklerin tespiti ve giderilmesi için bir fırsat olduğu kanaatimi ifade etmek isterim. ●

İşinsu KESTELLİ
İzmir Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı

BEŞİNCİ İKTİSAT KONGRESİ'NİN İZMİR'DE YAPILMASI TARİHİ BİR FIRSATTIR

Birinci İktisat Kongresi, henüz Cumhuriyet bile kurulmadan; 17 Şubat-4 Mart 1923 tarihleri arasında, 1135 delegenin katılımıyla İzmir Banka Han'ında toplanmıştır. Ülke, uzun savaşlardan yorgun düşmüş, yetmiş insan gücünü kaybetmiş, ekonomik açıdan tükenmiş vaziyettedir. Ülkenin siyasi ve ekonomik açıdan tam bağımsız olması gerektiği fikriyle yola çıkıldı Birinci İktisat Kongresi'nden... Hammaddesi yurt içinde olan sanayi dallarına yönelmesi, bir devlet bankasının yanı sıra milli bankaların kurulması, yabancı tekellerden kaçınılması, demiryollarının inşa edilmesi gibi önemli kararlar alındı. Bu kararlar neticesinde Türkiye'nin milli geliri 1924'te yüzde 14.6; 1925'te yüzde 12.5;

1926'da yüzde 18.2; 1928'de yüzde 10.8; 1929'da yüzde 21.5 gibi rekor düzeyde arttı. . . Genç Cumhuriyet, tükenmiş bir imparatorluğun küllerinden adeta yeniden doğdu. İlkini üzerinden 90 yıl geçti. Şimdi yeni ve kritik bir dönemeçteyiz. Cumhuriyet'in 100'üncü kuruluş yıldönümü olan 2023'te dünyanın en büyük 10 ekonomisinden biri olmayı hedefliyoruz. . . Bu nedenle hem Beşinci İktisat Kongresi'ni, hem de İzmir'de yapılacak olmasını çok önemsiyorum. 30 Ekim-1 Kasım tarihleri arasındaki İktisat Kongresi'ne yurt içi ve yurt dışından 2.500 önemli isim davetli. 25'i yurt dışından olmak üzere 200 panelist geleceğin kapılarını aralayan sunumlar yapacak. 90 yıl önce İzmir'de Türkiye'nin nasıl ayağa

kalkacağı konuşulmuştu. Bu kez nasıl daha hızlı koşacağı konuşulacak. Türk ekonomisinin hangi enstrümanları kullanarak zirce yarış yapacağı tartışılacak. İzmir açısından da farklı bir arayış içinde olacak katılımcılar... İzmir'in markalaşması için yeni yollar aranacak. EXPO 2020 adaylığımızın da lokomotif olan sağlık konusunda nasıl fark yaratabileceğimiz, termal turizmdeki avantajlarımız gündeme gelecek. Eğitim, AR-GE, inovasyon, üretim, ticaret, lojistik. . . Yeni İzmir vizyonu içinde her konu derinlemesine ele alınacak. Kısacası; Beşinci İktisat Kongresi'nin ardından gelen ilk sabaha daha farklı bir bakış açısıyla uyanacağız. Hem Türkiye hem de İzmir olarak. Şimdiden hayırlı olmasını diliyorum. ●

Yusuf ÖZTÜRK
Deniz Ticaret Odası İzmir Şubesi
Yönetim Kurulu Başkanı

İZMİR VE İKTİSAT KONGRELERİ

İlkerin şehri İzmir, ana teması "Küresel Ekonomik Gelişmelerin Işığında Sürdürülebilir Kalkınma Modeli" olarak belirlenen "5. İzmir İktisat Kongresi"ne ev sahipliği yapmanın mutluluğunu yaşıyor.

Dünya genelinde 2008 yılından bu yana yaşanan global krizin etkilerinin ve üretime yansımalarının tartışılacağı kongrenin, aynı zamanda EXPO 2020 çalışmalarına da katkı sağlayacağına inanıyorum. 1923 yılında İzmir'de yapılan "1. İktisat Kongresi"nde 1135 delege ile yeni Türkiye'nin ekonomik sorunları tartışılmış ve bu kongre aynı zamanda Cumhuriyet dönemi iktisat tarihinin kilometre taşlarından biri olarak kabul edilmiştir. Kongrede daha çok savaştan yeni çıkan halkın kendini toparlayabilmesi için neler yapılması ve nasıl bir yol izlenmesi gerektiği konusu üzerinde

görüşmeler yapıldı. 2.3 ve 4. İktisat Kongrelerinin de ana temaları Türkiye, büyümekte ve gelişmekte olan Türkiye ekonomisi, AB'ye tam üyelik hedefleri olarak belirlenmişti. İşte bu yüzden İktisat Kongrelerinin önemi büyüktür. 29 Ekim-1 Kasım 2013 tarihleri arasında yapılacak olan 5. İzmir İktisat Kongresi, rekabetin yoğun olarak yaşandığı, değişimlerin akıl almaz bir hızla uygulandığı dönemde yapılacağı için önemlidir. 2012 ihracatımız 142,5 Milyar dolar olup 2023 yılında ülkemiz ihracatının 500 Milyar Dolar olması beklenmektedir. İhracatın taşıma kanalında ise en büyük payı (%88) ise denizcilik sektörü almaktadır. Mevcut 3,6 Milyon DWT olan gemi inşa kapasitemizin 2023 yılında 10 Milyon DWT olması hedeflenmektedir. Bu dönemde özellikle Ro-Ro, LNG, LPG, Feribot ve Kruvaziyer gibi özellikli gemiler inşa edebilecek altyapı

ve teknolojiye sahip olunması planlanmaktadır. 2023 hedefleri çerçevesinde İzmir için planlanan yeni liman projeleri; Kuzey Ege (Çandarlı) Limanı, Alsancak Limanı Modernizasyonu ve Alağa ve Nemrut İskeleleri modernizasyonudur. Mayıs 2011'de mendireğinin temeli atılan Çandarlı Limanı'nın; yapımının 2015 yılında tamamlanması ve 4 milyon TEU kapasitesi ile, kıtalararası transit konteyner yüklerin elleçlendiği Türkiye'nin en büyük Ana Limanı olması planlanmaktadır. İzmir Limanı'nın modernizasyonu devam etmektedir. 2023 yılına yönelik denizcilik sektörünün beklentileri bu şekildedir. Beşinci İzmir İktisat Kongresinin Türkiye'nin büyük hedeflerine ulaşmasında etkili olacağına inanıyor ve kongrenin düzenlenmesinde emeği geçen tüm kurum ve kuruluşlara teşekkür ediyorum. 🌟

Zekeriya MUTLU
İzmir Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanı

KONGRE ÜLKEMİZ İÇİN İYİ BİR ŞANSTIR VE İYİ KULLANILMALIDIR

Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk, iyi bir asker ve devlet adamı kimliğinin yanında, geleceği öngören, ekonominin toplumların hayatında son derece önemli konumda bulunduğu bilen bir liderdi. 1. İktisat Kongresi, Atatürk'ün bu yönünü ortaya koyan en önemli gelişme olmuştur. 17 Şubat ile 4 Mart 1923 tarihlerinde düzenlenen 1. İzmir İktisat Kongresi, yapıldığı zamanın şartları altında değerlendirilmelidir. 1. İktisat Kongresi, Cumhuriyet henüz ilan edilmemişken, tüm sosyo-ekonomik grupların katılımıyla organize edilmiştir. Böylece toplumun tüm kesimlerinin katılımıyla yeni Cumhuriyetin ekonomik sistem tercihinin ve ekonomideki yol haritasının belirlenmesi sağlanmıştır. Daha sonra 1981, 1992 ve 2004 yıllarında yeniden İzmir'de İktisat Kongreleri düzenlenmiş, ülke ekonomisi ve dünyadaki gelişmeler akademik ve mesleki camialar tarafından değerlendirilmiştir. Bu yıl 30 Ekim- 1 Kasım tarihleri arasında düzenlenecek 5. İzmir İktisat Kongresi de oldukça kritik bir döneme denk gelmiştir. Çünkü dünyada ve Türk ekonomisinde genel eğilimlerin tersine dönme süre-

ci söz konusudur. Küresel finans krizinin yaşandığı 2008 sonrasında, krizden çıkış için ABD ve AB bol likidite, düşük faiz politikası uygulamıştır. Bu politika sonucunda küresel likidite bolluğu yaşanmaktadır. Türkiye, küresel likidite bolluğundan en fazla yararlanan ülkelerin başında gelmektedir. 2002 sonrası süreçte Türk Lirası'nın reel değerinin artması sonucu hem enflasyonu hem de faizleri düşürme imkanı yakalanmış, yüksek büyüme hızı gerçekleştirilmiş, halkın tüketimi, dolayısıyla refahı artmıştır. Ancak artık bu durum tersine dönmeye başladığı bir döneme girilmektedir. Türkiye açısından yeni dönem oldukça ciddi riskler içermektedir. Ülkenin dış borcu 400 milyar dolara, döviz pozisyonu açığı 450 milyar dolara dayanmıştır. Halk, ciddi düzeyde kredi borçlusudur. Öte yandan, yaşanan gelişmeler enflasyonun ve faizlerin artmasına, büyümenin yavaşlamasına, işsizliğin artmasına neden olacak boyuttadır. Dolayısıyla Türkiye'nin yeni süreçte dünden farklı politikaları hayata geçirmesi gerekmektedir. Bir başka deyişle mevsim ekonomide de sonbahara dönerken, bahar dönemi politikalarını artık sürdürmek imkansızdır. Diğer taraftan Ortadoğu

ve Kuzey Afrika'da yaşanan ve yaşanması muhtemel yeni siyasi gelişmeler sonucu da gerek dış politika gerekse dış ticaret politikalarında değişiklik tartışmaları gündeme gelecektir. 5. İzmir İktisat Kongresi hem ekonomi hem de dış politikada böylesine önemli gelişmelerin yaşandığı, dolayısıyla her iki boyutta da yeni arayışların gündeme geldiği zaman dilimine denk gelmiştir. Bu nedenle oldukça nitelikli bir katılımcı profili öngörülen 5. İktisat Kongresi, Türkiye için büyük önem taşımaktadır. Kongre'den çıkacak sonuçların iyi analiz edilmesi, değerlendirilmesi ve yeni ekonomi politikalarının dizaynı için girdiye dönüştürülmesi gerekmektedir. Bir başka deyişle bu Kongre ülkemiz için iyi bir şanstır ve iyi kullanılmalıdır. Diğer taraftan iktisat kongrelerine ev sahipliği yapmanın haklı gururunu yaşayan İzmir ve ekonomisi açısından da 5. Kongrenin önemi büyüktür. Bu önem sadece İzmir'de yaşanacak turistik hareketlerle sınırlı değildir. Kongre, İzmir'in beklentilerinin ve isteklerinin, üst düzey ekonomi politikası yapımcılarına aktarılmasına katkı koyacaktır. Netice itibarıyla, tüm İzmirililerin ve meslek örgütlerinin bu fırsatı iyi değerlendirmeleri en büyük temennimizdir. 🌟

Mutfak bir sanattır

Hazır yemek sektöründe, donanımlı kadromuz, kaliteli üretimimiz, mutlu müşterilerimiz ile sektöre yön vermeye devam ediyoruz.

Seçkin Gıda, Bilintur iştirakidir.

Bilintur
Catering
Centre

Seçkin Gıda San. ve Tic. A. Ş.
Çanakkale Caddesi 7100 Sokak
No:5 Pınarbaşı / İzmir
T: 0232 478 55 88 • F: 0232 478 55 99
info@seckingida.com.tr – www.seckingida.com.tr

Mustafa TÜRKMEÑOĞLU

Ege İhracatçı Birlikleri Koordinatör Başkanı

EKONOMİ VE İHRACATIN MANEVİ DİREĞİ İZMİR İKTİSAT KONGRESİ GLOBALLEŞİYOR

İzmir İktisat Kongresi'nin önemi İzmir için önemi oldukça büyüktür.

Kurtuluş Savaşı'ndan sonra ayağa kalkmaya çalışan Türkiye'ye, 17 Şubat 1923 günü başlayan ve 4 Mart 1923'e kadar süren 1135 delege ile toplanan İzmir İktisat Kongresi yeni bir dönem açmıştır. Kongre, Türkiye'nin yeni ekonomik politikaları belirlenmesine yardımcı olurken başta İzmir olmak üzere tüm ülkenin ticaretinin gelişmesi için önemli adımların atılmasına ön ayak olmuştur. Cumhuriyetin ilanından sonra da İzmir, İktisat Kongresi'ne ev sahipliği yapmaya devam etmiştir. İzmir İktisat kongrelerinin ikincisi, 2-7 Kasım 1981 tarihleri arasında gerçekleşmiş, üçüncü kongre 4-7 Haziran 1992 tarihleri arasında yapılmış ve temel vurgusu sürdürülebilir kalkınma için istikrar olmuştur. Dördüncü ve son iktisat kongresi ise 5-9 Mayıs 2004 tarihleri arasında yine İzmir'de gerçekleştirilmiştir. 30 Ekim-1 Kasım 2013 tarihleri arasında İzmir'de düzenlenecek olan 5. Uluslararası İzmir İktisat Kongresi'nin geçtiğimiz günlerde ön toplantıları yapılmış ve İzmir'in ve ülkemizin ekonomik vizyonunu geliştirme çabası ile toplanması için heyecanlı bir beklenti oluşmuştur. Global bir nitelik taşıması planlanan 5. İzmir İktisat Kongresi, Kasım ayında yapılacak EXPO 2020 seçimi öncesine denk gelmesi nedeniyle de büyük önem taşımaktadır. Ana teması "Küresel Ekonomik Gelişmelerin Işığında Sürdürülebilir Kalkınma Modeli" olarak belirlenen kongrede, ülkemizin ve bölgemizin önündeki 10-20 yıllık dönemi kapsayacak ekonomik kararların alınması beklenmekte olup, İzmir'in bu önemli kongreye ev sahipliğini sürdürmesinin manevi değerinin de oldukça yüksek olduğunu ifade etmek isterim. İzmir, Türkiye'nin Dış Ticaretinde Etkin Bir Role Sahiptir İzmir, Türkiye'nin dış ticaretinde ve işbirliklerinde her zaman belirleyici bir role sahip olmuştur. İzmir, geçmişte de Anadolu'nun önemli ticaret ve ihracat merkezlerinden biri olarak sayılmış İzmir'in dünya ticareti açısından yıldızı 17.

yüzyılın ortalarına doğru parlamış ve burası belli başlı Avrupa ülkeleriyle Osmanlı İmparatorluğu arasındaki ticaretin işlek noktalarından biri olarak görülmüştür. 18. yüzyılda İzmir pek çok Avrupalı tüccar ve şirketlerini kendisine çekmeye başlamış, İzmir'e yerleşen Avrupalı tüccarlar araçlarla birlikte komisyoncular ve toptancılar ağı da kurmaya başlamıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında ekonomik kurumsallaşma çabaları sonuca bağlanmış, 1927 yılında İzmirli müteşebbisler İzmir Sanayi Birliği'ni kurmuş, sonrasında ticari hayata hakim olmaya çalışan İzmiriler ekonomik sıkıntılar yaşamaya başlamış ve 1928 yılında İzmir Esnaf ve Ahali Bankası'nı kurmuştur. 1929-1930 dünya ekonomik krizi tüm ülkeleri ekonomilerini yeniden düzeltmeleri ve istikrara kavuşturmaları yönünde çıkış yolları aramalarına yol açmıştır. Türkiye, bu akıma özellikle iç ve dış ticaretine ilişkin yasal altyapısını gözden geçirerek, yeniden yapılandırarak ayak uydurmuş, bu yöndeki ilk girişim "Ticarette Haksız Yöntemlerin/Hilelerin Önlenmesi ve İhracatın Korunması ve Denetimi"

başlıklı 19 Haziran 1930 tarihli yasa olmuştur. Bu yasanın çıkarılış amaçları arasında, o günlere has olağanüstü ekonomik koşulların neden olabileceği ticari hilelerin ve haksız uygulamaların önüne geçilmesi, hammadde-ara mamul ve nihai ürün üretiminin yanı sıra ambalajlama, depolama ve ulaşım etkinliklerinin organizasyonuna ilişkin yasal temellerin oluşturulması yer almaktaydı. Söz konusu yasanın ikinci maddesi 'Hükümete bu organizasyonun ihracata konu olan mallarla başlatılması' görevini vermektedir. Bu madde, Türkiye gündeminin ilk sırasına ihracatı yerleştiren ilk yasal belge olarak değerlendirilmektedir. Türkiye, ticaretinin düzgün işleyişine yardımcı olması için gerekli alt yapının oluşturulması adına yukarıda sözü edilen yasa izleyen yıllar boyunca tarifeleri, ticaret anlaşmalarını, ihracatta uyulması gereken zorunlu standartları düzenleyen çok sayıda yasa ve yönetmeliği uygulamaya koymuştur. 1930'larda ihracat alanında edinilen tecrübe ve birikim, ihracatçı firmaların bireysel olarak kendi başlarına yapacakları çalışmaların ihracatın artırılmasında yeterli olmayacağı, aksine ihracatçıların işbirliğinin ve dayanışmasının sağlanmasının bir "zorunluluk" olduğu gerçeğini açıkça ortaya koymuştur. Sonuç olarak "birlikte hareket etme" ihtiyacı 19 Mart 1940 tarihinde "İhracatçı Birlikleri"nin kuruluşunu sağlamış, Türkiye Kuru Meyve İhracatçıları Birliği, Türkiye Zeytinyağı ve Bitkisel Yağlar İhracatçıları Birliği, İzmir Pamuk İhracatçıları Birliği, İzmir Hububat, Bakliyat ve Yağlı Tohumlar İhracatçıları Birliği, Türkiye Palamut İhracatçıları Birliği, Batı Anadolu Canlı Hayvan İhracatçıları Birliği kurulmuştur. Ege İhracatçı Birlikleri, Türkiye'de ihracatçıların en eski ve en köklü sivil toplum kuruluşu konumundadır. 25 Mart 1940 tarihinden bu yana Ege Bölgesi'ndeki ihracatçılara yol gösteren Ege İhracatçı Birlikleri, bünyesinde 12 İhracatçı Birliği ile ülkemize döviz kazandırmayı sürdürmektedir.

PEHLİVANOĞLU SUPERMARKET

Bugünlere beraber geldik!

Küçük bir market ile yola çıkalı tam 34 yıl oldu.
%100 yerli sermaye ile ülkemiz ve sizler için daima en iyisini
üretme kararlılığı ile hiç yılmadık, yaptıklarımızla asla yetinmedik.
Her zaman bir adım ilerisinin hayalini kurduk.

Bugün Ege genelinde, 116 mağazamız ve
1700'ü aşkın çalışanımız ile hizmetinizdeyiz.
İlk gün olduğu gibi hâlâ %100 yerli sermayeyiz.

Desteklerini ve güvenlerini esirgemeyen tüm müşterilerimize,
tedarikçilerimize, çalışanlarımıza ve tüm Egelilere...

Sonsuz teşekkürler!

PEHLİVANOĞLU

www.pehlivanoglu.com.tr

34
yıl

Ege Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (EKAM) Müdürü Doç. Dr. Nevin Yıldırım Koyuncu:

“Kadın Dostu’ ekonomi politikaları oluşturulmalı”

Türkiye’de kadına duyarlı, kadın dostu ekonomi politikalarının geliştirilmesi gerektiğini belirten Koyuncu, mentör durumundaki kadınların sayısının artırılmasını da önerdi.

RÖPORTAJ: Seda GÖK

İzmir İktisat Kongresi, kadınların davet edildiği ilk kongre olma özelliği ile de tarihte ayrı bir yere sahip.

Ege Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (EKAM) Müdürü

Doç. Dr. Nevin Yıldırım Koyuncu ile

kadının iktisadi hayata etkisi ve yeri üzerine sohbet ettik. Türkiye’de kadına duyarlı, kadın dostu ekonomi politikalarının geliştirilmesi gerektiğini belirten Koyuncu, mentör durumundaki kadınların sayısının artırılmasını da önerdi. Kadınların üst yöneticilik konumuna gelirken karşılaştıkları engelleri temsilen kullanılan “cam tavan” olgusunun yerine son yıllarda artık “labirent” benzetmesinin kullanıldığını belirten Koyuncu, kadınların liderlik vasıflarının da “dönüştürücü liderlik” (transformational leadership) olarak tanımlandığını ve bu yönde gelişim gösterdiğini ifade etti. Koyuncu ile Türk kadını, iktisadi hayattaki yeri ve yapılması gerekenler üzerine konuştuk.

Mustafa Kemal, ilk İzmir İktisat Kongresi’nin hazırlık sürecinde çalışma

komitesine “Buraya neden kadınlar çağrılmadı, hemen kadınlar da yer alsın” direktifi vererek, kadınların kongrede yer almasını sağlıyor. Bu söylemi ile de kadının iktisadi hayatın ne kadar önemli bir parçası olduğunu bir kere daha hatırlıyoruz. Bunun kadınlar için nasıl bir anlamı var? O günden bugüne baktığımızda kadın ekonomik hayatımızın neresinde?

İktisat kelimesi Arapça “kast” sözcüğünden geliyor, yani aşırıya gitmemek, ölçülülük, tutumluluk, biriktirmek, arttırmak anlamında kullanılıyor. Kadın zaten bu ilişkilerin merkezinde değil midir? Evin ekonomik idaresi kadına yüklenmiştir. Tarih boyunca kadın, gerek evin içinde gerekse dışında üreterek, değişik iş bölümü ve statülerde bulunarak ekonomik faaliyetlerin içinde yer almıştır. Kadın, maddi karşılığı olsun olmasın her zaman üreten, biriktiren, gelir-giderleri dengeleyen olmuştur. İktisat Kongresi’ne ve kadınlara dönecek olursak, evet kongreye her kazadan 8 kişi çağrılmış ve kongre 17 Şubat 1923 tarihinde bini aşkın delege, beş yüzü kadın olan üç binden fazla dinleyiciyle başlamıştır. Kongre-

nin tarihsel, iktisadi, hukuki ve politik açıdan önemini yadsımak mümkün değil. Ancak "kadın" açısından baktığımızda kadının erkeğe eşitliğinin ve kadının ilk kez "kamu hayatına" gerçek anlamda katılmasının tarihi bir belgesi olmuştur da diyebiliriz. Zaten "Bir toplumu yükseltecekse-niz tüm kesimleriyle yapacaksınız. Bir kesimi aşağıda tutar, bir kesimi yükseltirseniz olmaz," anlayışında olan bir liderin daha farklı davranması mümkün mü?

Siyasi ve askeri zaferlerin sağladığı milli egemenlik ekonomik egemenlikle pekiştirilmezse başarının sürekliliğinin sağlanamayacağını bilincinde olan Atatürk, bu sorumluluğu kadın-erkek ayrımı yapmaksızın tüm vatandaşlara veriyor. Bu kongre aslında ülkenin siyasi, hukuki, toplumsal ve ekonomik haritasını da çiziyor. Yani bağımlı değil, bağımsız bir ekonomi ve gelirin eşit dağılımı bireyleri de eşit ve bağımsız kılacaktır. Böylesine önemli bir karar arifesinde Atatürk, kadınıyla erkeğiyle tüm

halkın katılımını arzu ediyor. Kadına söz hakkı vererek onu da karar alma mekanizmasına dahil ediyor. Kadın ve çocukların çalışmasını düzenleyen kararlar da alınıyor kongrede. Kadının emeği değerli kınıyor. Nitekim kongreye davet edilen "işçi kadınlar murahhası Rukiye Hanım" (İzmir İktisat Kongresi, s. 85) şunları söylemiştir: "Bizleri bu kongreye davet eden Büyük Millet Meclisi Hükümeti erkanına ve bilhassa Gazi Mustafa Kemal Paşa hazretlerine biz kadınlar samimi teşekkürlerimizi takdim ederiz" "Türkiye'de "memleket işlerine kadınların da iştirak etmesi ilk defa vuku buluyor. Bu şeref bin be müyesser olması kalplerimizi ferah ve gurur hissiyle doldurdu." (Prof. Dr. Zeki Hafizoğulları, Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, sayı 46.)

Çalışma hayatındaki kadına baktığımızda nasıl bir tablo ile karşılaşırız?

Kadınlar dünyanın hemen hemen her ülkesinde nüfusun yarısını oluşturma-

larına rağmen, iş yaşamında erkeklere göre daha çok "ikincil bir statüde" yer almışlardır. Bu nedenle, iş gücü piyasalarının erkekler lehine cinsiyetçi bir dağılım gösterdiğini söyleyebiliriz. Günümüzde, gelişmiş ülkelerdeki kadınların işgücüne katılma oranları %70 seviyesine yükselmiştir. Ayrıca, kadınları çok farklı mesleklerde görmek de mümkündür (DPT, 2009). Türkiye'de kadının işgücüne katılımının düşük olması en önemli istihdam sorunlarından birisidir: 2008 Aralık ayı itibarıyla %23.1 iken 2013 için %29.6 olarak öngörülmüştür; oysa dünya ortalaması %50'nin üzerindedir. Kadının çalışma hayatına katılımı konusunda sorunlar olmasına rağmen, İktisat Kongresinin yapıldığı 1923'lü yıllarla kıyasladığımızda kadının eğitimin her aşamasında yer aldığı, mesleki yelpazesinin genişlediği, hatta liderlik yöneticilik pozisyonlarına geldiğini söyleyebiliriz. Bunda aslında Cumhuriyetin ilk yıllarında izlenen eğitim ve istihdam politikalarının payı yadsınmaz, çünkü kadına yansıyan

"KADINLARIN ÜST YÖNETİCİLİK POZİSYONLARINA GELMESİNİ ENGELLEYEN GÖRÜNMEZ ENGELLER VAR BUNU ANLATMAK İÇİN "CAM TAVAN" (GLASS CEILING) İFADESİ KULLANILIRDI. YAVAŞ YAVAŞ BAZI KADINLARIN ARADAN SIYRILIP BU KONUMLARA GELMESİNDEN SONRA CAM TAVAN YERİNE "LABİRENT" BENZETMESİNİN DURUMU DAHA İYİ İFADE ETTİĞİ KANISI HAKİM OLDU. CAM TAVAN GÖRÜNMEZ VE AŞILMAZ BİR ENGELİ ÇAĞRIŞTIRIYOR, OYSA LABİRENTTE YOL ALARAK, YANILGILAR OLSA DA, SONUNDA İSTEDİĞİNİZ YERE ULAŞMA ŞANSI VAR."

olumlu sonuçları olmuştur diyebiliriz. Devrimler, eğitimde hem eşitliği hem de birliği getiriyor. Birçok kadın için bu hayal edilmesi bile güç bir durum. Kadın için ilk defa böylesine bütünsellik arzeden bir çalışma yapılıyor. Sonuçta kadın “sosyal” alana çıkıyor. Bir meslek seçip kendi parasını kazanması için teşvik ediliyor. Çocuklarını kendi kararları doğrultusunda ve kendi doğrularına güven duyarak yetiştiriyor. Devrimler böyle bir öngörü ile yapıyor. Bu bakış açısına sahip bir zihniyet tabii ki İktisat Kongresi’ne kadınları da çağırarak. Bir ülkenin geleceğinin merkezinde olan bir toplantıda kadının olması kadar doğal bir şey olamaz.

Bugün hangi noktadayız?

Kadın üretim ve çalışma hayatının her kesiminde, aşamasında var. Ama liderlik veya yöneticilik statüsünde olması gerektiğinden daha az temsil ediliyor. Bu politikada da böyle, iktisadi hayatta da böyle... Kilit noktalar da kadınlarımız yok.

Kilit noktalar derken...

Örneğin neden İçişleri Bakanımız kadın değil? Ekonomi bakanımız kadın değil? Sadece “önemsiz” addedilen veya erkeklerin tercih etmedikleri bir iki bakanlık kadınlara veriliyor. Kısacası, kadınlar karar alma mekanizmalarında yeterince yer almıyor. Alınan kararlarda kadınların çıkarları, öncelikleri, katkıları hesaba katılmamış oluyor böylelikle. Dolayısıyla, eşitlikçi yasaların çıkarılması veya kadınlar

adına bir fark yaratılması konusunda etkisiz kalınmış oluyor. Kadınların gerçekten bir fark yaratması için kritik çoğunluğa ulaşması gerekiyor.

Ama biz kadın başbakan görmüş bir milletiz...

Evet, ama hep bir erkek gibi yönetmesi beklendi kendisinden. Çünkü siyasetin söylemi erildir. Siyaset “erkek” işidir gibi toplumsal kabullerimiz var.

Yani kadın bir sembol olarak mı yer alıyor. ‘Kontenjan dolsun’ mantığı mı hakim?

Şimdiye kadar sergilenen politikalar da bunu görüyoruz. Geçmiş hükümetlere de baktığımızda benzer bir tablo görmek mümkün.

Biz ataerkil bir toplum yapısına sahibiz.

Evet. Haklısınız. Kadının bilinçlenmesi ve farkındalık yaratılması hususunda çalışmalar yapılıyor. Ama dünya sürekli değişiyor ve cinsiyet eşitliği için sadece kadının çaba sarfetmesi yeterli değil; erkeklerin de cinsiyet eşitliği konusunda eğitilmesi, bu konuda onlarda da farkındalık yaratılması gerekiyor ki toplumumuzun çok derinlerine işlemiş olan ataerkil izler dönüştürülebilir, zihniyet dönüşümü sağlansın.

Kadınlarımızın eğitim oranı yeterli mi?

Eğitim çok önemli bir anahtar. Ama biraz önce bahsettiğim gibi, burada kadın kadar erkeklerin de eğitilmesi

ve bilinçlendirilmesi gerekiyor. Kadın anlamadığında “boşanmam lazım” diyor. Erkeğin ne yapacağını kestiremiyor; bıçak çekip karısını çocuğunu öldürebiliyor. Bu haberleri sık sık okuyoruz. Çünkü bunu namus meselesi haline getiriyor. Kadının kendi sorumluluğunda olduğunu, kendisinin bir uzantısı olduğunu düşünüyor. Eğer hala kadının namusu erkekten soruluyorsa ve bu algı ile yaşıyorsa kadının önünü tıkayan çok önemli bariyerler var demektir. Şairin dediği gibi “soframızdaki yeri öküzümüzden sonra gelen” kadınlarımız; tüm bunları aşmamız lazım.

Son yıllarda birçok sosyal sorumluluk projelerinin yapıldığını görüyoruz. Kamuoyu oluşturmak anlamında bu etkinlikleri nasıl buluyorsunuz? Kadın için ne derece yararlı oluyor?

Mensup oldukları sınıfa, yaşa ve coğrafyaya bağlı olarak kadınların da sorunları değişiyor. İzmir’in içindeki kadınların bile sorunları birbirinden çok farklı. Dolayısıyla, sosyal sorumluluk projeleri iyi planladığı sürece faydalı olduğunu düşünüyorum. Başka türlü kılıcallara ulaşmak mümkün değil. Tek bir kişiye ulaşmak, onun işi olmak bile gerektiğinde büyük bir başarıdır.

Bugün STK’ların yönetim kurullarında kadınları görmeye başladık. Kadınlar o derece erkeğin bulunduğu bir ortamda nasıl sivrilebilir ki?

Kadınların üst yöneticilik pozisyonlarına gelmesini engelleyen görünmez engeller var bunu anlatmak için “cam tavan” (glass ceiling) ifadesi kullanılırdı. Yavaş yavaş bazı kadınların aradan sıyrılıp bu konumlara gelmesinden sonra cam tavan yerine “labirent” benzetmesinin durumu daha iyi ifade ettiği kanısı hakim oldu. Cam tavan görünmez ve aşılmaz bir engeli çağırıyor, oysa labirentte yol alarak, yanlışlar olsa da, sonunda istediğiniz yere ulaşma şansı var. Kadınların liderlik serüvenini daha iyi özetlediği düşünülerek bu benzetmeye başvurulmuş.

Kadınların liderlik türü için de ‘dönüştürücü liderlik’ (transformational leadership) ifadesi kullanılıyor. Kadınların buna daha yatkın olduğu belirtiliyor. Çünkü öğrenmeye daha açıklar, çalışanlarını geliştirmek ve desteklemek yönünde daha gayretliler, yol gösterici bir rol üstleniyorlar, esnek ve uzlaşıcılar. Çağımızın yeni liderlik etiği de bunu gerektiriyor.

Kadın hem evde hem de iş yerinde ekonomiye katkı sağlıyor. Bunun yarattığı artılar ve eksiler neler?

Kadınlar iş ve aile yaşamı arasında denge kurmaya çalışıyorlar ki bu da rol çatışmasını doğuruyor. Kadınların zihninde bir “süper kadın” modeli var; onun silinmesi gerekiyor. Çünkü mükemmel olma duygusu ile sürekli bir çekişme yaşıyor kadınlar kendi içlerinde. Bu bir stereotiptir, kalıptır, gerçeklikle ilgisi yoktur ve yıpratır. Kalıplar gereksiz suçluluk duygusu yaratırlar, verimliliği arttırmak için bizi sınırlayan kalıpların farkına varıp kırmak zorundayız.

Cinsiyetçi tutumları, rol çatışmalarını aşmamız gerekiyor. Kadınların bu konuda danışabilecekleri mentörlere ve örnek alabilecekleri rol modelleri-

re ihtiyaçları var. Aslında kadınların birbirlerine daha fazla destek vermesi ve dayanışma içinde olması gerekiyor. Ama bu bizde tersine işliyor. Aşırı bireycilik ve kapitalist toplumun getirdiği rekabetçi bir ortamda yaşıyoruz. Bu duygumuzu törpülememiz gerekiyor. Eğitim eğitim diyoruz ama bu eğitimin içinde de kodlanan cinsiyetçi tabular var; bunların üstesinden gelebilecek bir eğitim programı olması gerekir.

Yeni yetişen kuşak bizden daha donanımlı ve dünyaya kesinlikle bizden farklı bir yerden bakıyor. Onlar kendilerini koruyup kollamak adına bizden daha bilinçliler; bunu bencillikle karıştırmamak gerekiyor yalnız. Yine de toplumun her katmanı için bunu söyleyemiyoruz. Her yer İzmir ve İstanbul değil.

Medyanın gücünden doğru yararlanabiliyor muyuz?

“Daha biz buralarda mıyız” dediğimiz programlar da var. Ama bilinç düzeyi arttıkça daha kaliteli programlara olan talep de artacaktır doğal olarak.

Gelecekte nasıl bir Türkiye ve nasıl bir Türk kadını görüyorsunuz?

Ekonomik gelişmeden anladığımız her kesimin milli gelirden eşit pay alması, çevreye ve insana zarar vermeyen teknoloji, ve bu gelişmenin temel hak ve özgürlüklere doğru orantılı bir şekilde yansması herhalde.

Her türlü konforumuz var ama kendimizle ilgili kararları kendimiz veremiyorsak (kadın açısından demek istiyorum), birey olarak kendimizi gerçekleştirme yolunda önümüze cinsiyetçi engeller konuluyorsa, refah ve gelişme kadına hiç uğramamış demektir bence. Türkiye’de ‘Kadın Dostu Ekonomi Politikaları’nın oluşturulması ve uygulamaya konulması gerekiyor, yani kadının birikimini, deneyimini, çıkarlarını ve önceliklerini dikkate alan ekonomik politikalar izlenmeli. Yirmi birinci yüzyıl öğrenmeye açık, uzlaşmacı, esnek, hatalarından ders alan ve destekleyici yeni liderlere ihtiyaç duyuyor. Araştırmacılar, bu özelliklerin kadınlarda fazlasıyla olduğunu söylüyor.

Bu da kadınları avantajlı ve şanslı kılıyor; bunu değerlendirmek gerekiyor. Kadınlara bu konuda güveniyorum. ●

“CUMHURİYETİN İLK YILLARINDA İZLENEN EĞİTİM VE İSTİHDAM POLİTİKALARININ PAYI YADSINAMAZ, ÇÜNKÜ KADINA YANSIYAN OLUMLU SONUÇLARI OLMUŞTUR DİYEBİLİRİZ. DEVRİMLER, EĞİTİMDE HEM EŞİTLİĞİ HEM DE BİRLİĞİ GETİRİYOR. BİRÇOK KADIN İÇİN BU HAYAL EDİLMESİ BİLE GÜÇ BİR DURUM. KADIN İÇİN İLK DEFA BÖYLESİNE BÜTÜNSELLİK ARZEDEN BİR ÇALIŞMA YAPILYOR. SONUÇTA KADIN “SOSYAL” ALANA ÇIKIYOR. BİR MESLEK SEÇİP KENDİ PARASINI KAZANMASI İÇİN TEŞVİK EDİLİYOR. ÇOCUKLARINI KENDİ KARARLARI DOĞRULTUSUNDA VE KENDİ DOĞRULARINA GÜVEN DUYARAK YETİŞTİRİYOR. DEVRİMLER BÖYLE BİR ÖNGÖRÜ İLE YAPILYOR.”

İMPEKS
since 1984

Dünya Mutfaklarına Açılan Pencere...

Pantai
norasingh®

PEARL RIVER BRIDGE

CloviS
FRANCE

BEAUFOR

Bruce Foods
Corporation

MEXENE

"LOUISIANA"

CIRIO

Louisiana Supreme

Liola

MONARI FEDERZONI
1918

Dueffo
SWEETENERS

TATE & LYLE

HELLMANN'S

POT NOODLE

Colman's

Jamie Oliver

HEINZ

TROFCO

FAF

BNH®

OV

HP

ALSUR

Bob's BISTO

Branston

CHEF seasons

Sharwoods
CODE TO EAT

SUSHI NORI

Merkez: 1476/1 Sk. No.12 D.5 35220 Alsancak / İZMİR - TÜRKİYE
T: +90 232 422 26 22 (Pbx) F: +90 232 463 33 70 - 463 88 24

Şube: Oyacı Sk. No.21 34752 İçerenköy / İSTANBUL - TÜRKİYE
T: +90 216 572 36 97 - 572 36 98 F: +90 216 572 36 99

info@impekscomp.com
www.impeksltd.com

Prof Dr. Hüsnü ERKAN

DEÜ. İİBF. İKTİSAT BÖLÜM BAŞKANI

Beşinci İzmir İktisat Kongresi

Türkiye, bir yandan yerel ve ulusal ekonomik donanım, sistem ve süreçlerini, bilgi toplumu konseptleri içinde yapılandıran etkin ve yenilikçi programlar; diğer yandan, güç, zenginlik ve serveti yaratan ve kontrol eden küresel ağlarla kendi programlarını bütünleştirme ve eklemlendirmeye yönelik sistem ve yapılar üzerine kongreler düzenlemelidir.

Cumhuriyet Tarihimizde

“kongre”lerin önemli bir yeri vardır. Bunlar içinde “iktisat” kongrelerinin ise daha da ayrı bir yeri vardır. Zira bu kongreler ülkemizin önemli dönüm noktalarında, ülkemiz ekonomisinin stratejik tercih ve yeni rota belirlenmesinde etkili olmuşlardır. Bu açıdan Beşinci İzmir İktisat Kongresi de, Türkiye'nin 21. Yüzyıl'daki rotasının belirlenmesinde tarihi ve stratejik bir fırsatın yakalanması veya kaçırılması açısından özel önem taşımaktadır.

ÖNCEKİ KONGRELER

Ulusal kurtuluşumuzun temellerinin Erzurum ve Sivas Kongreleri ile atılarak, Büyük Zaferin hemen arkasından, henüz Cumhuriyetimiz kurulmadan, ulusal bağımsızlığın sürekli olarak güvence altına alınmasını sağlayacak olan ekonomik yapılanmanın temellerini atmak için İzmir İktisat Kongresi 17 Şubat-4 Mart 1923'de toplandı. Alınan kararlar Cumhuriyetin, devletin, toplumun ve ekonominin yön ve rotasını uzun yıllar belirledi. Önemli bir gecikme ile 58 yıl sonra 2-7 Kasım 1981'de İkinci İzmir İktisat kongresi toplandı. Piyasa Sistemi, dışa açılma ve yenilikçi politikalar konusunda yeni yapılar ve umutlar yarattı. Ayrıca Ülke ekonomisinin gelişim ve sorunlarını tartışmak üzere kongrenin her 10 yılda bir yapılmasına karar verildi.

Üçüncü Kongre, 4-7 Haziran 1992 de ve Dördüncü Kongre 5-9 Mayıs 2004 tarihlerinde gerçekleşti. Ne yazık ki, 90'lı yıllar ekonomik krizler içinde geçerken Üçüncü Kongrenin fazla kalıcı

etkisi gözükmedi. Dördüncü Kongre, 2001 Ekonomik Krizi'nden çıkış için Kemal Derviş'in oluşturduğu Reform Programlarının getirdiği istikrar ve yeneden yapılandırıcı politikaların uygulanma devamlılığına katkı yaptı.

Bu kongrelerin hepsinde öncelikli olarak ülke ekonomisinin güncel sorunları ve bunların çözümü için uygulanması arzulan politika ve stratejiler tartışma konusu olmuştur. Her defasında İzmir'de toplanan bu kongrelerin adının, “İzmir” veya “Türkiye” İktisat Kongresi olması tartışma konusu yapılmıştır. Ancak, bu kongrelerin isminden öte, işlev ve içeriği, öncelikle ülkemiz ekonomisi ve dolaylı olarak İzmir Ekonomisi için önemli sonuçlar doğurmuştur. Bugün, bilim ve teknolojiye köklü paradigmat kaymalara dayalı olarak, uygarlık süreci yeniden şekillenirken, yeniden yapılanan Küresel Düzen içinde Türkiye ve İzmir'in nerede ve nasıl yer alacağına ilişkin hayati ve stratejik sorun, Beşinci İzmir İktisat Kongresi'nin karşısında durmaktadır.

BEŞİNCİ İZMİR İKTİSAT KONGRESİ

Beşinci İzmir İktisat Kongresi'nin 30 Ekim-1 Kasım 2013 tarihlerinde yapılacağına ilişkin haberler, İzmir'de yapılan bir “istişare ve bilgilendirme toplantısı” ile medyaya farklı tarihlerde yansımış olan, Kalkınma Bakanlığı bağlantılı açıklamalarından öğrenmiş bulunuyoruz. Bu açıklamalarda öne çıkan özellikler şunlardır:

Kongre Uluslararası nitelikte olacaktır. Bu nedenle, Kongrenin ismi: “5. Ulus-

lararası İzmir İktisat Kongresi" olarak açıklanmıştır.

Basından öğrendiğimiz kadarıyla, Kongrenin konusu: Küresel Ekonomik Yeniden Yapılandırma Sürecinde Türkiye Ekonomisi" olacaktır.

Kongrenin içeriği : üç güne bölünmüştür.

*Birinci gün, uluslararası kuruluşlarla, dünyaca ünlü davetli ekonomistlere;
*İkinci gün, Türkiye Ekonomisinin güncel sorunları olan, Kamu yönetimi, istikrarlı büyüme, para ve maliye politikası gibi konulara;

*Üçüncü gün, EXPO nedeniyle, İzmir'i tanıtmaya yönelik olarak, "Akdeniz'de Marka Kent İzmir" ve İzmir ekonomisinin potansiyellerinin tartışılacağı konulara ayrılmıştır.

Yirminci Yüzyılın son çeyreğinde, bilişim teknolojilerinin yol açtığı teknolojik devrim, tüm Dünya'da ülke ekonomilerinin yeniden yapılandığı bir süreci devreye sokmuş bulunuyor. Doğa ve toplumun mekanik işlediği algısından kaynaklanan sanayi toplumunun yapı ve sistemleri yerine bugün, doğa ve toplumun organik ve kuantum etkileşimli işlediği algısına dayalı bilgi toplumunun ağ yapılanmasına geçiş süreci devreye girmiş bulunuyor. Ağ etkileşimli yapılanma sadece ulusal sınırlar içinde kapalı kalmayıp, küresel ölçekte gerçekleştiği için, ekonomik aktiviteleri sınırlandıran ulusal duvarlar artık düzleşti. Bu nedenle bu gün "Dünya düzdür" deniyor. Böylesi bir çağda küresel boyutun ihmal edildiği analizlere dayalı bir kongrenin üreteceği yeni bir şey yoktur. Bu yüzden Kongre'nin uluslararası niteliğe dönüştürülmesi doğru bir tercihtir. İkinci olarak, bu kongrede "tanınmış iktisatçıların" ve "uluslararası ekonominin düzenleyici kurumlarının yöneticilerinin yeni dönemi" ve "küresel ekonominin durumunu" analiz etmeleri ve küresel krizler üzerine onların görüşlerini öğrenmekte de olumlu görülmelidir.

Ayrıca ikinci gün içinde, Türkiye ekonomisinin analizi konusunda da bu kez yine, belirlenmiş kurum ve kişilerin çağrıldığı bir konsept içinde ülkemizin ekonomik sorunları ele alınacaktır. İlk bakışta, yukarıdaki gibi bu yaklaşım da doğru gözüküyor. Ancak bilgi toplumu ve küresel sistemlerin getirdiği yeni işleyiş mekanizmaları açısından konuya bakıldığında bu yaklaşımlar zorunlu olsa bile, yetersiz kalmaya mahkumdur. Zira bilgi toplumu ve yeni küresel düzenin yapılışı, bilinen ve tanınmış standart çözüm ve yaklaşımlar içinde gerçekleşmiyor. Aksine her ülkenin farklı ve yerel koşullarında var olan potansiyelleri, bilişim teknolojilerine dayalı, yeni toplumsal ve ekonomik ağ yapılanmaları içinde şekillenen yenilikçi yaklaşımları, küresel ağlarla bütünleşik ve onunla eklenmiş sistemler içinde ele alınmasını gerektiriyor. Bu yüzden Türkiye, bir yandan yerel ve ulusal ekonomik donanım, sistem ve süreçlerini, bilgi toplumu konseptleri içinde yapılandıran etkin ve yenilikçi programları; diğer yandan, güç, zenginlik ve serveti yaratan ve kontrol eden küresel ağlarla kendi programlarını bütünleştirme ve eklemlemeye yönelik sistem ve yapılar üzerine kongreler düzenlenmelidir. Örneğin, geleneksel ortam ve iklimlere şeklen taşınmış olan kalkınma ajansları ile teknoparkların, bilgi çağının mantık ve işleyişine uygun olarak nasıl geliştirileceği ve bunların küresel ağlarla nasıl bütünleştirileceği üzerine kafa yorulmalıdır. Ya da geleneksel malların ihracatı yerine, ileri teknoloji içeren malların üretimi ile dış açık sorununa çözümlü için yeni programların nasıl geliştirileceği üzerine arayışlar öne çıkmalıdır. Sanayi toplumunun eskimiş yaklaşımı olan, kapalı sistemler şeklindeki organize sanayi bölgeleri yerine, küresel bağlama açık ve organik işleyen tekno-kentler ve ileri teknolojiye dayalı gelişme koridorlarının nasıl yaratılacağı ve

bunların küresel ölçekte pazarlanması ve eklenmesi için kongreler düzenlenmelidir. Bu yöndeki bilgiler, tanınmış kişi ve kurumların bilinen standart yaklaşımlarından değil; geleceğe yönelik, bilinçli ve iddialı yenilikçi vizyoner politika arayışlarından kaynaklanır. Beşinci Uluslararası İzmir İktisat Kongresi, ne içerik olarak, ne de kısa süreye sıkıştırılan hazırlık aşaması olarak örneklemeyle çalıştığım yöndeki unsurları yeterince içermediği için, Türkiye'nin 21. Yüzyıl Stratejisini yaratma yönünde yetersiz kalacak gibi gözükmektedir. Üçüncü gün içinde İzmir'i konu alan programlar da, daha çok İzmir'in EXPO için pazarlamasına odaklanmış bulunuyor. EXPO'nun, eğer seçilirse, kente bir ivme verme şansı vardır. Ancak, gerek İzmir'in, gerekse Türkiye'nin ihtiyacı, bir atımlık barut değildir. Tam aksine Türkiye'yi, bilgi toplumu yönünde kalıcı olarak yapılandırmak ve bu yönde sürükleyebilmek için, İzmir Merkezli bir bilişim kenti ile, Kıyı Ege Koridorunun, "küresel bağlantılı yenilikçi gelişme koridoru" olarak planlanıp, pazarlanıp, iddialı biçimde yaşama geçirilmesi gereğinin bilincine varmak gerekiyor. Zira İstanbul'un kent ve topografya olarak ağır yükü ve mevcut kent-sel yapılışı dikkate alınırsa; Bilgi uygarlığı yönünde geleceğe yönelik olarak yenilikçi yapılanma için, en uygun yörenin İzmir Merkezli Kıyı Ege koridoru olduğu görülecektir. Ayrıca uygarlığın gelişimini tetikleyen ilk bilimsel ve akli düşüncenin, yani "mitos" dan "logos"a geçişin bu coğrafyada yeşermesinin bir tesadüf olmadığını da hatırlamalıyız.

Kaynakça:

Erkan, Hüsnü;(2000), Bilgi Uygarlığı için Yeniden Yapılanma, İmge Yayınları, Ankara.
Erkan, H.; Uysal ,Y. ve diğerleri;(2007) Türkiye için Bilgi Bazlı Sürdürülebilir Yenilikçi Sanayileşme Stratejisi; EGIAD yayını, İzmir.

Yaşar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Erinç Yeldan, 5. Uluslararası İzmir İktisat Kongresi'nin dünyada yol ayrımlarının yaşandığı bir dönemde düzenlendiğine dikkat çekiyor.

“Türkiye’de bütüncül kamu ve özel sektör kalkınma modeli kurgulanmalı”

Türkiye'nin özelinde de 2023 ve sonrası ama ondan daha da acil olarak 2015 için Türkiye vizyonunun uluslararası platformda Türkiye vizyonunun kalkınmakta olan ülkeler piyasasına ağırlığını vuracak şekilde belirlenmesi gerekiyor.

RÖPORTAJ: Seda GÖK

Yaşar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Erinç Yeldan, Türkiye'nin Cumhuriyet'in kuruluşu olan 2023 yılı için belirlediği hedefleri değerlendirdi. Yeldan, “2023’e yönelik çok önemli siyasi ve iktisadi hedefler konulmuş fakat bunlara ulaşacak aygıtlar, düzenlemeler, bir eğitim, teşvik ve ar-ge reformu ile tutarlılık göstermiyor” diyor. Yeldan, ayrıca bu süreçte Türkiye’de bütüncül kamu ve

özel sektör kalkınma modeli kurgulanması gerektiğini ifade ediyor. 5. Uluslararası İzmir İktisat Kongresi'nin gerek Türkiye gerekse dünya ülkeleri açısından yol ayrımının olduğu bir dönemde yapıldığını vurgulayan Yeldan ile kongrelerinin tarihi süreci üzerinden Türkiye’yi bekleyen iktisadi gelişmeleri değerlendirdik.

Siz 3. ve 4. İzmir İktisat Kongresi’ni yaşamış birisiniz. O günden bugüne iktisadi hayatımız nereden nereye geldi?
1992 yılında yapılan İzmir İktisat

Kongresi'nin ulusal yayın niteliği vardı. Yaklaşık bir seneyi aşkın bir ön hazırlık dönemi olmuştu.

Akademik makaleler ve sunumlar hakemlik süreciyle beraber ulusal bir akademik rekabete açık ortamda seçilmişti. Yani ciddi bir ön akademik filtrelemeden geçmişti.

O gün ki dönemde internet yok ve ulusal düzeyde Sosyal Bilimler Kongreleri tek tük oluyordu. O bakımdan Türkiye'de iktisat, ticaret, finans, işletme ve sosyal bilimleri bir araya getiriyordu. 1980'lerde Türkiye çok önemli bir dönüşüm yaşadı. Turgut Özal'lı yıllar... Türkiye'nin dışa açıldığı kabuk değiştirdiği peş peşe çok ciddi reformların gündeme geldiği ve uygulandığı yıllardı. 1980'lerin sonuna doğru gördük ki, bir reform yorgunluğu başladı. 1988 yılında minik bir kriz yaşadık.

O boyuttaki Türkiye'nin 1981 ve 1982 yılında kullandığı dış yatırım kaynağı bütün gelişmekte olan ülkelere verilen dış desteğin üçte ikisini oluşturuyordu. O yıllar Meksika'nın dış borç öde-

yemediği, kalkınmakta olan ülkeler için kayıp 10 yıl olan dönemde. O yıllarda Türkiye büyük bir kaynağı kullandı, çok önemli reformlar yaptı ve bir yerde de tıkanığı. Bunu reform yorgunluğuna bağlıyoruz. Ama arkası gelmedi.

Niye gelmedi?

Türkiye'nin koşulları vardı. 12 Eylül'ün baskıcı ortamından demokratik kazanıma bir türlü geçilememesi ve bu reform yorgunluğunu tekrarlamasını körükledi. Demirelli yıllardı. Türkiye'de çok yüksek ücret ve maaş artışı gerçekteleği. Hatırlarsanız bahar eylemleri ile sergilendi. Sosyal güvenlik reformu çok cömertleştirildi.

1990'lı yıllarda Türkiye bir yol ayrımındaydı diyebilir miyiz?

Kamu harcamalarının çok arttırıldığı, bir anlamda işçi ve memur maaşlarının çok yükseldiği, sosyal yardımların çok arttığı, kırsal kesime çok yüksek oranlı tekrardan teşvik desteği verildiği bir dönemde.

'Kurtar bizi baba' sloganıyla Türkiye'nin 1980'lerde geçirdiği bu dışa açık ekonomi altında yeniden bir iç talebe dayalı popülizm beraber harmanlamaya çalıştığı yeni bir döneme girdi. O dönem zaten 1990'lı yıllarda yüksek kamu borcu iç borçlanma yüksek enflasyon güçsüz zayıf koalisyon hükümetlerinin bir türlü gerçek anlamda kamu maliyetinin dengeye kavuşturamadığı 2011 krizine kadar gidecek olan dönemin başlangıcıydı.

Yani şunu demek istiyorum, 1991 ve 1992 yılında kongrenin hazırlık safhasında Türkiye ciddi bir yol ayrımındaydı. O yol ayrımı şuydu; Türkiye kabuk değiştirmiş ihracata yönelik bir dışa açılım modelini gerçekteleştirmeye çalışmıştı.

Kimlik arayışı içinde miydi?

Evet aynen öyle... Kore mucizesini gerçekteleştirmeye yola çıktık 80'li yıllarda.

Fakat 80'li yılların sonuna doğru Kore mucizesini gerçekteleştirmede ve reform yapmaktan yorulan halkına bir türlü daha yüksek gelir seviyesi daha yüksek ücret daha yüksek hayat standardını ve daha demokratik bir toplum özlemini gerçekteleştirmemiş bir görünümden tekrardan 60'lı, 70'li yılların iç veren devlet, baba devlet, yatırımçı devlet modelini tekrardan kurgulayacağı ikinci bir popülizm dönemi olarak büyük bir konsensüs sağlandı. Fakat artık modelin finansal kaynakları erimiş bitmişti. Türkiye'nin ekonomisi iç talebe dayalı devlet girişimciliğine dayalı bir büyüme modeline geçmişti.

2023'E YÖNELİK ÇOK ÖNEMLİ SİYASİ VE İKTİSADİ HEDEFLER KONULMUŞ FAKAT BUNLARA ULAŞACAK AYGITLAR, DÜZENLEMELER, BİR EĞİTİM, TEŞVİK VE AR-GE REFORMU İLE TUTARLILIK GÖSTERMİYOR.

1992 yılının bu yol ayrımında Türkiye 3. Beş Yıllık Plan ile ciddi bir sanayileşme hamlesi içine girdi. Karma ekonomi öncülüğünde ciddi bir hazırlık içindeydi. 1979-80 krizi bütün bu hazırlıklar ve ikinci petrol krizi Türkiye'yi çok hazırlıksız yakaladı. Dar boğaz içinde bu önemli yatırım hamlelerini çok genişleyici büyüme potansiyelinin bir anda kırılmasına neden oldu. Süleyman Demirel'in geldiği "Nerede kalmıştık" dediği Başbakanlığı döneminde kamuoyundaki imajı yarım kalmış işlerin bitirilmesi idi. Artık daha güçlü reformları yapmış, dışa açılmış, döviz reformlarını gerçekleştirmiş, finansal reformlarını gerçekleştirmiş, serbestleştirilmiş bir piyasa ekonomisinin olanağı içerisinde yine devlet girişimciliğine dayalı bir çıkış hamlesi içindeydi. Turgut Özal da o zamanlar Cumhurbaşkanı idi. O da kendi anlamında 'Nerede kalmıştık' kurgusu içerisinde idi. O yıllarda siyasi rekabette artmıştı. Tek başına iktidar olan bir ANAP hükümeti değil artık Cumhurbaşkanı olarak Türkiye ekonomisini yönlendirme konumunda ve Cumhurbaşkanı'nın yetkileriyle Başbakanın yetkileri arasında sıkışmış siyasi anlamda geleceğini arayan bir Türkiye'de kamuoyunu etkilemek için iki liderde tüm ağırlığıyla ekonomiye yön vermeye çalışıyordu. İkisinin de ekipleri var, ikisinin de planları vardı. Bu arada o dönemde DPT'yi bürokrasi yönlendiriciliğinde İzmir Kongresi dört-beş gün sürmüştü. Kongre gerek sosyal etkinlikleri açısından gerek sergiler, davetler, gerekse bilimsel açısından Türkiye'nin o yol ayrımını tartışmaya açılmıştı.

O yol ayrımı süreci içerisinde İzmir İktisat Kongresi üzerine düşeni yapabildi mi?

Kongrenin hazırlığı ve kongrenin sergilendiği akademik ürün bakımından; o hatta sizde görmüşsünüzdür bunlar iki tane beşer ciltlik set olarak konuşmalar ve tebliğler yayınlandı. Akademik ürün ve bir yol haritası çıkartma adına öyle zannediyorum ki kongreden yazılı metin çıktı ve profesyonel iktisat ve kamuoyuyla paylaşıldı.

Fakat bahsettiğim gibi siyasi sistemin bir lider üretememe ve güçsüz koalisyon hükümetleriyle geçirilen 90'lı yıllar kongreden çıkartılan bu işi iktisat piyasası anlamında gerçekleştiremedi.

Bu cevher işlenemedi mi?

Evet, cevheri işleyecek bir siyasi ortam olmadı. 2'li 3'lü koalisyon hükümetlerinin olduğu yıllardı.

Siyasetin gölgesinde kaldı diyebiliriz...

Siyasetin gölgesinde kaldı. Türkiye'nin tipik bir Latin Amerika ülkesi olduğu söylenir. Ordusuyla futboluyla devlet girişimiyle sambasıyla dansözülü entelektüel birikimiyle Latin Amerika ülkeleri bizden en fazla bir on yıl daha önce bu tecrübeleri yaşadılar. 1970'li yılları reform yaparak geçirdiler. 1980'li yıllarda o reformun yorgunluğuyla beraber krize girdiler. Biz 80'li yılları reform olarak geçirdik. 1990'lı yıllarda yarın kalmış reform krizleri geçirdik. 1980'li yıllar Latin Amerika ülkeleri için kayıp on yıldır, 1990'larda Türkiye için kayıptır. 2013 yılı yani kongrenin 90. yılında Türkiye biraz yerel ve ulusal ikilemin dışında biraz uluslararası düzeyde bir yol ayrımında bu kongreyi düzenliyor. Bu uluslararası yol ayrımı kongre tarihsel olarak o kadar derin bir konjektüre oturdu ki bu yıl 6. senesine girmekte olduğumuz uluslararası büyük durgunluk diye adlandırarak küresel krizin 2007-2008 de ilk kıvılcımların atıldığı bu küresel kriz giderek kalıcı büyük durgunluğa dönüştü. Kriz bir nevi kimlik krizine neden oluyor. İşsizlik artıyor. Avrupa'da borç krizi olarak adlandırılıyor. Türkiye'de hızlı büyümememe krizi olarak yani yüzde 2 yüzde 3 aralığına sıkışmış bir büyüme, ertelenen reformlar olarak yansıyor. Hükümet ne kadar güçlü bir hükümet olsa da güçlü bir reform ajandasını uygulayacak karar ve dirençlikte değil. Kafası karışık... Örneğin geçen seneki eğitim reformu, teşvik yasası... 2023'e yönelik çok önemli siyasi ve iktisadi hedefler konulmuş fakat bunlara ulaşacak aygıtlar, düzenlemeler, bir eğitim, teşvik ve ar-ge reformu ile

tutarlılık göstermiyor. Yani Türkiye'nin gerek makro ekonomik anlamda; faiz para piyasası yatırım tahsis, kamu özel sektör yatırım önceliklerinin güçlendirilmesi, bölgeye yönelik özellikle doğu bölgesine yönelik bir bütüncül kamu ve özel sektör kalkınma modeli kurgulanması gerekiyor.

Tabi bu anlamda siyasi ve oradaki bölgedeki terör önleyecek diye bir siyasi reçete ortaya çıkartılması gerekiyor. Gerçek anlamda Türkiye'nin iş gücü niteliğini yükseltecek eğitim, araştırma-geliştirme, inovasyon alanının geliştirilmesine yönelik reformların bir arada uygulanması gerekiyor. Fakat Türkiye ne yazık ki özellikle eğitim konusundaki savrulmasını bir türlü aşamamış durumda. Türkiye de tezahür ediyen biçimi bir durgunluk göreceli bir yüksek işsizliğin kalıcı olarak devam etmesi ve dışardan gelecek sıcak para akımlarına bağlı olarak saman alevi gibi parlamalarda büyümesini sürdüren bir ekonomi görünüm arz ediyor. Şimdi bu sadece ulusal anlamda bir durgunluk değil uluslararası anlamda da yaşanıyor. Ekonomik piyasalarının Bretton Sistemi'nin çöküşünden sonra o yeniden bir teknoloji büyümeyi finanse edecek bir üretim anlayışının üretim modelinin çıkmadığını görüyoruz. Sadece bir yol ayrımındayız.

Yine mi bir yol ayrımındayız...

Evet, uluslararası düzeyde... Amerika'nın ve kıta Avrupa'sının giderek kapitalizm yani dünya kapitalizm içindeki öncü rolünün törpülenmesi sonucunda ortaya çıkan Çin, Hindistan, bu BRİC ülkeleri diye anılan ülkelerinde henüz kapitalizme ivme verecek onu yöneltecek onu yirmi birinci yüzyıla taşıyacak olgunlukta olmamaları var. Demokratik kurumları entelektüel birikim, finansal derinlikleri açısında üretici evet fakat yatırımcı ve tasarımcı organize edici anlamda eksikleri olan bir coğrafya hep üçüncü dünya kapitalizmi modeline geçiş mi olacak bu özellikle son iki senedir Amerika'da toplanan Amerikan Ekonomik Topluluğu'nun konferanslarında ki

ana tema "Are your wages set in beijing" yani "Ücretleriniz Pekin'de mi belirleniyor" dünyanın çalışma üniteleri üretim üniteleri üçüncü dünya tarafından belirleniyor. Ücret düzeyi oraya çekiliyor çalışma koşulları oraya çekiliyor.

Aslında dünyaya yön veren belli noktalarda Uzakdoğu...

Kesinlikle... Üretim anlamında çalışma koşulları ve bölüm ücretleri esnek üretim biçimleri artık o Bretton Woods Sistemi'nin 'just in time' denilen talebe göre verilen marka değeri çıkması, standart üretim yerine kitlesel üretim yerine az sayıda kitleye özgü markaların üretildiği ve bunun gerektirdiği esnek bir üretim biçimi var.

Kapitalizm böyle bir yol ayrımında, yönelim arıyor hem teknolojik düzeyde hem de entelektüel yeniden yapılanma yüzeyinde bu böyle bir sistematik krizin gölgesinde şuan da bu düzenleniyor. Yani Türkiye açısından da kongrenin şöyle bir önemi var tarihsel olarak 2012 yılında İstanbul en az gelişmiş gelişmekte olan ülkeler 'least developed countries' diye anılan en dipteki 1 milyar insan diye tasvir edilen çoğunlukla Sahra altı Afrika'sı, Latin Amerika'nın gecekonduları Türkiye'nin Güneydoğusu Hindistan'ın Bangal gibi çok geri kalmış bölgelerinde oluşan 1 milyarlık küreselleşmeye bir türlü dahil edilemeyen dışlanmış bir insan toplu-

luğu var. Bu insanlar son 25 senede bu 1 milyar insanın bulunduğu tek çeşitli coğrafyalardan gelen insanların bulunduğu ekonomiler son 25 yılda negatif büyüme ile karşılaşmış durumda. Buradaki fert başına gelir günde 1 doların altında. Yoksullar ve daha da yoksullaşıyorlar. Yakınsama küreselleşmeye dahil olma olanakları yok. Bir Çin büyüyor fakat Çin'in Hindistan'ın belli bölgeleri giderek dışlanıyor, Latin Amerika ülkeleri büyüyor fakat onlar da dışlanıyor.

Bölgesel ayrım sadece bizde değil diğer ülkelerde de var.

Evet ama uçurum açılıyor. Küreselleşen, küreselleşme vagonuna atlayabilen ülkeler içinde küreselleşemeyen ülkeler var. Küreselleşme kervanına katılamayan ülkeler var. Sudan var, şimdi Suriye dışlanıyor. Mısır dışlanma süreci içinde. Afrika'nın yaklaşık 40 tane ülkesi irili ufaklı bu kapsam içerisinde 'The bottom one billion' diye bunlar tasvir ediliyorlar. Dışlanmış hayatında hiçbir telefon bir hijyenik su olanağına kavuşmamış Latin Amerika'da Güney Afrika'da toplamı bir milyarı bulan insan grubu var. Birleşmiş Milletler bunların sorunlarını uluslararası gündeme taşımak için 10 yıllık dönem başkanlığı veriyor ve 2012 yılında dönem başkanlığını İstanbul almış durumda. Bundan evvelde Paris ve Brüksel dönem başkanlıkları yaptılar. 10 yıllık dönem başkanlığı da Türkiye açısından çok

önemli. 2012 de bunun açılış toplantısı yapılmıştı İstanbul'da ve ben de katılımcıydım.

2015'te bunun ara toplantısı olacak. Gene artı Türkiye'de olacak. G20 topluluğunun dönem başkanlığını Türkiye alacak. Şu anda Meksika'dan Rusya devralmış durumda 2015'te biz anlayacağız tabii bu G20 içinde Türkler ne düşünüyor G20'nin öncelikleri nasıl olmasının tartışıldığı bir döneme giriyoruz. Şimdiden 2015 hazırlıklarını yapmamız lazım. İzmir'de Yaşar Üniversitesi bünyesinde bir Akdeniz Uygulama ve Araştırma Merkezi diğer adıyla Akdeniz Gözlem Evi kuruyoruz. Bu G20'deki dönem başkanlığımız ve en az gelişmiş gelişmekte olan ülkeler toplantısının ön hazırlıklarını yapmak üzere daha geniş Akdeniz Havzasında kalkınma uluslararası güvenlik sürdürülebilir büyüme kadın, etnik ayrımcılık gibi konularda bölgemizde sorunlara nasıl çözümler üretilebilir diye araştırma merkezini devreye sokmak hazırlığı içindeyiz.

Ekim sonunda toplanacak olan İzmir İktisat Kongresi'nin içinde bu iki olgu bir uluslararası düzeyde yol ayrımı deyim yerindeyse bu biraz haddimizi aşan bir konuya soyunmak ama İzmir İktisat Kongresi'nin buna çok önemli bir yer ayırması gerekiyor. İkincisi Türkiye'nin özelinde de 2023 ve sonrası ama ondan daha da acil olarak 2015 için Türkiye vizyonun uluslararası platformda Türkiye vizyonunun kalkınmakta olan ülkelere piyasasına ağırlığını vuracak şekilde belirlenmesi gerekiyor.

Türkiye hangi yola odaklanmalı?

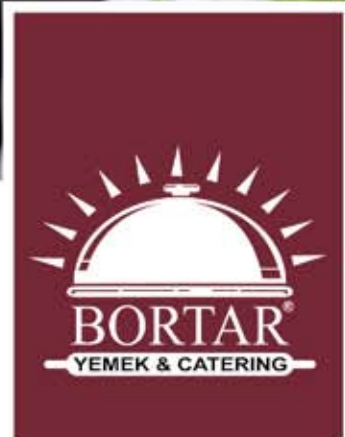
Siyasi olarak kafamız karışık. Ama bir taraftan 2023 için ciddi hedefler belirliyoruz. Bu hedefleri göz önünde bulundurduğumuzda Türkiye neler yapmalı neler yapmamalı ve kongre de hangileri mesaj olarak ciddi bir şekilde verilmeli?

Şimdi Türkiye'nin bütün Cumhuriyet Tarihi ortalaması kabul edin yüzde 5 potansiyel büyüme oranı. Yüzde 5 büyüme oranı hatasıyla sevabıyla krizleri mucize parlama yılları genellikle bir kriz sonrası reform döneminin gündeme girdiği dönemler 2001 sonra 80 sonrası 60 sonrası ilk planlamanın olduğu dönemler. Bir de çöküntü yılları var inişli çıkışlı şimdi bu bütün yüzde 5'in bileşeni ne baktığınız vakit Türkiye'nin 2013 itibarıyla önünde çok önemli iki tane darboğaz set duvar duruyor.

LEZZETİMİZ DE KALICI, MUTLULUĞUMUZ DA!

Kurulduğumuz ilk günden beri, her gün aynı lezzette yemek pişiriyoruz.
Bir kere deneyen, bir daha vazgeçemiyor.

Toplu Yemek • İşyeri ve Fabrikalara Günlük Yemek Servisi • Catering

Adres: 6089 Sokak No:2 - İşikkent - İZMİR • Telefon: +90 232.436 19 20(Pbx) • Faks: +90 232.436 22 93

www.bortar.com

Birincisi Türkiye'nin çok yüksek aşırı derecede emsal ülkelere görece olarak halledemediği bir enerji sorunu... Enerji ithalat faturamızı kabartıyor. Dolayısı ile yurtdışında kaynağı çeşitli adlarla geldiği dönemlerde eğer Türkiye dış kaynağa ulaşmış ise enerji maliyetlerini karşıladığı ölçüde gelişebilir.

Fakat bu finansman tarih gösteriyor ki hep süreklilik göstermeyen kısıtlayıcı noktalarda kalıyor ve Türkiye ciddi bir krize dar boğaza giriyor. 1970'lerde bu finansmanın adı işçi dövizleriydi, 1980'lerde Özal'ın reformlarının getirdiği yapısal uyum kredileriydi, 1990'larda sıcak paraya açılımdı. İkinci kriz sonrasında yine sıcak artı soğuk para biraz da Avrupa Birliği üyeliğinin getirdiği beklentilerle çöş-kularla beraber tüm dünyada olduğu gibi bol likiditenin Türkiye'ye akması nokta yılı olarak 2010 -2011 arkasında da bu dışarıdan gelen kaynak girişi var.

Kaynak girişleri çeşitli adlarla geldi o adları yavaş yavaş gündemden kalkıp gündemden soğuduğu noktada da işte Türkiye krize girdi. Dolayısı ile Türkiye'nin bu dışa bağımlı büyüme yaratan enerji ithalat faturasını düşürecek bir enerji politikası ihtiyacı var. Türkiye'nin her yerinde kuyular açalım bakalım nereden ne çıkacak ve ya işte bor madenlerimiz var bu bor madenlerimizi kullanmıyoruz çok klişe medyatik reçeteleri burada tekrarlama gereği duymuyorum.

Mevcut olan enerji politikalarının revizyona ihtiyacı var.

Evet, ihtiyacı var. Bunun içinde özellikle Ege havzasında çok gördüğümüz yakından rüzgar güneş gibi tırnak içinde temiz yeni teknolojilerin gelişmeye ihtiyacı var. Bunlar çoğunlukla kısa dönemde kar getiremeyecekken, uzun dönemde ciddi anlamda kamu ve özel sektör işbirliğini oluşturacaktır.

İkinci dar boğazımız ise Türkiye'nin iş gücü düzeyi emsal ülkelere göre daha düşük kalitede. Türkiye'de ortalama eğitim süresi 6.8 yıl olarak hesaplanıyor. Hesaba vurursanız ortaokuldan terk bir iş gücüyle karşı karşıyayız. Sadece Ankara ve Eskişehir Bölgesi'nde orta okulu tamamlamış yani 8 yılın üzerine çıkmış bölgesel iş gücümüz var. Fakat ne yazık ki Güneydoğu'da örneğin; Urfa, Hakkari'de 5 yılın altında. İlkokuldan terk bir iş gücü mantığımız var. Sadece okulda olmakta çok anlama

gelmiyor. Okulda okuduğunuz sürece aldığınız eğitimin kalitesi de çok önemli. Türkiye'nin halletmesi gereken çok ciddi anlamda bir yabancı dil sorunu var. Bir de çok ciddi anlamda bu çoktan seçmeli sınavla koşullandırılmış bir genç neslin eğitimi meselesi var.

Biz ne yazık ki dersane. SBS gibi süreçlerle leb demeden leblebiyi anlayan, hızlı düşünen çoktan seçmeli şıklar arasında hızlı hareket eden beyin yetiştirme derdindeyiz.

Dünya artık bu üniversite eğitimi mesleki eğitim konusuna çok önemli reformlar gerçekleştirmiş. Mesleki eğitimle üniversite eğitimi yerli yerine oturtmuş siyasetin üniversitenin bilimin iç işlerini karışmayacağı, bilimin özgürce üretileceği üniversiteler ile meslek edindirici teknik başarı sağlayacak meslek yüksek okulları ile ara eleman, tekniker sosyal hizmet üreten elemanları hızlıca yetiştirecek uzaktan eğitimiyle akşam eğitimleriyle yani eğitimin çoklaştırılmış alternatifleştirilmiş durumda. Hemen hemen her bölgeye her keseye uygun eğitim modelleri yaratmış.

Eğitim pahalı bir şey. Her coğrafyaya uygun biraz pazar aletleriyle biraz kamu yönlendirmesiyle bilimin önünü açacak reformları gerçekleştirmeyi düşünüyoruz, daha doğrusu başarılı ülkelerin bunu gerçekleştirdiğini görüyoruz.

Kore'yi eski Sovyet sistemindeki geliri Çin'i Hindistan'ı hızlı büyüyen bütün ekonomilerin ardında gerçekten o ülkelerin o insanların kültürlerine uygun eğitim modellerinin gerçekleştirdiğini görüyoruz. Kültürel reformlar, sosyal reformlar kurumlar ne yazık ki kolay

kolay takdir edilip, ticareti kolay kolay olmayan olgular. Türkiye'deki siyasi manzarada ne yazık ki yaratıcılığı törpüleyen, dikkat ederseniz bütün reformlarımızın arkasında tek adam tek bir lider ve belki de o lidere sınırsız bağımlılık ve o liderin sınırsızca rahat çalışmasını yaratacak bir askeri müdahale koşulları var.

Bizim insanımızın önünde bilimsel şüpheye bilimsel kuşkuyla set vura-cak hiç bir şeyin olmayacağı bir bilim dünyası hazırlamamız lazım.

Önümüzdeki nesillere yön verecek belli sosyal mühendislik projeleriyle 2023 hedeflerinin azameti coşku ve hedeflerinin büyüklüğü ortamı birbirine uyuşturmuyor. Siyasi sistemin kafa karışıklığı da buradan kaynaklanıyor. Bir yandan öykünüyoruz biz de bir Türk modeli olalım ve hakikaten coğrafyamızda güçlü ekonomi hızla büyüyen yaratan tasarlayan insanlar üretelim. Fakat kurduğumuz kurumlar Merkez Bankası gibi çok teknik ve makro ekonomik kurumdan Kültür Bakanlığı yine son derece kültür ve medyaya açık bir olguya kadar bütün bakanlıklarımız onlara bağılı.

Türkiye'yi 2023 vizyonu arkasındaki yaratıcılık; geliştirici, inovasyon, bilimsel kuşkuyla dayalı bilimsel üretim ve analitik özgürlüğü gösleyen süreçler kurgular değil maalesef.

Yani uyum sorunu öncelikli olarak çözülmeli?

Türkiye bir sistem arayışı içinde malumunuz. Bu sosyal ve mühendislik projesi ne yazık ki tarihten yeterince ders almadığımızı görüyoruz. Türkiye'de de bir sistem arayışını, böyle bir dışarıdan empoze etmek suretiyle, kültürel değerlerinin yaratıcılığını bastırmak suretiyle, bu sistem sorununu çözemeyeceğimizi düşünüyorum.

Son olarak bana İktisat Kongresi için bir slogan üretmenizi istesem ne derdiniz?

Kongrenin ana teması, kongrenin sloganı çok da uzak değil. Ben umutla coşkuyla bekliyorum 30 Ekim sabahını. "Küresel ekonomilerde yeniden yapılanma sürecinde Türkiye ekonomisi" Aslında öyle zannediyorum ki kongrenin resmi tasarımı da benim bahsettiğim yol ayrımlarını işleyecek. 21. yüzyılın kalkınma hedeflerinde Türkiye'de yön gösterici rolü kurgulayabilecek bir slogan üretmeliyiz. Resmi slogan ile ana temayı benimsedim. ●

***Diğer ısıtma sistemlerine göre
En Çevreci ve En Ekonomik Çözüm***

ÖZTAP ISI TEKNOLOJİLERİ İNŞAAT
SANAYİ İÇ VE DIŞ TİCARET A.Ş.

Talatpaşa Bulvarı No: 58/8 Alsancak / İZMİR
Tel & Fax: 0232 422 52 57 - 463 17 55
Gsm: 0532 353 41 70 • info@aerotherm.com.tr

İEÜ İzmir İktisat Kongreleri Araştırmaları Merkezi Kurucu Başkanı Prof. Dr. İsmail Bulmuş:

“Ev ödevimizi yaptık, artık meyvelerini toplama zamanı”

9 Eylül 1922’de İzmir’in kurtulduğu gün, Mustafa Kemal burada iken, Halide Edip ona dönüp şunu diyor, “Paşam tebrikler askeri zaferi taçlandırdınız. Artık biraz dinlenip bunun keyfini sürmelisiniz.” Bunun üzerine Gazi’nin cevabı “Asıl savaş şimdi başlıyor. Ekonomik zaferler kazanmamız lazım.”

RÖPORTAJ: Seda GÖK

İzmir Ekonomi Üniversitesi(İEÜ) bünyesinde hizmet veren İzmir İktisat Kongreleri Araştırmaları Merkezi Kurucu Başkanı Prof. Dr. İsmail Bulmuş, Türkiye’nin 2004 yılında düzenlenen İzmir

İktisat Kongresi’nden günümüze kadarki süreçte belirlenen hedefler için gerekli çalışmaları yaptığını söylüyor. Bundan sonraki süreçte, siyasi istikrarın sağlanması halinde daha başarılı sonuçların elde edilebileceğine dikkat çeken Bulmuş, 5. İktisat Kongresi’nde, özellikle 2023 yılı için belirlenen iktisadi hedeflere odaklanılması gerektiğini kaydediyor. Bu yıl, uluslararası nitelik kazanan kongrenin kimliğinde değişim yapılmamasını da öneren Bulmuş, Türkiye’nin iktisadi hayatı için enerji, tasarruf, bütçe açığı, bankacılık sistemi ve siyasi istikrar başlıklarının ele alınması gerektiğini belirtiyor. İzmir Ekonomi Üniversitesi’nde EGiAD Yarın Dergisi’ni ağırlayan Prof. Dr. İsmail Bulmuş ile İzmir İktisat Kongresi’nin Türkiye ekonomisindeki önemi ve geleceği üzerine konuştuk.

İzmir İktisat Kongresi’nin Türkiye’nin iktisadi hayatındaki önemini sizden dinleyerek başlayalım mı?

Organizasyon o yıllarda Devlet Planlama Teşkilatı tarafından yapılıyordu. Eski Başkan Yardımcısı Abdüllatif Şener’in döneminde yapılan 4. İktisat Kongresi’nin çalışma komitesinde yer alan tek akademisyen bendim. İzmir Ekonomi Üniversitesi(İEÜ) olarak görev aldık. Bu süreçte İEÜ Mütevelli Heyeti Başkanı Sayın Ekrem Demirtaş’ın önemli yönlendirmeleri olmuştur. O kongrede ciddi mekan sorunu yaşadığımızı hatırlıyorum. Bu çapta bir organizasyona ev sahipliği yapabilecek çok fazla bir yer olmamasından dolayı açılışını İzmir Fuar’nda yaptık. Daha sonra da çeşitli oturumları Atatürk Kültür Merkezi’nin salonlarında gerçekleştirdik.

İzmir Ekonomi Üniversitesi bünyesinde hizmet veren İktisat Kongreleri Araştırma Merkezi’nin kurucu başkanısınız. Bu merkez Türkiye’de ilk olma özelliği taşıyor. Bugüne kadar hangi çalışmalara imza attınız?

Bunun nedenini açıklamak için aslında İEÜ

kuruluşuna kadar gitmek gerekiyor. Atatürk'ün 17 Şubat 1923 tarihinde yapılan ilk kongredeki açılış konuşmasında birtakım dilek ve istekleri vardır. Bunlardan bir tanesi de, sanayi ve ticaret odalarının eğitim ve öğretim faaliyetlerinde bulunması imiş. Kendi alanlarında, her düzeyde eğitim verecek kurumların açılmasına yardımcı olmalarını istemiş. Atatürk'ün bu tarihi direktifinden ilham alan İzmir Ticaret Odası, bu doğrultuda İEÜ'yü kurdu. Bir tarafta İzmir, bir tarafta ekonomi olunca, ister istemez, İzmir İktisat Kongresi çok önemli hale geliyor. Üniversite kurulur kurulmaz, Sayın Ekrem Demirtaş'ın telkinleriyle bu merkezi kurduk. Daha sonra, İktisat Kongresi ile ilgili olarak İzmir Kent Müzesi bünyesinde önemli araştırmalar yaptık. O dönemden günümüze, periyodik olarak, kongreler ve toplantılar düzenledik.

Düzenlediğiniz bu toplantılarda ve kongrelerden çıkan önemli notlar nelerdi?

9 Eylül 1922'de İzmir'in kurtulduğu gün, Mustafa Kemal burada iken, Halide Edip ona dönüp şunu diyor, "Paşam tebrikler askeri zaferi taçlandırdınız. Artık biraz dinlenip bunun keyfini sürmelisiniz." Bunun

üzerine Gazi'nin cevabı "Asıl savaş şimdi başlıyor. Ekonomik zaferler kazanmamız lazım." Falih Rifki Atay'ın Çankaya kitabında da daha sonra kaleme aldığı gibi Gazi'yi en çok üzen konulardan birisi ülkenin iktisadi açıdan geri kalmışlığı idi. Zaman zaman yurtiçine yaptığı gezilerde onu yaralayan pek çok gözlemi olmuştur. Arzusu, iktisadi olarak da bir zafer kazanmak idi. İktisadi zaferler, askeri zaferler gibi çok kısa sürede sonuç vermez. Uzun bir süreç gerektiriyor. Bütün bunlar Gazi'nin öngörüsüne güzel örneklerdi. Bu nedenle, İzmir İktisat Kongresi'nin toplanmasındaki temel neden de bu idi. İzmir İktisat Kongresi'nde yatırımların özel sektör eliyle yapılması beklendi. Ancak, Türkiye, savaştan henüz çıkmış bir ülke... İmparatorluktan bir enkaz kalmış... Yıllarca savaşmış bir ülkede kaynak yok. 15 yılı savaşla geçmiş ve bitap düşmüş. Türkiye; yolu, demiryolu, eğitim kurumları, iletişim ağı olmayan bir ülke durumunda. Özel sektöre ise uygun bir yatırım iklimi gerekiyordu. Bu ülkenin altyapı konusunda belli bir olgunluğa ulaşması gerekiyordu. Bu bakımdan Osmanlıdan güzel bir miras maalesef alamadık. Özel sektör gelir mi bu tarz

bir ortama? Gelmez. Ayrıca 1929 yılında dünya global bir kriz sürecine girdi. Türkiye'de ciddi bundan ciddi ölçüde etkilendi. O kadar etkilendi ki, kriz büyük iktisatçıları doğurdu. 1930'lu yıllarda, çaresiz, devlet öncülüğü ile kalkınma sürecinin başlatılmasına karar verildi. İlk sanayi planı 1933 yılında hazırlandı. Bizim Etibank ve Sümerbank'ın temelleri bu yıllarda atıldı. İzmir İktisat Kongresi'ne giden yol buydu.

Ama uzun yıllar bu kongre toplanamamış... Ta ki 1982 yılına kadar...

En azından 10 yılda bir toplanması doğru olurdu. 1980'den sonra 10 yılda bir yapılmaya başlandı. 1992, 2004 ve şimdi de 2013...

Bu kongrelerden hangi önemli başlıklar çıktı?

Birincisi, bu kongrelerde alınan kararların bağlayıcı bir özelliği yok. Emredici de değildir, sadece yol göstericidir. Bu kongreler ekonominin bütün kesimlerini üniversiteler de dahil olmak üzere, adeta geçmiş 10 yılın bir ekonomi envanterinin çıkarıldığı, bir bakıma, dökümünün yapıldığı, keşkelerin değerlendirildiği organizasyonlardır.

İKTİSADİ ZAFERLER, ASKERİ ZAFERLER GİBİ ÇOK KISA SÜREDE SONUÇ VERMEZ. UZUN BİR SÜREÇ GEREKTİRİYOR. BÜTÜN BUNLAR GAZİ'NİN ÖNGÖRÜSÜNE GÜZEL ÖRNEKLERDİ. BU NEDENLE, İZMİR İKTİSAT KONGRESİ'NİN TOPLANMASINDAKİ TEMEL NEDEN DE BU İDİ.

Bir anlamda artılarımızı ve eksilerimizi masaya koyuyoruz...

Aynen. 10 yıllık tecrübelerden yararlanarak da önümüzdeki döneme ilişkin öngörüler ve politikalar oluşturmaya yönelik bir çalışmadır. Bu kongreler özünde çok yararlıdır.

Kimliğinde değişim yaşanmalı mı? Kongre bundan sonra nasıl şekillenmeli?

Bu tarz kongrelere yaptırım gücü kazandıramayız. Çünkü, Türkiye, kalkınma planları olan bir ülke...2023 hedefleri var. İktisadi hayatımızda kamu ve özel kesim var. Planlarda belirlenen hedefler emredici olamaz. Özel sektöre demokratik ortamlarda emredici bir yapı sergileyemezsiniz. Özel sektör için bu planlar sadece yol göstericidir. Bu toplantılarda "Ülke şu yöne gidecek, şunlar ön plana çıkacak, sektör şu kadar büyüyecek, şunlarda sıkıntı olabilir" deniliyor. Kurumlar da kendilerine bu şekilde yön verebiliyor. Neticede, özel sektörün yatırım kararlarını etkileyen en önemli unsur, geleceğe ait belirsizliği ortadan kaldıran bilgilerdir. Bu anlamda, hem bu kongreler, hem de bunların deneyimlerine yönelik hazırlanan planlar özel sektör için yararlıdır. Yaptırım olamaz, ama bunlar, yakından takip edilmelidir.

Siz geçen kongrede işin mutfağında da çalışmış birisiniz. Bu anlamda kongrede ön plana çıkarılması gereken başlıklar neler olmalı?

4. kongrenin organizasyonunda akademik ayakta görevlendirilmiştim. DPT başkanlığında dönem dönem toplantılar yaptık. Bu alt başlıklar zaman içinde değişebilir. Ancak

enerji önemli bir başlık günümüz Türkiye'sinde... Reyting kuruluşlarının Türkiye'yi yatırım yapılabilir ülke noktasına taşımasına karşılık en büyük sıkıntımız halen cari açık. Aşağı yukarı Türkiye'nin cari açığı ile Türkiye'nin enerji faturasının birbirine çok yakın olduğunu görüyoruz. Dolayısıyla enerji hammaddesi Türkiye için önemli ve bu konuda bu kongrede derinlemesine ele alınmak zorunda. Ayrıca Türkiye bu alanda jeopolitik yapısı itibarıyla Avrupa ile kaynaklar arasında bir üs durumunda. Irak'tan gelen petrol boru hatlarına ev sahipliği yapabilecek. İran'dan gelen doğalgaz boru hatlarına, Bakü-Ceyhan Boru Hattı ile Azeri petrolüne ev sahipliği yapabilecek. Türkiye artık bir enerji koridoru oldu son İktisat Kongresi'nden günümüze... Türkiye'nin en önemli sorunlarından bir tanesi şu ki, iktisadi büyümemiz, büyük ölçüde, yabancı tasarruflara bağlı. Cari açık dediğimiz, aslında dışarıdan ülkemize gelen tasarrufları gösteriyor. Bunda bir aksama olduğunda, büyümemiz sekteye uğruyor. Türkiye maalesef, tasarruf oranı çok düşük bir ülke. Türkiye'nin tasarruf oranı yüzde 10-12 düzeyindedir. Şimdi bu yüzde 2 büyüme anlamına gelir. Her yıl yüzde 1 nüfus artışı yaşanan bir ülkede bu büyüme oranı yüzde 1 anlamına geliyor. 'Kendi yağımızla kavrulalım' desek bizim büyüme oranımız sadece yüzde 1 olur demek oluyor. Bu da, Türkiye'deki gelir seviyesinin iki katına çıkması için 70 yıl beklememiz anlamına geliyor. Türkiye gibi ülkeler çok daha hızlı büyümek zorunda. Son 10 yıldaki büyüme oranımız ortalama olarak yüzde 5. Bu yabancı tasarruflarla gerçekleşti. Yani burada ikinci önemli başlık

olarak, tasarruf kavramı ele alınmalı. Ayrıca bankacılık sektörü ele alınmalıdır. 950 milyar TL şu anda bankacılık sektörünün kredi hacmi var. Ne yazık ki bu kredinin 250 milyar TL'sini tüketici kredi olarak vermişiz. Bu kötü bir rakamsal değerdir. Tasarruf etmişiz ama öbürüne 'Al sen kullan' demişiz. Bunun iktisadi kalkınmaya bir faydası yok. Tüketici kredilerinde limitlemeye gidilmeli. Bununla ilgili yasal düzenlemeler yapılmalı.

Türk bankacılık sisteminde her şey güllük gülistanlık mı? Kongrede bu konuda ele alınmalı mı?

Tabi ki sorunlar var. Özel sektörün borçları yükseliyor. 2008 yılındaki krizden sonra para bolluğu başladı. Özel sektör kuruluşlarımızın ve bankalarımızın yurtdışından kaynak bulması kolaylaştı. Çünkü faizler düştü. Bankaların dünya kadar sendikasyon kredileri var. Bunları çevirerek bugüne kadar geldik. Ama her zaman böyle olacak diye bir şey söz konusu değil. Bankacılık sektörünün değerlendirilmesi gerekiyor.

Rakamları ve gerçeği de göz önünde bulundurduğumuzda gelecek 10 yılda nasıl bir Türkiye görüyorsunuz?

2002 yılından önceki 30 yılda, Türkiye ekonomisinin ortalama olarak yüzde 3,5 büyüdüğünü görüyoruz. Türkiye ekonomisinin bu süreçte, ard arda iki yıl büyüme kaydettiğini de göremezsiniz. İnşili çıkışlı bir tablo var. Yani dışarıdan kaynak sağladığımızda büyümüş, sağlamadığımızda küçülmüşsünüz.

2002 yılından sonra, 2009 yılı hariç, Türkiye ekonomisi arka arkaya

düzenli bir biçimde büyümüştür. Ortalama büyüme oranı da yüzde beş idi. Bu da siyasi istikrarın çok önemli olduğunu gösteriyor. Türkiye, gelecek yıllarda iktisadi kalkınmasını düzgün bir şekilde devam ettirmek istiyorsa, ülkede mutlaka siyasi istikrar olmalıdır. Siyasi istikrar, Mayıs ayındaki Gezi Olayları'ndan etkilendi. Bu süreçte, Türkiye'nin risk oranı yükseldi. Yani biri size borç verdiğinde güvenmiyor. Başka birinden güvence istiyor, sigorta ettiriyor. 'Biraz para ver ben sigorta edeyim' diyorlar. Türkiye'nin Gezi Olayları'na kadar risk primleri çok düşüktü. Şimdi bu yüzde 2'den yüzde 4 e çıktı. Burada, siyasi istikrarın önemi ortaya çıkıyor. Bunun mesajı kongrede mutlaka verilmeli. Türkiye'de KOBİ'ler başlı başına bir problemdir. KOBİ'ler ayrı bir başlık olarak ele alınmalıdır. Türkiye artık değişti. Türkiye ekonomisi, artık ulusal bir ekonomi haline geldi. 30 sene önce 36 bin yerleşim birimi vardı. Bunların üçte birinde elektrik yoktu... Şimdi elektriği olmayan yer yok. Bugün Türkiye'de insanların yüzde 80'i şehirlerde yaşıyor. Köy nüfusu azaldı. Bunlar ulusal ekonominin bir parçasıdır. Türkiye ekonomisi değişiyor. Ve bu değişimde kongrenin önemli bir yeri vardır.

Bu sene kongre uluslararası statüye kavuşturuldu. Bu gerekli mi?

Yararlıdır. Geçtiğimiz yıllarda, ilk defa, Türkiye'nin birçok reyting kuruluşu tarafından notları yükseltildi. Birkaç kuruluş tarafından da yatırım yapılabilir seviyesine getirildi. Son 10 yılda dünyaya daha fazla entegre olduk. Dış ticaret hacmimiz çok büyüdü. 250 milyar dolar ithalatı, 150 milyar doların üzerinde ihracatı olan, 400 milyar dolarlık dış ticaret hacmi olan ülkeden bahsediyoruz. Bu rakamlar ülke ekonomisinin yarısının dışarı ile temas halinde olduğu anlamına geliyor. Artık sermaye, dünyanın her yerinde daha az engel ile seyahat edebiliyor. Türkiye, artık bu pazarın içindedir. Demek ki, dünya bizi gözetliyor. Bu kongrede, nereye gittiğimizi göreceksak bu yabancı kuruluşların da bunu bilmesi ve görmesi gerekiyor. Dinlemesi ve bizleri daha iyi tanımaları açısından iyidir. Buradan çıkan sonuçları yabancı farklı dillerde basıp dünyaya dağıtmalıyız. Bunlar ticaret ataşeliklerimizden tutun da üyesi olduğumuz bütün uluslararası kuruluşlara aracılığıyla olabilir. Bu Türkiye'nin daha iyi tanınmasını sağlayacaktır. Zamanında bilgilendirirsek, zamanında not artırımı da yaparlar.

Kamu etkinliğini azaltmalı mı?

Hayır. İktisat Kongresi bu yapıyla kalmalı. Kimliğini korumalı ve sulandırılmamalı. Daha önceden gelen format korunmalı ve uluslararası nitelik devam ettirilmeli. Türkiye artık dünya ile daha fazla temas ediyor. Bunu

yapmak zorundayız. Temel stratejileri korumak zorundayız.

Rakamları ve Türkiye'nin gerçeklerini de göz önünde bulundurduğumuzda siz Türkiye'nin kendisi için belirlediği 2023 hedeflerine ulaşabileceğini düşünüyor musunuz?

Çaba olması çok güzel... Temennim olması ama tahminim öyle değil. Burada 10. olmak önemli değil. Türkiye, belirlenen istikametinde yol olmaya devam etmeli.

Ekleme istedikleriniz...

Altyapı yatırımları çok önemli. Sonbaharda Eskişehir-İstanbul Tren Hattı açılırsa, Ankara-İstanbul hızlı treninin devreye girmesi tamamlanmış olacak. Bu da bence, çok heyecan verici. Türkiye altyapı yatırımlarını hızla tamamlıyor. Artık, bunun geri dönüşlerini almaya başlayacak. Yol ağlarımızı tamamladık. Bütün bunlar yatırım iklimi oluşturuyor. Bu da, yerli ve yabancı sermaye için cazibe merkezi olmasını sağlıyor. Ayrıca barış süreci de doğru yönetilmeli.

2004 yılından bugüne kadar ev ödevimizi fazlasıyla yerine getirdik, bundan sonraki süreçte, siyasi istikrarın sağlanması halinde, asıl meyveleri toplamaya başlayacağız gerek yerli gerek yabancı sermaye açısından. Bu kongrede, özellikle 2023 hedeflerine yönelik çalışmalara odaklanmalıyız... ●

DENİZ TİCARET ODASI
İZMİR ŞUBESİ

İzmir'de hayat denizdir...

Prof. Dr. Seyfullah ÇEVİK

GEDİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ

1923'te yakılan ışık 2023'ü aydınlatacak

Yeni dünya düzeninde olacağımız yeri tayin edeceğimiz bu kongre, İzmir'in de geleceğini şekillendirecek. EXPO 2020 oylamasından kısa süre önce düzenleneceği için yurtdışından yakından takip edilecek.

Beşinci Uluslararası İzmir İktisat Kongresi'ni

anlayabilmek, önemini anlatabilmek ve ne kazanımlar sağlayabileceğini görebilmek için 1923'ten günümüze tarih sayfalarında yolculuk yapmak gerekir.

Geçmişin geleceğin habercisi olduğu gerçeğinden hareketle o yıllara uzandığımızda, İzmir'in yerini ve Atatürk'ün öngörü gücünü de görebiliriz.

Ulu Önder, savaştan yeni çıkmış Anadolu'nun özgürlüğünü tam olarak ilan edebilmesinin ve demokrasiye geçilebilmesinin iktisadi özgürlükle mümkün olabileceğinin farkındaydı. Saltanatın süreceğinin zannedildiği bir ortamda Cumhuriyet'i kurabilmenin yolu, önce milli ekonomiyi kurmaktan geçiyordu. 17 Şubat 1923'te başlayan Birinci İzmir İktisat Kongresi, Türkiye Cumhuriyeti'nin adeta doğum sancısıydı. İşgalin 9 Eylül 1922'de son bulduğu İzmir'in, iktisadi özgürlüğün ilan edileceği yer olarak da bizzat Mustafa Kemal tarafından seçilmesi tesadüf değildi.

Anadolu'nun en batısında yer alan bu şehir, çağlar boyunca ticaretin üssü olmuştu. Limanı sayesinde Doğu, Anadolu ve Batı arasında ticaret köprüsü kurmuş, kültürler arasında da diyalog zemini oluşturmuştu.

Türkiye ekonomisinin temel taşlarının döşenip, milli iktisadımızın rotası tayin edilirken, İzmir'in bu tecrübesinden yararlanılmıyordu.

Atatürk'ün haklılığı, Cumhuriyet'in ilk 10 yılındaki olağanüstü büyüme hızıyla kendini gösterdi.

Varını yoğunu İstiklal Savaşı'nda harcamış bu millet, o tarihi toplantıda alınan kararlarla adeta küllerinden doğdu. Saltanattan cumhuriyete geçiş de bu sayede daha az sancılı gerçekleşti. Bugün ülkemizde ağır sanayi varsa bunu o kongreye borçluyuz.

Başta Ulu Önder olmak üzere emeği geçenlerin ruhları şad olsun...

Türkiye ekonomisinin bugünlere gelmesinde bir diğer büyük adım ise 1981'deki İkinci İzmir İktisat Kongresi'ydı. Darbelerle sekteye uğramış demokrasimizle birlikte kan kaybeden ekonomimize yeni çıkış yolları bu kongrede çizildi. Raportör olarak görev aldığım oturumlarda, 24 Ocak 1980 kararlarının nasıl uygulanacağı konuşuldu, dünyaya açılma hedefinde birleşildi.

Serbest bölgelerin kurulması fikri de ilk kez gündeme getirildi ve en büyüğü İzmir'deki Ege Serbest Bölge olmak üzere 19 serbest bölgenin temelleri o günlerde işte böyle atılmış oldu.

Özetle, himaye edilen bir ekonomiden dışa açılan ekonomiye bu kongre sayesinde geçildi.

1980'li yıllarda merhum Turgut Özal'ın öncülüğünde liberalleşmenin olumlu etkileri görüldü. 1990'lı yıllarda siyasi istikrarsızlıklar yüzünden süreç sekteye uğradı. 2000'lere geldiğimizde ise Ak Parti dönemiyle birlikte 1980'de amaçlananlar tek tek gerçekleşti, o

günün meyveleri toplandı. Türkiye bugün dünyanın iktisadi devler ligine girmeyi zorluyorsa, birinci ve ikinci kongreler sayesinde.

Keşke 3'üncü ve 4'üncüde de benzer etki ortaya çıksaydı ancak olmadı. Neyse ki şimdi önümüzde bir fırsat daha var. İzmir İktisat Kongresi 5'inci kez ve uluslararası çapta yapılacak. Yine büyük hedeflerin hayalinin kurulduğu bir dönemde gerçekleşecek. Cumhuriyet'in 100'üncü yılı olan 2023'teki Türkiye'nin heyecanını paylaşıyoruz bir süredir. Teknoloji üreten, buluşlarıyla insanlığa yön veren, dünyanın ilk 10 ekonomisi arasına girmiş, yaşayanları daha mutlu ve refah bir ülke düşlerimizi süslüyor.

1923'te çıktığımız muasır medeniyet yolculuğunun tarihi bir dönemecindedeyiz. Önümüzdeki kongrede, 2023 hedeflerine taşıyabilecek önemde ve güçte kararlar almamız.

Türkiye ekonomisinin dünyada yerini en üst sıralara taşıması ve gücünü sağlamlaştırması için bu fırsatı iyi değerlendirmeliyiz. Yeni dünya düzeninde olacağımız yeri tayin edeceğimiz bu kongre, İzmir'in de geleceğini şekillendirecek. EXPO 2020 oylamasından kısa süre önce düzenleneceği için yurtdışından yakından takip edilecek. Üç gün boyunca konuşulacaklar, geleceğe dönük hedefler ve planlar, EXPO'nun İzmir'e mi yoksa rakiplerden birine mi gideceğinde belki de karar verici rol üstlenecek.

Bu bağlamda, 5'inci Uluslararası İzmir İktisat Kongresi'nin ülkemize ve İzmirimize yeni kazanımlar getirmesini temenni ediyorum.

1923'te İzmir'den yakılan ışığın 2023'ü aydınlatacağına, Türkiye'nin giderek güçlenen ekonomisiyle yarınlara daha sağlam bakacağına da yürekten inanıyorum. ●

Prof. Dr. Sabri TEKİR

İzmir Üniversitesi İİBF Dekanı

5. Uluslararası İzmir İktisat Kongresi ve Türkiye

İlk kongreden günümüze Türk ekonomisinde çok önemli gelişmeler ve değişimler yaşandı. Türkiye dünyanın yükselen ekonomileri arasındadır ve GSYH bakımından 16. sırada ve G-20'ler arasındadır. Dünyanın her tarafı ile ihracat ve ithalat ilişkisinde olan rekabet gücü yüksek gelişmiş bir özel sektörü vardır.

1923 yılında yapılan, daha sonra değişik zamanlarda gerçekleştirilen İzmir İktisat Kongreleri Türkiye'nin ekonomik ve siyasi hayatına yön veren önemli etkinlikler olmuştur. Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde toplanan birinci İzmir İktisat Kongresi kararları 1933 yılına kadar cumhuriyetin ilk ekonomik yapılanmasının temel ilkelerini oluşturmuştur. İşçi, çiftçi, tüccar ve sanayicilerden 1135 delegenin katıldığı İzmir İktisat Kongresi'nde alınmış kararlar Türkiye Cumhuriyeti için Misak-ı İktisadi olarak kabul edilmiştir. Bu kararlara göre, devlet ekonomik güce sahip kılınacak, özel sektör devlet tarafından desteklenecek, bu desteği sağlamak amaçlı devlet bankaları kurulacak, küçük sanayi işletmeciliğinden rekabet gücü yüksek büyük sanayi işletmeciliğine geçilecek, sanayileşme de buna göre dizayn edilecek, yabancı tekellerden kaçınılacaktır. Ayrıca, gerekli ulaşım altyapısı için demiryolları ağı genişletilecektir. Dönemin şartlarına göre önemli bir adım olarak çalışanlara sendika hakkı da tanınacaktır.

1929 yılında Avrupa ve ABD'de başlayan, daha sonra tüm dünyayı etkisi altına alan Dünya Ekonomik Bunalımı, Türkiye'yi de etkilemiş, ekonomide kamu müdahaleciliği ve devlet teşebbüsleri öncülüğünde ekonomik kalkınma modeli benimsenmesine neden olmuştur. Bu model, 24 Ocak kararları ve sonrasında etkisini önemli ölçüde yitirmişse de günümüze kadar süregelen bir model olmuştur. Cumhuriyetin ilanından kısa süre önce toplanan İzmir İktisat Kongresi, aradan tam 90 yıl geçtikten sonra, yine

İzmir'de toplanıyor. 2013 yılında DPT öncülüğünde ve hükümetin desteğinde gerçekleştirilecek İzmir İktisat Kongresi bu kez uluslararası nitelikte olacak. Bir devlet organizasyonu şeklinde düzenlenen kongre yerli ve yabancı ekonomistlerin Türkiye ekonomisinin durumunu ve geleceğini tartışacakları bir forum niteliğinde olacak.

İlk kongreden günümüze Türk ekonomisinde çok önemli gelişmeler ve değişimler yaşandı. Türkiye dünyanın yükselen ekonomileri arasındadır ve GSYH bakımından 16. sırada ve G-20'ler arasındadır. Dünyanın her tarafı ile ihracat ve ithalat ilişkisinde olan rekabet gücü yüksek gelişmiş bir özel sektörü vardır. Asya, Avrasya, Avrupa ve Afrika kıtalarının tom ortasında, her tarafa kolaylıkla ulaşılabilir çok önemli stratejik bir konuma sahiptir ve bu konumu ekonomik ve siyasi açılımlar bakımından son derece uygun şart-

lar oluşturmaktadır. Dünyada ideolojik ayrışmaların hafiflemesi, yerine küresel değerlerin yerleşmeye başlaması, günümüzde Türkiye'nin önüne çok değerli ekonomik ve politik açılım fırsatları koymaktadır. Ekonomik potansiyeli, yetişmiş insan gücü ve genç nüfusu, uluslararası ticaret ve mutaahtlık hizmetlerinde deneyimli özel sektörü ve sahip olduğu stratejik konumu Türkiye'nin gelecek on yıllık dönemde dünyanın gelişmiş ilk on ülkesi arasına girmesi imkanını da sunmaktadır. Bu şartlarda kongrenin başarılı olacağı, tıpkı ilk kongrede olduğu gibi tarihe geçecek bir önemde olacağından kuşku yoktur. Ancak, kongre sonuçlarının Türkiye için ekonomik ve sosyal açıdan verimli olmasını sağlayacak bir kaç noktayı hatırlatmak isteriz. Kongrede sunulan tebliğler ve diğer dokümanlar politika belirleyiciler tarafından dikkatle değerlendirilmelidir. Bu amaçla DPT'de bir değerlendirme komisyonu kurulmalı ve politik kararlara dönüştürülmesi uygun ve değerli görülen görüş ve teklifler tespit edilmelidir. Bu görüş ve tekliflerin gerektiğinde Kalkınma Planlarına yansıtılması sağlanmalıdır. Aksi takdirde, 1980'lerin başında yine devlet organizasyonu olarak yapılan İzmir İktisat Kongresi dokümanlarında olduğu gibi, sadece akademik çalışmalar için kullanılan zengin ve değerli bilgiler içeren dokümanlar olarak kalacaktır.

5. Uluslararası İzmir İktisat Kongresinin tıpkı birincisi gibi hem İzmir, hem Türkiye için tarihe düşürülecek şerefli bir sayfa olacağına inanıyorum. Ülkemiz için hayırlı sonuçlar doğurmasını diliyorum. ●

Vefa Reşat Moral

Avukat, LL.M (Galatasaray Üniversitesi),
Moral Hukuk Bürosu Yönetici Ortağı
EGİAD 12. Dönem Yönetim Kurulu Üyesi

Uyuşmazlığın Taraflarca Çözümü **Arabuluculuk**

Arabuluculuk genellikle, ilki bir ön görüşme ve ikincisi asıl arabuluculuk toplantısı olan iki toplantıdan oluşur. Arabuluculuk usulünün belirlendiği ön görüşme toplantısına, tarafların avukatlarıyla birlikte katılması yararlı olacaktır.

Ülkemizde ticari ve medeni hayatın Tarafları, günümüzde herhangi bir konu üzerinde uyuşmazlığa düştiklerinde, ki bu uyuşmazlık genel olarak Taraflar arasındaki derin bir anlaşmazlıktan doğabilmektedir, uyuşmazlığı Mahkemelerimizin efektif olarak ne denli çözebildiklerine dair güven problemi yaşamaktadır. Bu bunalımın sebeplerinden bir tanesi **“zamansal öngörülemezlik”**, diğeri **“yargılama giderleri”**, en önemlisi de uyuşmazlık çözümlendiğinde çözümün uyuşmazlığın başlangıcında olduğu kadar faydalı ve verimli olup olmadığıdır. Diğer bir ifade ile uyuşmazlığın kazananının dahi aslında kaybettiğidir. Adli makamların iş yoğunluğu ve personel eksikliği zaman yönetimini, yargılama giderleri maliyet fayda endeksini etkilemekte; manevi yıpranma, para birimlerinin değer değişiklikleri ve ticari fırsat kayıpları ile birleştiğinde alternatif ve akılcı yollar üretmek kaçınılmaz hale gelmiştir. Alternatif uyuşmazlık çözümü (*Alternative Dispute Resolution, ADR*), tarafların yasal haklarının belirlenmesi yerine sorunlarının (anlaşmazlıkların) çözümü üzerine yoğunlaşan ve karşılıklı anlaşmaya vararak (uzlaşmak)

suretiyle uyuşmazlığı tarafların bizzat çözmelerine yardımcı olmayı amaçlayan yollara verilen genel isimdir. Bu yollarda, tarafların iradesi doğrultusunda haklarını esas alarak, bağlayıcı karar veren bir otorite bulunmaz. Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemlerinden biri de arabuluculuktur. Arabuluculuk, günümüzde dostane yollarla uyuşmazlık çözüm yöntemleri içinde en yaygın olarak bilinen ve uygulanan yöntemlerinden bir tanesidir. UNDP bünyesinde desteklenen Uluslararası Arabuluculuk Enstitüsüne göre **“Arabuluculuk, güvenilir bir yansız kişi tarafından kolaylaştırılan odayaşmadır.”** Günümüzde gerçek ve tüzel kişiler, idari makamlar ve mahkemelerce öncelikle tercih edilmektedir. Ayrıca arabuluculuk, “Katılımcıların, tamamen özgür iradeleri çerçevesinde tayin ettikleri tarafsız bir ya da daha fazla kişinin yardımıyla, gereksinimlerine uygun seçenekler geliştirmek, alternatifler üretmek ve karşılıklı mutabakata dayalı bir anlaşmaya varmak amacıyla ihtilafı konuları sistematik olarak birbirinden ayırdıkları bir usul” şeklinde de tanımlanmaktadır. Arabuluculukta, tahkim ve dava

yolundan farklı olarak taraflar nihai anlaşma yapılmaya kadar süreç üzerindeki hakimiyetini bir uzman destek ve gözetiminde sürdürürler. Keza Taraflar arabuluculuk yoluna diledikleri zaman başvurabilecekleri gibi arabuluculuktan sonuç alamayacaklarını anladıklarında diledikleri anda bu yöntemden vazgeçebilirler. Diğer bir ifade ile irade odaklı bir mekanizmadır, Arabuluculuk. Bu çalışmada okuyucuları, hukuk terminolojisi ile yormadan ülkemizde çok yeni olan arabuluculuk kavramı hakkında paylaşımında bulunmanın güncel ışık tutmak adına faydalı olabileceğini düşündük. 50. senesini doldurduğumuz AB ile uyum süreci içerisinde sabırla ilerleyen ülkemiz, 2012 yılında yeni bir hukuk usulü kavramı olarak giren Arabuluculuk ile tanışmıştır. UNDP ile Adalet Bakanlığı'nın işbirliği sonunda 07.06.2012 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanan Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu (*“Kanun”*), yukarıda kavramı kısaca tanıtilen hukuk uyuşmazlığı çözüm mekanizmasını düzenleyerek bu müesseseyi ticari hayatımız ile buluşturmuştur. Kural olarak Arabuluculuk, “yabancılık unsuru taşıyanlar da dahil ilgili

tarafının üzerinde serbestçe tasarruf edebildikleri iş ve işlemlerden doğan uyuşmazlıkların” çözümünde uygulanır. Diğer bir ifade ile Arabuluculuk, Devlet veya resmi makamların hüküm, onay, tescil gibi müdahalelerini gerektirir konu ve uyuşmazlıklarda uygulanamaz. Örneğin; Taraflar arasındaki ticari veya ticari olmayan alacak uyuşmazlıkları, personel ve işveren uyuşmazlıkları, özel hukuk kişileri arasında ticari nitelikli Sözleşmelerden doğan uyuşmazlıklar, maddi ve/veya manevi zarar ve tazminat uyuşmazlıkları, yasal mirasçılar arasındaki miras paylaşımı, kira bedeli uyuşmazlıkları, eşler arasında nafaka uyuşmazlıkları gibi uyuşmazlıklarda Arabuluculuk verimli şekilde uygulanabilir. Buna karşın, tapu iptali ve tescili, gayrimenkulün aynından doğan hakların kullanımı, boşanma gibi hakim müdahalesi gerektirir alanlarda ise Arabuluculuğa başvurulamayacaktır.

TEMEL PRENSİPLER:

Arabuluculuk yasal olarak tamamen iradi bir kurumdur. Diğer bir ifade ile uyuşmazlığın Tarafları ancak birlikte karar verdiklerinde Arabuluculuğa başvurabilirler. Taraflar, Arabuluculuğa başvurmak, süreci devam ettirmek ve sonuçlandırmakta serbesttirler. Aynı şekilde arabuluculuğun artık sonuç vermeyeceğine kanaat getirdikleri anda, taraflardan birisi dahi bu yönde irade gösterir ise arabuluculuk sürecinden vazgeçebilirler. Uyuşmazlıktaki durum ve pozisyonları

ne olursa olsun (kusurlu, daha az kusurlu, alacaklı, borçlu gibi); Arabuluculuk sürecinde Taraflar birbirleriyle eşittir. Uyuşmazlık içeriğinde hak ve taleplerinin içeriği gözetilmeksizin Taraflar, arabuluculuk sürecinde tamamen eşit haklara sahiptirler. Dolayısı ile süreç boyunca gerçekleşen müzakerelerde, Taraflar bu eşitlik içerisinde feragatte bulunur, uzlaşmaya çalışır, beyanda bulunurlar. Arabuluculuk süreci gizlidir. Arabuluculuğu düzenleyen Kanun çerçevesinde taraflar, arabulucu ve arabuluculuğa katılanlar da dahil üçüncü kişilerin, uyuşmazlıkla ilgili olarak hukuk davası açıldığında yahut arabuluculuk faaliyetine katılma isteğini, uyuşmazlığın arabuluculuk ile sona erdirilmesi için taraflarca ileri sürülen görüş ve teklifleri, arabuluculuk faaliyeti esnasın-

da, taraflarca ileri sürülen öneriler veya herhangi bir vakia veya iddianın kabulünü ve sadece arabuluculuk faaliyeti dolayısıyla hazırlanan belgeleri delil olarak ileri süremeyeceği ve bunlar hakkında tanıklık yapamayacağı hükme bağlanmıştır. Diğer bir ifade ile yasal olarak teminat altına alındığı üzere arabuluculuk sürecinde kullanılan beyan, ifade, kabul, feragat ve deliller aksi taraflarca müştereken kararlaştırılmadıkça ilgili uyuşmazlığa ilişkin yargılama sürecinde kullanılamaz.

ARABULUCU KİMDİR?:

Arabulucu, asgari 5 sene kıdeme sahip hukukçular arasından, Adalet Bakanlığı nezdinde teşekkül etmiş Arabuluculuk Daire Başkanlığı'na bağlı sicilde kayıtlı, öngörülen asgari temel eğitimleri başarı ile tamamlamış, yazılı ve uygulamalı sınavları vermiş akabinde bu yetkinliğe erişen asgari bağımsız hukuk profesyonelleridir. Arabulucu, tamamladığı bilimsel eğitimleri, edindiği resmi yetki ve Tarafların kendisini ataması akabinde sistematik teknikler uygulayarak Taraflarla birlikte ve ayrı ayrı görüşmek ve müzakerelerde bulunmak amacıyla tarafları bir araya getirerek onların birbirlerini anlamalarını ve bu suretle çözümlerini kendilerinin üretmesini ve aralarında iletişim sürecinin kurulmasını sağlamaya çağılayan tarafsız üçüncü kişidir.

SÜREÇ NASIL YÜRÜTÜLÜR?:

Arabuluculuk çoğunlukla, tarafların doğrudan müzakerelerinin artık verimli

olmadığına veya tıkanıca karar vermeleriyle başlar. Arabulucu, yargılamadan farklı olarak bu süreçte karar veren kişi değildir. Hatta taraflara herhangi bir çözüm de önermez. Başarılı bir Arabuluculuk sürecinde taraflar, arabulucunun desteği ile uyuşmazlığı kendileri uzlaşarak çözerler. Arabulucu, tarafların aralarındaki asıl anlaşmazlığı ve menfaatlerini tespit ederek bu konularda tartışmalarını ve çözüm bulmalarını sağlar. Burada taraflar kendi çözümlerini kendileri üretirler ve bunu yaparken birbirlerini anlamaya çalışırlar. Usulen uyuşmazlık şayet yargılama sürecine intikal etmemişse Taraflardan biri arabuluculuğu ve hatta belirli bir arabulucuyu önerir. Her iki taraf da kabul ederse arabulucu seçilir; arabuluculuk süreci başlatılır. Uyuşmazlık şayet yargılamaya intikal etmiş ise; Mahkeme taraflara arabuluculuğa başvurmak üzere süre verebilir veya taraflar bunu mahkemeden talep edebilirler. Mahkeme her iki ihtimalde de tarafların arabuluculuğa başvurmalarına karar verirse; **bu süreçte yargılamayı tatil eder ve her iki taraf lehine de hak düşürücü süreler durur.**

Arabuluculuk genellikle, ilki bir ön görüşme ve ikincisi asıl arabuluculuk toplantısı olan iki toplantıdan oluşur. Arabuluculuk usulünün belirlendiği ön görüşme toplantısına, tarafların avukatlarıyla birlikte katılması yararlı olacaktır. Arabulucu, arabuluculuğun başında kısa bir giriş yaparak tarafları karşılar ve tarafların bu işten neler bekleyebileceğini özetler. Neden başvurduklarını sorar ve hikayenin anlatılması konusunda tarafların müzakere edecekleri hususları belirler. Bu ilk resmi toplantıda

arabulucu, arabuluculuk sürecini izah eder ve tarafları, durumları hakkında genel bir açıklama yapmaya davet eder. Taraflar bu açıklamalarıyla arabulucuyu aydınlattıkları gibi belki de ilk defa, diğer tarafın taleplerini tam olarak dinleme fırsatını bulurlar. Arabulucu tarafları dikkatle dinler; uzlaşmayı kolaylaştıracak bir ortam oluşturmaya çalışır ve kendisinin ya da diğer tarafın daha fazla bilgilmesini sağlayacak sistematik bazı sorular sorar.

İkinci toplantı olarak zikredilen toplantının 1 toplantıdan ibaret olmadığını altını çizmek gerekir. Arabulucu bazen, taraflarla özel toplantı yapmak için ortak toplantılara ara verebilir. Ortak toplantıda belirli uzlaşma seçenekleri ortaya çıkar veya taraflar birlikte iken uyuşmazlık körüklenerek hale gelirse arabulucu taraflarla yalnız gerçekleştireceği özel toplantıları başlatır. Arabuluculuk, anlaşmaya varmak için gerektiği kadar sürdürülür. Taraflar, anlaşmaya vardığında, anlaşmanın koşullarının gözden geçirilmesi ve yazılı hale getirilmesi için çoğunlukla tekrar bir araya gelirler. Şayet süreç sonunda Taraflar arasında uyuşmazlığın ve çoğu zaman anlaşmazlığın sonlandırılması hususunda anlaşma zemini oluşur ise Anlaşmanın mutlaka yazılı hale getirilmesi yasal zorunluluk ve tarafları koruyucu bir süreçtir ve anlaşma tutanağı arabuluculuk toplantıları bitmeden önce imzalanmalıdır. Böylece taraflar, arabuluculuğu, uygulanabilecek bir anlaşmayla sonuçlandırmış ve bundan da önemlisi, kendileri için üçüncü kişinin (*hakim veya hakemin*) vereceği karardan daha uygun bir sonuca ulaşmış olabilirler. Anlaşmanın sonunda Arabulucu tarafından

hazırlanan bir Sulh Protokolü ile Taraflar sürecin sonundaki anlaşmalarını arabulucunun katılımı ile yazıya dökerler.

Arabuluculuk sürecinin, anlaşma yolu ile sonra ermesinde Taraflarca karşılıklı imzalanan bir Protokol haricinde Taraflara sağlayabileceği katkı Tarafları oldukça tatmin edecek cinstendir. Yasal olarak Arabuluculuk sürecinde Tarafların anlaşarak oluşturdukları Sulh Protokolü (*Anlaşma Tutanağı*), Arabulucu onayı ve Mahkemenin bu tutanak üzerinde uygulayacağı bir **"icra edilebilirlik şerhi"** ile ilam niteliğinde bir belge olarak icra edilebilir bir kuvvete bürünür. Buna göre taraflardan birisi anlaşma konusunu ifa etmez ise diğer taraf icra edilebilirlik şerhi olan bir tutanağın gereklerini icra yolu ile talep edebilecektir.

Diğer yandan Taraflar arasındaki süreci yöneten Arabulucuların yetkilerini kanundan alması ancak devlet tarafından denetime tabi tutulması da sürecin güvenliğinin teminatını oluşturmaktadır.

Sonuç itibarıyla kavram olarak ticari hayatımıza çok yeni olan Arabuluculuk Müessesesi, Taraflara sağlayacağı;

- irade serbestisi,
- eşitlik,
- ifade özgürlüğü ve anlaşamama durumunda bu özgürlüğün aleyhinde kullanılmamasının rahatlığı,
- uyuşmazlıktan ziyade anlaşmazlığını çözerek ileride karşı tarafla ilişkilerini sürdürme ihtimali;

gibi avantajlar ile Taraflara sağlıklı, seri ve adil hukuki çözümler vaad etmektedir. ●

ERMAZLINE

"LÜKS OTOMOBİLDE KURUMSAL ÇİZGİ"

AKÇAY CADDESİ, NO:32, GAZİEMİR/İZMİR

TEL: 0232 - 254 66 66

GSM: 0532 - 409 96 83

SIFIR SATIŞ • İKİNCİ EL SATIŞ • TAKAS DESTEĞİ • NAKİT ALIM

SİGORTA İŞLEMLERİ • KREDİ İMKANLARI • KONSİNYE DESTEĞİ

Doç. Dr. Ergüder CAN
İZKA Genel Sekreteri

EXPO Yarışında Son Dönemeç

İzmir'in organizasyonu alması halinde Doğu Akdeniz Bölgesi'nde düzenlenecek ilk EXPO'ya imza atacak olmasının ve "Doğu'nun en batısı, Batı'nın en doğusu" olarak anılan kentin kültürlerarası eşsiz bir köprü özelliği taşımasının bu inançta payı çok büyük.

İzmir tatlı bir heyecan yaşıyor.

Uzun yıllara dayanan titiz bir planlamanın, vizyon sahibi bir çalışmanın karşılığının alınmasına sayılı günler kaldı.

"Daha İyi Bir Dünya İçin Yeni Yollar / Herkes İçin Sağlık" temasıyla EXPO 2020'yi düzenlemeye talip olan İzmir'de yaşayan herkes, Kasım ayında Paris'te yapılacak tarihi oylama öncesinde mutlu sona ulaşılacağına yürekten inanıyor. Ve bu inanç hayli sağlam temeller üzerine oturuyor. İzmir'in organizasyonu alması halinde Doğu Akdeniz Bölgesi'nde düzenlenecek ilk EXPO'ya imza atacak olmasının ve "Doğu'nun en batısı, Batı'nın en doğusu" olarak anılan kentin kültürlerarası eşsiz bir köprü özelliği taşımasının bu inançta payı çok büyük.

İzmir ayrıca, tarihi, doğası ve coğrafi konumuyla da öne çıkıyor... 8.500 yıllık geçmişi, eşsiz doğası, yılın or-

talama 300 güneşli gün sunan iklimi, üç saatlik uçuş mesafesinde üç farklı kıtada 48 ülkeye ve 1,5 milyar nüfusa erişim imkânı sunması, İzmir'i rakipleriyle kıyaslanamayacak bir noktaya yükseltiyor.

Her beş yılda farklı bir ülke kentinde düzenlenen ve altı ay boyunca devam eden EXPO, dünyanın en köklü, en büyük uluslararası etkinliklerinin başında geliyor. Bu nedenle düzenleneceği ülkenin geçmişi, ulaşılabilirliği ve nüfusu büyük önem taşıyor. Genç ve dinamik nüfusuyla hem Türkiye, hem de İzmir bu açıdan çok cazip bir adres. En az 120 ülkenin katılacağı, 50 milyar doları bulan yatırımın yapılacağı, 35 milyon ziyaretçinin iştirak edeceği EXPO 2020 için İzmir'i cazip kılan bir diğer özellik, bugüne kadar yapılmış en çevreci organizasyonu vaat etmesi.

İzmir, EXPO 2020'yle birlikte, kentin hemen yanı başındaki İnciraltı'nda,

Avrupa'nın en büyük yeşil alanına kavuşacak. Bu yarışa, "Daha İyi Bir Dünya İçin Yeni Yollar / Herkes İçin Sağlık" temasıyla talip olan kent, daha şimdiden büyük yol kat etti aslında... EXPO'ya aday olunan ilk günden bu yana İzmir'de sağlıkla ilgili tam 70 proje hayata geçirildi. İzmir'i Doğu Akdeniz'in yanı sıra, Balkanlar'dan Kafkaslar'a kadar uzanan coğrafyanın sağlık üssü haline getirmeyi hedefleyen yatırımlar, devlet destekli olarak aralıksız sürdürülüyor.

Çünkü Türkiye, İzmir'in EXPO 2020 adaylığını bir ülke meselesi olarak kabul ettiğini daha ilk günden en güçlü şekilde ilan etti. Devletimiz, hükümetimiz, yerel yöneticiler, sivil toplum kuruluşları ve izmirliiler tek bir amaç için güç birliği yaptı.

Artık son viraja girildi. Hedef, bu amansız yarışın sonunda kazanan kent olmak. İzmir bunu başarmak için her şeye fazlasıyla sahip. ●

2014'TE BULUŞMAK ÜZERE
SEE YOU NEXT YEAR

Sanal
Yapı Fuarı - Turkeybuild
ile 365 Gün Fuar
www.yapifuari.com.tr/sanalyapifuari

37. TURKEYBUILD

YAPI FUARI İSTANBUL

YAPI, İNŞAAT MALZEMELERİ VE TEKNOLOJİLERİ
BUILDING CONSTRUCTION MATERIALS AND TECHNOLOGIES TRADE EXHIBITION

6 - 10 MAYIS / MAY 2014

Salı - Cumartesi / Tuesday - Saturday

TÜYAP - BÜYÜKÇEKMECE

www.yapifuari.com.tr | www.turkeybuild.com.tr

YEM FUAR
EXHIBITIONS

E-Devlet Yolunda Yeni Bir Adım, E-Fatura

E-fatura uygulaması gelişmiş birçok ülkede başarı ile yürütülmekte. Ülkemizde halen düzenlenen E-fatura hacmi binde 5'ler seviyesinde iken 2013 yılı sonu itibariyle AB ülkeleri ortalamasının % 33 seviyesinde gerçekleşmesi bekleniyor. Dünya genelinde ise e-fatura kullanımının 2013 yılında % 5'i aşacağı tahmin ediliyor.

Levent GENCYÜREK
Atlas YMM

Çok değil bundan 4-5 yıl önce posta veya kurye yoluyla fatura göndermenin tarihe karışacağı ve mükelleflerin birbirileri ile elektronik ortamda faturalaşacağına ilişkin görüşleri bırakın ticari hayatın içindeki aktörlere, meslek mensuplarına bile kabul ettirmek zordu. Ama geldiğimiz noktada, E- fatura uygulamasına, hali hazırda yararlanılan 636 şirkete ek olarak 30 bine yakın gerçek ve tüzel kişi mükellefin geçmesi beklenmekte. Öncelikle sistemin nasıl işleyeceğine bakalım sonra da bazı önemli sorunlara ve çözüm yollarına değinelim. Öncelikle, E-fatura Gelir İdaresi Başkanlığı'nın belirlediği şartlara uygun olan ve elektronik belge biçiminde oluşturulmuş faturayı ifade ediyor. Vergi Usul Kanunu ile belirlenmiş bilgilerin tümünü taşıyan ve kâğıt fatura ile aynı hukuki niteliklere sahip bir belge olmakla birlikte kâğıt fatura

gibi fiziki bir teslim ile karşı tarafa ulaştırılmak yerine elektronik ortamda gönderiliyor.

E-fatura uygulaması gelişmiş birçok ülkede başarı ile yürütülmekte. Ülkemizde halen düzenlenen E-fatura hacmi binde 5'ler seviyesinde iken 2013 yılı sonu itibariyle AB ülkeleri ortalamasının % 33 seviyesinde gerçekleşmesi bekleniyor. Dünya genelinde ise e-fatura kullanımının 2013 yılında % 5'i aşacağı tahmin ediliyor.

E- fatura firmaların kendi aralarındaki kâğıt faturalaşma süreçlerinden kaynaklanan problemleri ortadan kaldırdığı gibi firmalara çok sayıda maliyet avantajı sunmakta. Sadece baskı, yazdırma, posta ve arşiv maliyetleri bile göz önüne alındığında ortaya çıkacak tasarrufun önemli boyutta olduğu açık. E-Fatura düzenlemenin satıcı için kâğıt faturaya göre % 57, alıcı için ise % 62 daha fazla tasarruf

sağladığı göz önüne alındığında şirketlerin E-fatura için yapmış oldukları harcamaları 6 ay ila 1,5 yıl arasında amorti edecekleri ve sonuçta toplam cirolarının %2 si oranında bir tasarrufun söz konusu olduğu ifade edilmektedir. E-Faturayı devletin mükelleflere getirdiği yeni bir sorumluluk ve mali açıdan bir külfet olarak görmemek gerekiyor. Şirket bünyesinde sistemin kurulması ve E-Faturaya uygun bir elektronik alt yapının oluşturularak şirket personelinin buna uyum sağlaması sürecinin belli maliyetleri gerektirdiği bilinmektedir. Ancak, E-Faturanın şirkete başta nakit yönetimi, alacak ve borçların takibi, iç ve dış denetimin daha sağlıklı olması gibi sağlayacağı artılar göz önüne alındığında, bu uygulama şirketlerimize uzun vadede önemli avantajlar getirecek. Her şeyden önce, global piyasalarda rol almak ve yabancı sermayeli şirketlerle ortak iş

Nike+ Running Akıllı Telefon Uygulaması Değerlendirmesi

Bugüne kadar hiç koşmadıysanız ya da koşup bundan keyif almadıysanız Nike+ Running uygulamasıyla bunu yeniden denemenizi öneririm.

Nike İstanbul Koşusundan bir kare.

Birçok ülkedeki popüleritesine rağmen

ülkemizde bugüne kadar pek tercih edilmeyen bir spor olan koşu artık Türkiye’de de gün geçtikçe daha geniş kitleler tarafından benimsenmeye ve yayılmaya başladı. Bunun en somut örneğini ise 29 Eylül’de Nike firması

tarafından düzenlenen İstanbul koşusunda 10bin kişinin koşması olarak değerlendirebiliriz. Burada koşu sporunun ne kadar keyifli olduğundan ve faydalarından bahsedecek değilim.

Ancak bugüne kadar hiç koşmadıysanız ya da koşup bundan keyif almadıysanız Nike+

Running uygulamasıyla bunu yeniden denemenizi öneririm. Aslında uygulama dükanlarında fitness ve koşu için tasarlanmış birçok farklı akıllı telefon uygulaması var. Temel olarak birçoğu da birbiriyile hemen hemen aynı işlevlere sahipler. Ancak Nike’ın uygulamasının ön plana çıkmasının nedeni Nike’ın bilinen bir marka olması nedeniyle kullanıcı sayısının diğerlerine oranla daha fazla olması. Bu da size uygulamada birçok arkadaşınızı bularak onların antrenmanlarını görme fırsatı tanıyor. Bütün bunlar ise içinizdeki rekabet duygusunu ateşliyor ve kendinizi farkında bile olmadan daha çok spor yaparken buluveriyorsunuz.

Nike+ Running Uygulaması telefonunuzdaki GPS ve ivmeölçer teknolojilerini kullanarak koşu ya da yürüyüş aktivitelerinizi ölçebiliyor. Bu uygulamayı kullanabilmek için Apple Iphone, Apple Ipod ya da Android 2.3 OS ya da üzeri bir işletim sistemine sahip bir akıllı telefon sahibi olmanız gerekiyor.

Uygulama GPS sayesinde dış mekandaki hareketlerinizi tespit ederek kayıt altına alabiliyor. Nike+ Running uygulamasını diğer fitness uygulama-

larından farklı kılan en büyük özelliklerinden biri koşu bandı kullanıcılarının da bu eforlarını da kayıt altına alabilmesi. Böylece ister sokakta ister spor salonun da ya da evinizde spor yapın arka-

daşlarınızla rekabete devam edebiliyorsunuz. Uygulamayı açtığınızda sizi son derece net ve kolay kullanımı olan bir ekran karşılıyor. Bu ekranda bugüne kadar yapmış olduğunuz tüm koşularınızın toplam kaç kilometre olduğu, toplamda kaç koşu yaptığınız, ortalama temponuzu içeren istatistikleriniz yer alıyor.

Sol üstteki menü butonuna tıkladığınızda açılan menülerden geçmiş aktivitelerinizin aldığı sayfaya, arkadaşlarınıza, yarışlarına, ayarlarınıza ve Nike mağazasına yönlendirilebileceğiniz butonlar mevcut. Nike koşunuza başladıktan sonra da sizi motive tutmak için şık bir detay düşünmüş. Koşunuz başladığında Facebook profilinizde koşuya çıktığınızı belirten bir mesaj gözüküyor ve Facebook’taki arkadaşlarınız bu mesajı beğenirken kulaklığınızdan alkışlar ve tezahüratlar duyuyorsunuz. Bunun yanı sıra zaman zaman toplam kaç kilometre koştuğunuz, tempunuz ve koşu sürenizle ilgili bilgilendirmeleri kulaklığınızdan duyarak koşunuzla ilgili detay alabiliyorsunuz. Uygulamayla koştuğunuz sürece telefonunuzdaki müzikleri dinleyebiliyorsunuz. Temponuzla uygun çalma listenizi de oluşturarak müzikle bedeninizi bütünleştirme imkanını yakaluyorsunuz. Powersong özelliği sayesinde sizi en fazla motive eden, performansınızı tavan yaptıran şarkıyı önceden uygulamaya kaydederek koşunuzda patlama yaşamak istediğiniz anda Powersong butonuna basarak derhal bu şarkıyı dinleyebiliyorsunuz.

Özellikle zorlandığınız anlarda Powersong ile yapabildiklerinize kendiniz bile şaşırabilirsiniz.

Aktivitenizi sonlandırdıktan sonrası belki de bu uygulamanın en sevdiğim yanı olabilir. Antrenmanınıza ilişkin her türlü detayı görebileceğiniz bir ekranda eğer o güne kadar ki en iyi rekorlarınızdan birini kırdıysanız Nike’ın sponsorluğunu yapmakta olduğu ünlü sporcuların ağızından tebrik ediliyorsunuz. Bu gerçekten yorucu geçmiş bir antrenmandan sonra yaşadığınız tüm yorgunluğu hafifletirebiliyor. Yine koşu sonrasında koşunuzu nasıl bir zeminde yaptığınızı, hava koşullarını, hangi ayakkabınızla koştuğunuzu, koşunuz boyunca nasıl hissettiğinizi ve varsa diğer özel notlarınızı uygulamaya tanımlayabiliyor ve böylece kendinize bir koşu günlüğü oluşturmuş oluyorsunuz. Uygulama koşunuz boyunca kaydettiği tüm verileri nikeplus.nike.com adresindeki hesabınızla eşliyor. Böylece bilgisayarınızdan da koşunuzun tüm detaylarına erişebiliyor, kendinizi geliştirebileceğiniz noktalar hakkında çalışmalar yapabiliyorsunuz. Nike+ Running uygulamasına 2 ay kadar önce gelen yeni bir özellik ile arkadaş listenizdeki arkadaşlarınıza meydan okumalar yapabiliyorsunuz. Temel olarak yarışmanızın biteceği tarihi ve ulaşmayı hedeflediğiniz kilometreyi belirleyip arkadaşlarınızı bu yarışa davet ediyorsunuz. Daha sonra da herkes bu amaç uğruna koşarak madalyasını almaya çalışıyor. Uygulamada “oyunlaştırma” stratejisi oldukça başarıyla kurgulanmış ve sizi sürekli daha fazla koşmak için motive edecek herşey düşünülmüş. Her aşamanızda size bazı ödüller kazanıyorsunuz ve bu ödüller profilinizde gururla sergiliyorsunuz. Bu ödüller bir haftada kaç kez koştuğunuzdan, kaç ay üst üste koştuğunuza; kaç kıtada koştuğunuzdan, kaç spor ayakkabı eskittiğinize kadar onlarca çeşitten oluşuyor. İsminden de anlaşılacağı gibi bu sadece koşu için tasarlanmış bir uygulama olarak ön plana çıkıyor. Nike + Running bisiklet, yüzme veya diğer spor aktivitelerinizle ilgili bir bilgi ölçemiyor. Uygulama ücretsiz olarak indirilebiliyor ve ücretsiz bir uygulama için oldukça başarılı olduğunu söylemek mümkün. Eğer bu uygulamayı kullanıyorsanız ya da bu yazıyı okuduktan sonra kullanmaya karar verdiğinizden beri AliBarcin kullanıcı adıyla arkadaş olarak ekleyebilirsiniz. ●

İnovasyon Hakkında Temel Bilgiler

Dr. Selçuk KARAATA

Yaşar Üniversitesi Araştırma Uygulama
ve Geliştirme Merkezi (YAGEM)
AR-GE Uygulama Merkezi
Koordinatörü

Avrupa Birliği inovasyonu;

dönüştürme-transformasyon süreci sonunda ortaya konan, pazarlanabilir, yeni ya da geliştirilmiş ürün, yöntem ya da hizmettir biçiminde tanımlarken, OECD; bir fikri pazarlanabilir bir ürün ya da hizmete, yeni ya da geliştirilmiş bir imalat veya dağıtım yöntemine, ya da yeni bir toplumsal hizmete dönüştürmektir biçiminde tanımlamaktadır. Bu tanımlama inovasyonun kalkınma, büyüme ve rekabet gücü elde etmekte anahtar bir role sahip olduğunu ortaya koyar.

Bugünün hızlı ve zorlu rekabet koşulları yeni iş yapma modellerinin uygulanmasını gerektirmekte. Yeni bir modelin barındırması gereken unsurlar içinde; a. piyasanın ve müşterinin ihtiyaçlarını algılayabilme; b. ağ sistemleri (network) içinde bilgiye, yeteneklere ve fikirlere erişebilme; c. yeni fikirlerin ve yaratıcılığın uygulama alanları bularak yeni ve başarılı iş alanlarına dönüştürme süreci bulunmaktadır. Tüm bu unsurlara eşgüdüm içinde sahip olunması, bir işletmenin inovasyondan elde edeceği değeri yükseltir.

Başarılı yenilikçi firmaların sıklıkla gündeme taşıdığı dört adet soru olduğu bilinmektedir. İlk soru inovasyon sürecine nasıl başlandı, ikinci soru yeni fikirlerin kaynaklarının neler olduğu, üçüncü soru, bu fikirlerin hayata geçişini nasıl finanse edeceğinizdir. Dördüncü ve son soru ise inovasyonun içinde var olan riskin en düşük düzeye nasıl indirileceğidir. Bu sorulara bulunan yanıtlar, yanıtların karşılığında işletme için geliştirilen eylem planı, yenilikçiliğin şirket başarısı üzerindeki etkisini artıracaktır.

İnovasyona dair 6 adet yaklaşımdan söz etmek mümkündür. Bu yaklaşımlardan hangisinin seçileceği firmaların stratejik amaçlarına ve yönüne, firmanın yeteneklerine, piyasayı algılamasına ve riske girebileceği yatırım tutarının büyüklüğüne bağlı olarak değişir. **Hangi tür yeniliklerle karşı karşıyayız dendiğinde;**

- **Artımsal:** sürekli ürün ve süreç geliştirme;
- **Yeni tasarım:** katma değer sağlamak için tasarım ve müşterinin ihtiyaçlarına uyumlandırma;
- **Yeni iş modelleri:** bir ürünü bir hizmetin içinde konumlandırma;
- **İşlevselliği artırma:** yeni bir yazılımı kullanma;
- **Teknolojiye başvurma:** katma değer sağlamak için yeni teknolojileri kullanma;

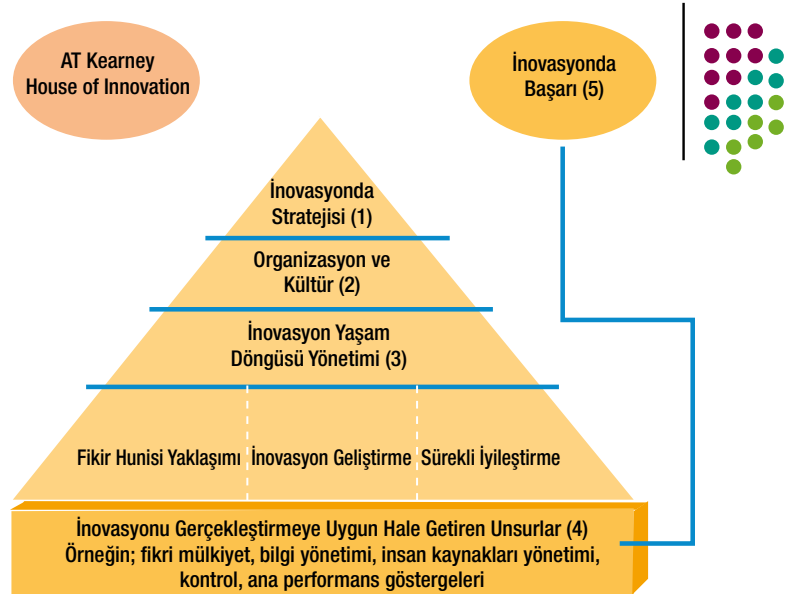
● **Atılımlar:** yeni bir teknolojiyi yaratma... gibi süreçler çıkmaktadır.

İlk üç seçenek piyasa, son üç seçenek ise teknolojinin dinamikleri ile şekillenir.

İnovasyonu sadece ürünlere ve teknolojilere indirgemek, inovasyondan elde edilecek olan başarının da sınırlandırılması anlamını taşır. Başarılı yenilikçi uygulamaların büyük bir bölümünün iş yapış süreçlerinde ve işletme yönetiminde gerçekleştiği görülür. Bu tip

yenilikler için yapılaş biçiminin, hizmetin sunum biçiminin değişimi anlamına gelir. Genellikle yönetim için yeni prensiplerin uygulanmasıyla hayata geçtiği görülür. Örnek uygulamalar arasında dışardan tedarik etme (*outsourcing*), işbirlikleri, merkezi yapıdan çıkarma ve çalışanlara yetki göçertmesi sayılabilir. İnovasyonda taktiklerin neler olabileceğine ilişkin bir inceleme yapıldığında; yenilikçi bir yapıya bürünmek isteyen işletmelerin iki taktiğe ihtiyacı olduğu ortaya çıkmaktadır. İlki ino-

Şekil: AT Kearney İnovasyon Modeli

vasyon yapabilmek için çalışanların motivasyonlarını artırmak, ikincisi çalışanların profesyonellik düzeylerini yükseltmek olarak tanımlanabilir. İşletmelerin düzenli bir biçimde neden yenilikçi ürün ve hizmetler ortaya koyamadıklarına dair araştırmalara bakıldığında; 6 adet engelin varlığı tespit edilmiştir. Üçü motivasyon, üçü inovasyonun uygulamaya alınmasına dair karşı karşıya kalınan zorluklar biçiminde tanımlanır.

AT Kearney adlı danışmanlık şirketinin bütünlük (*holistic*) yaklaşımına göre inovasyonun boyutları aşağıdaki parçalardan oluşmaktadır.

Inovasyon stratejisi, kapsama alanını-kapsamlılığını, ileriye doğru bir bakışı ve iletişimi. **Organizasyon ve kültür**, inovasyon için gerek duyulan sabır ve istekliliği, beraberinde yeni fikirlere açıklığı. **Inovasyon yaşam döngüsü yönetimi**, fikirden karlılığa geçiş aşamasını daha da hızlandırmayı, bunun için organizasyon içinde tüm kademeleri harekete geçirmeyi-hızlandırmayı, sürekli iyileştirme ile yaşam döngüsünü optimum-en doğru düzeyine ulaştırma. **Inovasyon yönetimi için ihtiyaç duyulan etmenler**, fikri mülkiyet haklarını, bilgiyi, insan kaynaklarını, kontrolü ve bilgi teknolojileri yönetimini.

Inovasyon yönetiminde başarı, inovasyon yapabilirliği izlemek ve ölçülebilmek adına doğru anahtar performans göstergelerini belirleye-

bilmeyi gerekli kılmakta, bu unsurları barındırma ihtiyacı duyulmaktadır.

AT Kearney tarafından yapılan, başarılı yenilikçi firmalar arasında yapılan çalışmada 10 adet başarı faktörü belirlenmiştir. Bunlar; **Inovasyon stratejisi** yukarıdan aşağıya yönetilmeli; inovasyon kurumsal stratejinin vazgeçilmez bileşeni olarak görülmalıdır. Inovasyon stratejisi ve onunla ilgili araştırma konularının yazılı olması ve operasyonel hedefler ile paralellik ortaya koyması gerekir. Kurum kültürünün yeni fikirlere açık olması gerekir. Bununla birlikte, projelerin sahiplerinin hassasiyetlerini koruyarak bazı projeleri de sonlandırmasını bilmeli, bu durumu kabul edebilecek yapıya sahip olmalıdır. Organizasyon iç ve dış kaynaklarla işbirliğine açık olmalı; değer zinciri içinde bu kaynakların sahip olduğu yetenekler hakkında net bir görüşe sahip olabilmelidir. Yaşam döngüsünün ilk aşaması olan fikir hunisi, proaktif bir biçimde ve anahtar performans göstergelerine dayanarak yönetilebilmelidir. Yaşam döngüsü yönetiminin takip eden aşaması kurumsal çapta standartlaşmayı sağlayabilmeli; süreç ve ürün teknolojilerinin yeniden kullanılabilmesini sağlamalıdır. Böylece bir ürünün kara geçiş aşaması hızlandırılmış olur. Yaşam döngüsü yönetiminin bir parçası olarak, hedefler-amaçlar net bir biçimde belirlenmiş olmalı, sıkıca

takip edilmeli, edinilen tecrübelerden öğrenme vazgeçilmez bir kurum kültürü yaklaşımı haline getirilmelidir. Inovasyon yönetimine dair performans izleyebilmek için sağlıklı kontrol mekanizmaları geliştirilebilmelidir. Yetenek yönetimi, performans yönetimi, ödüllendirme sistemleri ile ilgili olarak insan kaynakları yönetim araçlarının inovasyon kavramı ile içiçe geçmiş halde olması gerekir. Süreçleri basitleştirmek için web tabanlı bilişim teknolojilerinin kullanımı gerçekleştirilmelidir. Bu teknolojiler aynı zamanda bilgi akış hızını da artıracaktır.

İçinde bulunduğumuz dönemde, temel inovasyon yeteneğinin yeterli olmadığı izlenmekte; küresel iş dünyası bu temel yeteneklerin ötesinde inovasyon yeteneklerine ihtiyaç göstermekte. Bu gerçekten yola çıktığında profesyonel inovasyon yönetimi kavramı önem kazanmakta. Şirketler inovasyona daha sistematik bir biçimde yaklaşmak durumunda; bir bakıma inovasyona bir yönetim yaklaşımı olarak bakmak ihtiyacı ortaya çıkmakta. Inovasyon yönetimi sadece inovasyon yapmak anlamını taşımaz. Inovasyon yönetiminde en iyi uygulamalar dikkate alındığında başlangıçta bir inovasyon stratejisine ihtiyaç duyulduğu ortaya çıkmakta. Ardından inovasyon yapılması-inovasyon geliştirilmesi ve inovasyon hayat döngüsünün yönetiminin önem kazandığı görülür.

Bir organizasyonun inovasyon konusunda ciddi olması durumunda müşterisi, kullanıcısı ve piyasası ile sürekli ilişki içinde olması; başarılı yeni fikirleri ortaya koyabilmesi; çalışanlarını yenilikçi olmaya doğru yönlendirmesi gerekir. Yenilikçi olma yolunda hareket eden bir işletmenin yaratıcılığı, hesaplı ve öngörülebilir riski, girişimci ruhu ve genel olarak işletme, özel olarak da proje yönetim ilkelerini bir araya getirebilmesi gerekir. Bir işletmenin koşulları her zaman ince bir biçimde işlemesi, yaratıcılık ve özgürlük ile birlikte kontrol dengesini tutturulması gerekir. Özel olarak bu dengeyi sağlanabilmesi, inovasyon liderliğindeki sanatın göstergesi olacaktır. ●

ERHAN:OZUSTA

EXCLUSIVE JEWELERY

Adres: Plevne Bulvarı 18/B Alsancak - İZMİR

www.erhanozusta.com.tr

EGİAD Finansal Risk Yönetimi Projesi

EGİAD Finansal Risk Yönetimi Projesi'nin amacı, entegre risk yönetimi yapmaya imkan verecek ve gelişmeye açık bir kurumsal yapının temelini atmaktır. Finansal risklerin yönetiminin firma düzeyinde maliyeti yüksek olabilmektedir.

**Sezer Bozkuş
KAHYAOĞLU**
Finansal Risk
Yönetiminden Sorumlu
Yönetim Kurulu Üyesi

Küreselleşen dünya ekonomisi ve finansal piyasalardaki gelişmelerin, ülke ekonomilerinde şiddeti ve büyüklüğü artan etkiler yarattığı görülmektedir. Söz konusu etkilerin finansal piyasaların katılımcısı olmayan ekonomik karar birimleri üzerindeki sonuçlarıyla birlikte, yaşadığımız bu dönem bir farklılık göstermektedir. Bunun nedeni, finansal sektörün reel sektör üzerindeki ortaya çıkardığı etkilerin artmasıdır. Finansal piyasalarda yaşanan anlık gelişmeler, anlık karar almaları yol açarak portföylerde yeniden düzenlemelere neden olmaktadır. Söz konusu anlık kararlar finansal araçların fiyatları yoluyla makroekonomik bir gösterge olan döviz kurları ve faiz oranları üzerinde etkiler ortaya çıkarmaktadır. Bu durum döviz kuru ve faiz oranına göre üretime karar veren reel sektör için bir risk kaynağı olmaktadır. Bundan dolayı, reel sektör de finansal piyasalardaki anlık gelişmelere göre karar vermek zorunda kalmaktadır. Böylece finansal piyasalardaki gelişmeler reel sektör için üretim kararlarından ortaya çıkmayan risk faktörü haline gelmektedir. Bunun sonucunda risk yönetimi, özellikle finansal risk yönetimi, dışa açık tüm sektörler için bir zorunluluk haline gelmektedir. Bunun için verilerin anlık izlenmesi ve ortaya çıkan değişimlere karşı yeni pozisyonların alınması veya hedge oranlarının hesaplanması gereklidir. Ancak gelen anlık verilere göre anlık riskin ve buna göre anlık hedge oranlarının hesaplanması için özel çalışmalar yapılması önemli olmaktadır. EĞİAD Finansal Risk Yönetimi Projesi'nin amacı, entegre risk yönetimi yapmaya imkan verecek ve gelişmeye açık bir kurumsal yapının temelini atmaktır. Finansal risklerin yönetiminin firma düzeyinde maliyeti yüksek olabilir. Özellikle gerekli olan teknolojik alt yapı, insan gücü ve sistemler bu maliyetleri oldukça yükselten bir faktör olmaktadır. Bundan dolayı risk yönetimiyle ilgili tekniklerin firma düzeyinden, firmaların ortak paydaş oldukları oda, dernek veya benzeri sivil toplum

örgütlenmeleri üzerinden hareket etmeleriyle, belirttiğimiz maliyetlerin düşmesi mümkün olacaktır. EĞİAD olarak bu yaklaşımdan hareketle Finansal Risk Yönetimi Projesi hazırlanmıştır. Uygulamada finansal risk yönetiminde yönelik sunulan hizmetlerle ilgili sorunlarla karşılaşılmaktadır. Bunun en önemli nedeni, finansal risk yönetimi hizmetlerinin ülkelerin kurumsal yapısıyla ve kurumsal olgunluk düzeyi ile uyumlu olmamasıdır. Örneğin firmaların kullanmak istedikleri finansal risk yönetim teknik ve araçlarının gerek vergi mevzuatı gerekse muhasebe standartları açısından uygulanmasında pratikte önemli sorunlar yaşanmaktadır. Bundan dolayı uygulanan finansal risk yönetim tekniklerinin sağladığı korunma derecesi tam olarak hesaplanamamaktadır (Hedge Ratio). EĞİAD olarak finansal risk yönetimi araçlarının kullanılması sonucunda vergi mevzuatı ve muhasebe standartları açısından ortaya çıkabilecek sorunlarla karşılaşan üyelerimize destek olunması hedeflenmektedir. Günümüzde risk olgusu kurumsal olarak ele alınmaktadır. Finansal risk yönetimi, yönetim kurulları içinde yer alan risk komitelerinin temel görevi olmaktadır. Bu yeni yaklaşım yeni Türk Ticaret Kanunu (YTTK) çerçevesinde uygulanması zorunlu olan bir süreç haline gelmiştir. Risk yönetimi konusunda alınacak kararlarda ve kullanılacak araçların seçiminde risk komiteleri hukuki bir sorumluluk altına girmektedir. Özellikle ABD kaynaklı yaşanan ve küresel bir krize dönüşen gelişmelere bağlı olarak yapılan düzenlemeler risk yönetimi konusunda yeniliklerin kaynağını oluşturmaktadır. Bu düzenlemeler YTTK kapsamında Türkiye'de firmaların yeniden yapılanmasını zorunlu kılmaktadır. Dışa açık ve genel olarak küresel iş ortamında faaliyette bulunan firmalar için bu düzenlemelere uymak kaçınılmaz olmaktadır. Çünkü küresel ortamda faaliyette bulunan paydaşlar aynı standartlara ve kurallara uymayı tercih etmektedirler.

Söz konusu paydaşlar karşılığında kurumsal bir muhatap görmek istemektedirler. Bundan dolayı, kurumsal organizasyon yapıları ve yönetim kurullarındaki görev dağılımı, hatta görev tanımları bir rekabet gücü olarak önem kazanmaktadır. Bu çerçevede küresel ekonominin ortaya çıkardığı risklerin yönetimi konusunda organizasyon şemalarında belirtilen görev dağılımları muhataplara bir güven unsuru sunabilmektedir. Bu da firmalar için bir kredibilite ve itibar kaynağı olarak değerlendirilebilir. EĞİAD olarak bu proje kapsamında, risk komitelerinin yapılanması ve bu konuda atılacak adımlarda üyelerimizden gelecek taleplere bağlı olarak gerekli eğitim, toplantı ve diğer faaliyetlerin sistematik olarak yapılması planlanmıştır. 5. İzmir İktisat Kongresi kapsamında projenin temelini atan ekip, projenin dayandığı bilimsel yöntem, yaklaşım ve tekniklerle ilgili ön çalışmalar uluslararası düzeyde bir çalıştayda sunacaklardır. 5. İzmir İktisat Kongresi'nin temel çerçevesi "Küresel Yeniden Yapılanma Sürecinde Türkiye Ekonomisi"dir. Bu ana tema dikkate alındığında, küresel ekonominin bir gerçeği olarak risk yönetimi konusunda Türkiye'nin atması gereken adımların olduğu bilinmektedir. 5. İzmir İktisat Kongresi'nde Türkiye ekonomisi ile ilgili stratejiler ortaya konacaktır. Küresel ekonomik yapıda Türkiye ekonomisi için en önemli stratejilerden birisi risklerin yönetimidir. Bu açıdan, Türkiye ekonomisi için bütünleştirilmiş bir risk yönetimi temel bir strateji olmalıdır. Çünkü riskler "ekonomi politikalarıyla yönetilebilir" olmaktan daha çok, geliştirilecek araç ve tekniklerle yönetilebilir ve bu yolla ekonomi politikalarının etkinliği de artırılabilir. EĞİAD olarak, küresel iş ortamında risk yönetiminin alınacak kararlarda uzun dönemli olmayı sağlayacak bir araç olduğunu kabul etmekteyiz. Bu açıdan risk yönetimi, özellikle üyelerimizin kararlarında ekonomi politikalarından etkilenme düzeyini de azaltacak bir teknik olarak değerlendirilmelidir.

Angkor Kalıntıları

HAZIRLAYAN: Seda KÂYA / Yönetim Kurulu Başkanı

MS 9-15 yüzyıllarında hüküm süren Khmer İmparatorluğunun başkenti olan Angkor sehrinin kalıntıları Angkor Wat ve Angkor Thom UNESCO Dünya Miras Listesi'nde olup yılda 2 milyon turisti bölgeye çekmekte. Tek bir bina halinde günümüze dek gelen Angkor Wat dünya üzerindeki en büyük tapınak olarak sayılmakta.

eryüzünün en görkemli tarihi yapılarından olan Angkor kalıntıları, Kamboçya'nın Siam Reap kentinin yakınlarında yer alan ormanlık alanda 400 km² alana yayılıyor. THY ile Bangkok üzerinden lokal havayolları ile ulaşılabilen Siam Reap, Kamboçya'nın 2. büyük şehri ve bütün ekonomisi turizm üzerine kurulmuş. Tek katlı sevimli bir havaalanı olan şehirde Fransız koloni dönemine ait ve iç savaş sonrası renove edilmiş bir çok şık otel bulmak mümkün. MS 9 -15 yüzyıllarında hüküm süren Khmer İmparatorluğu'nun başkenti olan Angkor şehrinin kalıntıları Angkor

Wat ve Angkor Thom UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde olup yılda 2 milyon turisti bölgeye çekmekte. Tek bir bina halinde günümüze dek gelen Angkor Wat dünya üzerindeki en büyük tapınak olarak sayılıyor.

19. yy'a kadar ormanın derinliklerinde kaybolan şehir, 1870'lerde Fransız kaşifler tarafından bulunmuş ve 1907-1970 arasında ormanın derinliklerinden gün yüzüne çıkarılmış. Kamboçya'daki iç savaş sebebi ile 1993'e kadar tekrar ziyarete kapatılan tapınaklarda, o tarih itibarı ile Hindistan, Çin, Japon ve Alman ağırlıklı arkeolojik ekipler tarafından UNESCO önderliğinde çalışmalara devam edilmekte.

ANGKOR-WAT

12. yy başlarında (1113-1150)'de Kamboçya kralı Suryavarman II tarafından tapınak ve kendi mozolesi olarak inşa edilen Angkor Wat 650 km² yüzölçümüne sahip dünyanın en büyük tapınaklarından biri. Mekong Nehri'nin yanına kurulan tapınak, yağmurlu mevsimde nehrin taşması ile kendi su rezervuarını oluşturmakta ve kuru mevsim boyunca barajlar ve kanallar sayesinde bu suyu kullanmak üzere tasarlanmıştır.

Angkor Wat'ın girişi oldukça görkemli. Yaklaşık 183 m genişliğinde bir yoldan tapınağın 5 kubbesini ve bütün heybetini seyrederek yaklaşıyor. Khmer mimarisinin özelliği olan simetri tapınağın her alanından kendini hissettiriyor. Giriş yolunun iki tarafı, hemen hemen bütün Khmer tapınaklarında göreceğiniz Kobra benzeri figürler olan Nagalar tarafından bekleniyor. Hindu ve Budist felsefesine göre Nagalar hem kapı bekçileri hem de bereketin sembolü. Angkor Wat Hindu tanrısı Vishnu'ya adanmış bir tapınak. İçerisi 3 katmandan oluşuyor. Tapınağın içinde turuncu giysileri ile rahipleri halen görmek mümkün. Tapınağın yüzyıllardır yıpranmadan günümüze gelmesinde içinde yaşayan rahiplerin korumasının büyük rolü var.

ANGKOR-THOM

Angkor Wat'ın 1 mil kadar kuzeyinde yer alan Angkor Tom, Angkor Wat'ın aksine sadece bir tapınak değil, bütün yaşam alanları ile 13.yy başlarında yapımı bitmiş yaklaşık 1 milyon kişiyi barındaran döneminin yeryüzündeki en kalabalık şehirlerinden biri. 5 girişi olan şehrin, günümüze kadar gelen en gösterişli kapısı güneyde olan. Buddha'nın 4 yüzünü gördüğünüz kapı her anlamda çok görkemli.

Şehrin içindeki ana tapınak olan Bayon, sizi 200 dev Budha yüzü ile karşılıyor. Teraslar şeklinde yapılan tapınağın içi değişik yüksekliklerde yüzlerle dolu. Sadece kral ve ailesinin ibadeti için yapılan tapınak gün doğumu ve batımında değişik görüntülere sahne oluyor.

TA-PROHM

Kralın annesi için Angkor Thom'un yakınına inşa edilen Ta-Prohm tamamen ormanın içinde kaybolmuş bir tapınak. Binaların üzerinde filizlenen ağaçlar, muson ikliminin etkisi ile devleşmiş ve bir çoğu binaları ve taşları yerinden oynatmış. Tomb Raider filmi ile ünlü olan tapınak, doğanın gücünü hissetmek için olağanüstü bir yer.

butikbebe.com

İlk Heyecan İlk Alışveriş

Anne, bebek ve çocuklara özel
binlerce üründe %90'a varan
indirim butikbebe.com'da!

Hemen ücretsiz üye olun
indirimleri yakalayın!

facebook.com/butikbebe

twitter.com/butikbebe

blog.butikbebe.com

instagram.com/butikbebe

EGİAD LİDERLERİNİ YETİŞTİRİYOR

“EGİAD Liderlerini Yetiştiriyor” projesi ile EGİAD üyelerinin genç liderler olarak yetiştirilmesi ve yetkinliklerinin artırılmasına yönelik gerekli altyapının oluşturulması planlanmıştır. EGİAD üyeleri başta olmak üzere; reel sektör firmalarının ve/veya aile işletmelerinin genç yöneticilerinin proje kapsamındaki eğitim programına katılmaları hedeflenmiştir. Katılımcı gençlerin, verilecek eğitimlerle profesyonel yönetim becerileri ve liderlik vasıflarını güçlendirmeleri, deneyimli üyelerin tecrübe ve birikimleri yardımıyla EGİAD vizyonuna uygun şekilde yetişmeleri amaçlanmıştır. Bu amaçla düzenlenen “EGİAD Liderlik Akademisi” eğitim programı; yönetim, ekonomi, finans ve pazarlama alanında yeni yaklaşımların, gelişmelerin ve yeniliklerin tartışılacağı interaktif bir yönetici geliştirme programı olarak hazırlanmıştır.

EGİAD Liderlik Akademisi, “Stratejik Yönetim”, “Yöneticiler için Ekonomik

Analiz”, “Pazarlama” ve “Finansal Analiz ve Vergi” olmak üzere 4 eğitim modülünden oluşan programın ilk dönemi 25 Nisan- 02 Temmuz 2013 tarihlerinde Dernek Merkezinde gerçekleştirilmiştir. EGİAD Liderlik Akademisi’ne katılarak eğitimleri başarıyla tamamlayan katılımcılara sertifikaları 30 Eylül 2013 tarihinde düzenlenen törenle verilmiştir. Liderlik Akademisi kapsamında eğitim organizasyonları düzenlenmeye devam edilecektir. ●

ENERJİ CHECK-UP

EGİAD, **Enerji Check-up Projesi** ile enerji maliyetleri hakkında bilgi sahibi olmak ve rekabet gücünü artırmak isteyen üye firmalarımızın sistematik bir yaklaşımla enerji analizini gerçekleştirmektedir.

Stratejik bir çözüm ortaklığı ile üyelerimizin iş yerlerini enerji taramasından geçirerek; enerji maliyetlerimizin düşürülmesi, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının artırılması, tasarruf edebileceğimiz alanların belirlenmesi gibi konularda uzman görüşüne dayanan teknik tavsiye raporları hazırlanması projenin amacını oluşturmaktadır.

Enerji Check-up projesi, 8 Nisan 2013 tarihinde düzenlenen toplantı ile üyemiz Setaş Enerji firması ile yapılan işbirliği protokolü ile startını vermiştir. 29 Nisan 2013 tarihinde ise üyelerimize yönelik bir bilgilendirme toplantısı düzenlenerek, projenin içeriği, enerji taramasının nasıl yapılacağı ve teknik yaklaşımlar anlatılmıştır.

Proje kapsamında talepte bulunan üye firmalarımızın enerji kullanım etüdüleri ücretsiz olarak gerçekleştirilmekte ve firmaya sonuç raporu sunulmaktadır. Raporlama işletmenin kapasitesi ve kullandığı cihazlara göre; aydınlatma, fan ve motorlar, kazan-tesisat-chiller grubu, fırın ve soğuk hava depoları, kompresör ve hatları gibi enerji kullanım alanlarına göre ayrı ayrı yapılmaktadır. SETAŞ Enerji firması tarafından verilen bilgilere göre yapılan çalışmanın ardından işletmelerde saptanan potansiyel olarak sağlanacak tasarrufun geri dönüş süreleri 4 ila 28

ay arasında değişmektedir. Projenin ilk etabında, 40 firmanın üretim tesisleri ve idari ofisleri incelenmiş ve inceleme sonucunda sonuç raporları sunulmuştur. 30 Eylül 2013 tarihinde düzenlenen tören ile projeye katılan firmalara enerji verimliliğine verdikleri destek ve katkılardan dolayı teşekkür plaketi takdim edilmiştir. Sonbahar dönemi ile birlikte üyelerimizden talepleri almaya ve enerji verimliliğini arttırmaya yönelik bu önemli çalışmaya devam edeceğiz. ●

12 SEKTÖR 12 GÖRÜŞ 12 UZMAN

“12 Sektör 12 Görüş 12 Uzman”

Projesi ile Ege Bölgesi ve Türkiye'yi ilgilendiren ticari ve ekonomik konularla ilgili EGİAD üyelerinin gelişimine katkı sağlamak, kamuoyu oluşturmak, strateji geliştirmek amacı ile konusunda uzman kişi veya kişilerin, üyelerimizle ve iş çevreleriyle bir araya gelmeleri, panel ve söyleşiler düzenlenmesi, bu suretle deneyimlerinden faydalanılması hedeflenmektedir.

Bu kapsamda düzenlenen toplantıların ilki **“Hukuk”** alanında EGİAD Dernek Merkezinde gerçekleştirilmiştir. Türk Ticaret Kanunu'nun ele alındığı toplantıda, Prof.Dr.Oğuz Atalay, Prof. Dr. Serdar Özkan ve Yard. Doç. Dr. Vural Seven

konuk konuşmacı olarak katılmışlardır. Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun iş ve ticaret hayatına yansımaları ve şirketlerin yaşadığı hukuki ve muhasebesel sorunlar tartışılmıştır. Proje kapsamında ikinci ele alınan konuğu **"Finans"** sektörü olmuştur. Bu kapsamda 7 Mart 2013 tarihinde Swiss Otel Grand Efes'te İş Bankası Yönetim Kurulu Başkanı Ersin Özince'nin katılımıyla bir Ege Toplantısı düzenlenmiştir. 66. Ege Toplantısının konu olan Özince, Türkiye ekonomisinin gelişimi perspektifinde bankacılık ve finans sektörünün durumu hakkında bilgi vermiştir. Proje kapsamında ayrıca **"İnşaat Sektörü"** masaya yatırılmıştır. Gündemdeki en önemli konulardan biri olan kentsel dönüşümün ele alındığı ilk toplantı 26 Haziran 2013 tarihinde İzmir Büyükşehir Belediyesi Kentsel Dönüşüm Daire Başkanı Suphi Şahin'in katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Bu konuda ikinci toplantı ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Altyapı ve Kentsel Dönüşüm İl Müdürü Erkan Yaşacan'ın katılımıyla 17 Temmuz 2013 tarihinde düzenlenmiş, Bakanlığın kentsel dönüşüm politikaları hakkında bilgi alınmıştır. Proje kapsamında ayrıca "Bilişim" konusunda bir seminer düzenlenmiş, **"Bulut Bilişim"** ve **"Bilişim Suçları ile Mücadelede Kayıt Sistemlerinin Önemi"** konularında bilgi alınmıştır. 23 Eylül 2013 tarihinde düzenlenen Seminere Deytek Teknoloji Kurucusu ve Genel

Müdürü Emre Demiray, CryptTECH Kripto ve Bilişim Teknolojileri Kurucu Ortağı ve Yöneticisi Akın Sağbilge konuşmacı olarak katılmıştır.

"12 Sektör 12 Görüş 12 Uzman" projesi kapsamında yakın tarihte, **"Tarım"** ve **"Sağlık"** sektörleri ile ilgili toplantılar planlanmaktadır. Bu çerçevede ayrıca ; **"Yeni İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu"** Bilgilendirme Toplantısı; Birleşmiş Milletler Küresel İnkeler Sözleşmesi Türkiye Komitesi işbirliği ile **"Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Sürdürülebilirlik"** Semineri, Dokuz Eylül Üniversitesi Jean Monnet Mükemmeliyet Merkezi ile EGIAD ortaklığında düzenlenen **"Bölgesel İnovasyon Sistemlerinde Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler"** Çalıştayı gibi çok önemli seminer ve çalıştaylar düzenlenmiştir. ●

www.ginalli.com

Ginalli®
Milano

mandalsız saç maşaları

Los Angeles • Las Vegas • Milano • Paris

İstanbul
(Cevahir AVM)

EGİAD GLOBALLEŞİYOR

Bu girişim ile EGIAD'ın ülke sınırlarını aşıp globalleşmesi, uluslararası mecralar ve sivil toplum örgütleri nezdinde temsili, uluslararası bilinirliğinin artırılması hedeflenmektedir.

Bu amaçla, EGIAD Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi'ne katılım için başvurmuş ve Ocak ayında Global Compact olarak adlandırılan dünya çapındaki Kurumsal Yönetim Ağı'na katılmıştır. Türkiye'de TUSIAD, TİSK, TOBB, Sabancı Holding, KALDER gibi önemli kurum, şirket, sivil toplum örgütlerinin imzaladığı Global Compact, dünyadaki en yaygın gönüllü sorumluluk projesi olarak adlandırılmaktadır. EGIAD'ın, bu ağa katılan Ege Bölgesi ve İzmir'deki ilk ve tek sivil toplum örgütü olması da bu anlamda ayrıca büyük bir önem taşımaktadır. Ayrıca EGIAD, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu'na (DEİK) "Kurucu Kuruluş" sıfatıyla üye olmak üzere başvurusunu yapmıştır.

Uluslararası ilişkilerin geliştirilmesi anlamında EGIAD pek çok ülkeden konsolos, ticaret ataşesi ve iş dünyası temsilcilerini ağırlamıştır. Bu yıl, farklı tarihlerde Romanya'nın İzmir Başkonsolosu, Romanya Büyükelçisi ve Ticaret Ataşesi'nin yanısıra Slovenya Ticaret Ataşesi, İzmir Fahri Konsolosu, Alman Türk Ticaret ve Sanayi Odası, Bremeninvest yetkilileri ve Hollanda Genç Girişimciler Grubu Derneğimizi ziyaret etmiş, yapılan toplantılarda ülkeler arası

ticaretin gelişmesi için yapılabilecek işbirlikleri ve yatırım imkanları görüşülmüştür. Afrika'da iş ve yatırım olanaklarının değerlendirildiği "Afrika ve Yeni Pazarlar" Semineri 27 Şubat 2013 tarihinde EGIAD dernek merkezinde gerçekleştirilmiştir. DEİK Türk- Afrika İş Konseyleri Koordinatör Başkanı ve EGIAD Üyesi Tamer Taşkın'ın konuşmacı olduğu toplantıda söz konusu ülkelerle ticaret olanakları ile ilgilenen çok sayıda üyemiz katılmıştır.

Ayrıca Amerika Birleşik Devletleri Büyükelçisi Francis J. Ricciardone ve beraberindeki heyet İzmir temasları kapsamında 2 Mayıs 2013 tarihinde EGIAD Dernek Merkezini ziyaret etmiştir.

18 Haziran 2013 tarihinde ise İzmir'de görev yapan konsoloslara kokteyl organizasyonu Mövenpick Otel'de gerçekleştirilmiştir. EGIAD Başkanı Seda Kaya ve konsolosluk erkani duayeni Turgut Koyuncuoğlu'nun açılış konuşmasıyla

başlayan toplantıda **EXPO 2020**

adaylık süreci ve uluslararası gündem görüşülmüştür.

Diğer taraftan, ABD Ticaret Müsteşarı Michael Lally'nin konuşmacı olarak katıldığı ABD ile AB arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması ve Türkiye'ye Etkileri konulu bilgilendirme toplantısı 27 Haziran 2013 tarihinde EGIAD Dernek Merkezinde gerçekleştirilmiştir.

EGİAD Globalleşiyor Projesi kapsamında ayrıca; 19-21 Haziran 2013 tarihlerinde Azerbaycan'a bir iş ve inceleme gezisi düzenlenmiştir. Çeşitli işadamları platformlarını ziyaret eden heyet, Türkiye Bakü Büyükelçisi ve Ticaret Ataşesi ile bir araya gelmiş, Bakü Sanayi ve Ticaret Odası yetkilileri ile görüşmeler gerçekleştirmiştir. EGIAD üyelerinin katıldığı gezi kapsamında ayrıca, Sumgait Kimya Endüstri Parkı ve Serbest Bölgesi ziyaret edilmiş ve Karadeniz İşadamları Forumu'na katılarak forum kapsamındaki paneller izlenmiştir. ●

EGİAD ANKARA KÖPRÜSÜ

Bu proje ile, İzmir ve Ege Bölgesi'nin başkent ile ilişkilerinin sürekli ve kalıcı hale getirilmesi, böylece EGİAD'ın bilinirliğinin artırılması ve ulusal etkinliğinin pekiştirilmesi amaçlanmaktadır.

Proje kapsamında Ocak 2013 tarihinde EGİAD'ın Ankara ve İstanbul temsilcilikleri açılmıştır. Ankara temsilciliği, Yönetim Kurulu üyemiz Demir Koloğlu'nun Kolin İnşaat firması ofisinde, İstanbul temsilciliği ise Yönetim Kurulu üyemiz Sena Zorlu'nu Sivilis Danışmanlık firması ofisinde faaliyet göstermektedir.

22 Ocak 2013 tarihinde EGİAD Yönetim Kurulu, T.C. Cumhurbaşkanlığı Sayın **Abdullah Gül**'ü Çankaya Köşkündeki makamında ziyaret etmişlerdir. Kabulde EGİAD Başkanı **Seda Kaya** kısaca derneğin çalışmalarını hakkında

Cumhurbaşkanımıza bilgiler vermiş ve EGİAD Hukuk Komisyonu tarafından hazırlanan yeni Anayasa taslağına ilişkin EGİAD önerilerini içeren bir dosyayı ve Sanayileşme Stratejisi Raporu'nu sunmuştur.

Ankara ile temaslarımız İzmir milletvekilleri ve Bakanlarımız ile yapılacak çeşitli toplantı ve ziyaretlerle devam edecektir. ●

BİZİM ÇOCUKLARIMIZ

EGİAD'ın bir sosyal sorumluluk projesi olan Bizim Çocuklarımız Projesi ile kimsesiz ve yardıma muhtaç çocukların kişisel ve sosyal gelişimlerine katkıda bulunulması amaçlanmıştır. Bayan üyelerimiz ve üye eşlerimizin kurduğu çalışma grubu, çocuklarımıza yönelik tiyatro, çocuk yazarlık atölyesi, bahar şenliği gibi birçok aktivite düzenlemişlerdir.

Proje kapsamında 27 Nisan 2013 tarihinde İzmir Arena'da **"Bizim Çocuklarımız Gecesi"** düzenlenmiş, gecenin geliri ve üyelerimizin bağışları ile Dokuz Eylül

Üniversitesi Hastanesi Çocuk Cerrahisi bölümüne bir tıbbi cihaz bağışlanmıştır. Söz konusu cihaz, sağlığına kavuşmayı bekleyen çocuklarımız için hastanenin daha etkin tedavi uygulamasına destek olmaktadır. ●

SOSYAL ETKİNLİKLER

EGİAD üyelerinin iş hayatının yoğun temposundan sıyrılarak, üyelerimizin ve ailelerinin ilgi alanlarını kapsayan konularda bir araya gelmelerinin sağlanması amacıyla hobi kulüpleri kurmuştur. Yemek sanatları, müzik, tiyatro, koşu gibi pek çok alanda hobi kulüplerinde kurslar ve aktiviteler gerçekleştirilmektedir. Ayrıca üyelerimizin bir araya gelmeleri, birbirlerini daha yakından tanımaları ve iyi zaman geçirmeleri hedefiyle çeşitli aralıklarla yemek ve kokteyller düzenlenmektedir. Bu yıl ilk kez, fahri üyelerimizi buluşturan ve deneyimli EGİAD

üyelerinin değerli birikim ve tecrübelerini paylaşarak EGİAD projelerine katkı sağlamaları amacıyla "**Fahri Üye Meclisi**" adıyla toplantılar organize edilmiştir. Fahri üyelerimizin katıldığı toplantılarda EGİAD projeleri ve gündemdeki önemli konular görüşülmektedir. ●

EGİAD SEKTÖR TANITIM GÜNLERİ VE İŞ ZİRVESİ

EGİAD tarafından bu yıl altıncısı düzenlenecek **“Sektör Tanıtım Günleri ve İş Zirvesi”** etkinliği, her yıl düzenli olarak İzmir Enternasyonal Fuarı 1A ve 1B hollerinde gerçekleştirilmektedir.

Derneğimiz üyelerinin biraraya geldiği ve ticari işbirlikleri geliştirdikleri bir platform olan etkinlikte, üye firmalarımız ürün ve hizmetlerini tanıtmaya ve sergilemeye imkanı buldukları standlar iki gün boyunca ziyaretçilere açılmaktadır. Her yıl yaklaşık 80 EGIAD üyesi firmanın katılım gösterdiği sergide üyelerimizin firmalarını daha yakından tanıma imkanını bulunmakta, ürün ve hizmetleri hakkında bilgi sahibi olunmaktadır.

Etkinlik kapsamında düzenlenen İş Zirvesinde ise çeşitli oturum, paneller ve workshoplar düzenlenerek, ekonomi ve iş dünyasını ilgilendiren konular derinlemesine masaya yatırılmaktadır.

“Sektör Tanıtım Günleri ve İş Zirvesi” bu yıl 14-15 Kasım 2013 tarihlerinde İzmir Enternasyonal Fuarı 1A ve 1B hollerinde gerçekleştirilecektir. 🌐

EGİAD GİRİŞİMCİLİK

EGİAD Girişimciliğin desteklenmesi ve melek yatırımcılık kavramının bilinirliğinin artırılması ve yaygınlaşması hedefiyle geçtiğimiz dönemden bu yana düzenlediği çeşitli seminerlerin yanı sıra EGİAD Girişimcilik Zirvesi'ni gerçekleştirerek hem girişimcileri desteklemeyi hem de girişimcilerle melek yatırımcıları bir araya getirmeyi amaçlamıştır.

EGİAD Girişimcilik Projesi kapsamında bu yıl bir web platformu oluşturma çalışmalarına başlamıştır. Söz konusu platform ile Girişimcilerle melek yatırımcıları bir araya getiren bir platform oluşturulmaktadır. **"EGİAD Melekleri"** isimli bu web platformunda girişimciler fikirlerini sunabilecekler ve yatırımcılar ile buluşabileceklerdir.

Bu kapsamda ayrıca; 08 Ekim 2013 tarihinde düzenlenen imza töreni ile EGİAD-İzmir Üniversiteleri arasında **"Girişimcilik Ekosisteminin Geliştirilmesi"**

İşbirliği Protokolü imzalanmıştır. Protokolün temel amacı çeşitli ortak aktiviteler ve işbirliği çalışmaları ile özellikle gençleri girişimcilik konusunda motive etmek, onların girişim fikirlerine finansman olanakları yaratmak, bölgemizdeki ve dünyadaki yatırımcılarla bir araya getirmek üzere birlikte hareket etmek ve bir sinerji oluşturmaktır. Protokol EGİAD ve İzmir'de bulunan 9 üniversite tarafında imzalanarak yürürlüğe girmiştir. 🌐

Umutlu

İnançlı

Kararlı

Genç kuşaklar
yarınlarımızı
aydınlatıyor

“Ülkemizin geleceğine inanıyoruz”

EGE GENÇ İŞADAMLARI DERNEĞİ

www.egiad.org.tr

*Türkiye'nin İktisat Tarihi'ni
72 yıldır sizlerle paylaşıyoruz*

Ekonomi gazeteciliğinde öncü
TİCARET'te
her gün yeni bir
başlangıç

www.ticaretgazetesi.com

1571 Sokak No:16 Çınarlı - İZMİR 35110

Tel: 0(232) 461 96 42 (Pbx) • Fax: 0(232) 461 96 46 • e-mail: info@ticaretgazetesi.com

E.C.A.

SEREL

YILLARCA BERABER

TOPRAK VE SUYU TASARIMLA BULUŞTURAN MARKA E.C.A. SEREL

ELMOR
PLUS

ŞEHİTLER CAD. NO: 141/A , ALSANCAK/İZMİR
TEL: 0232.422 4223

www.eca.com.tr

“ Yarın için,
yeni ufuklar.”

Akaryakıt, otomotiv, gayrimenkul geliştirme, beton, prefabrik, matbaa ve mürekkep, sigortacılık, tarım ve hayvancılık sektörlerinde köklü tecrübesiyle dinamizm ve değer yaratan Kavuklar, yenilenen kimliği ve yeni yatırımlarıyla şimdi daha güçlü.

www.kavuklar.com.tr

KAVUKLAR®
İzmir'in Yükselen Değeri